

ถั่มมณาระดมคความคคด

รื่อง มองเซียงหม่ 720 ปี

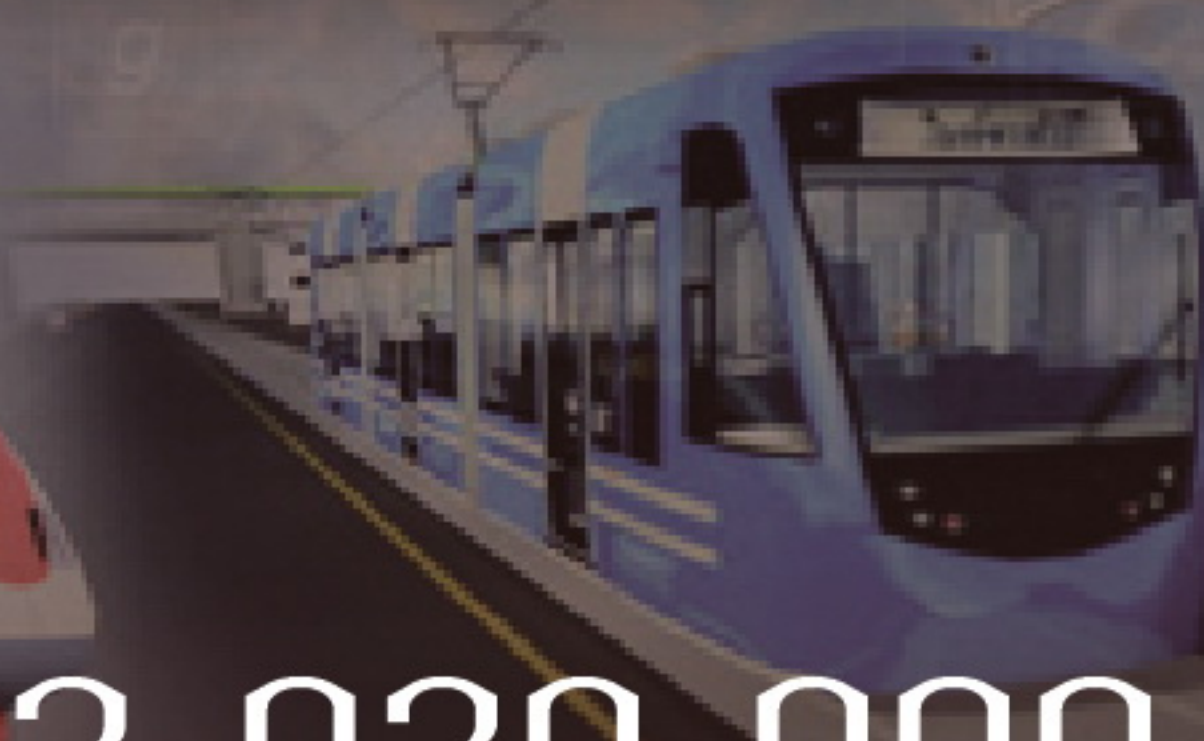
สู่เมื่องมรดกโลก : อดิต ปัจจุบัน อนาคด

วันที่ 23 กันยายน 2559

ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติฯ เชียงใหม่

โดย

สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)

053 920 000

www.pinkanakorn.or.th

คำนำ

สืบเนื่องจากการจัดงานสัมมนาระดมความคิด เรื่อง มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน อนาคต เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2559 สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) จึงได้จัดทำสรุปการสัมมนาระดมความคิด เรื่อง มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน อนาคต ออกมาเป็นหนังสือฉบับนี้ ซึ่งได้สรุปประเด็นสาระสำคัญจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้เกียรติมาร่วมแสดงความคิดเห็นและมอบองค์ความรู้สู่การผลักดันเชียงใหม่สู่เมืองมรดกโลก รวมทั้งข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมงาน ฯ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมงานจำนวนทั้งสิ้น 346 คน โดยเป็นประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยา พิชญ์โลก และภูเก็ต

งานสัมมนาระดมความคิด เรื่อง มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน อนาคต ที่สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) จัดขึ้นในครั้งนี้ นับเป็นเพียงเศษเสี้ยวหนึ่งของหลายภาคส่วนที่มีเป้าประสงค์เดียวกันคือ การผลักดันเชียงใหม่สู่การเป็นเมืองมรดกโลก เพื่อรักษามรดกล้านนาที่มีคุณค่า ในระดับโลกอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการจัดขึ้นเป็นครั้งแรกของสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) หลังจากที่หลายองค์กร และหลายภาคส่วน ได้ดำเนินการมาแล้วก่อนหน้านี้ ซึ่งหากการจัดงานสัมมนาระดมความคิด เรื่อง มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน อนาคต ในครั้งนี้มีความผิดพลาดประการใด สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) ต้องขออภัยมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ท่านพุดพิงศ์ ศิริมาตย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ให้เกียรติเป็นประธานในการเปิดงาน และให้ข้อคิดในการดำเนินงานผลักดันเชียงใหม่สู่เมืองมรดกโลก ขอขอบคุณ วิทยากรทุกท่าน ที่ร่วมมอบองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ ขอขอบคุณ คุณอนันต์ ลีตระกูล ที่ให้คำแนะนำในการจัดสัมมนาครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ร่วมสัมมนาทุกท่าน ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันเชียงใหม่สู่การเป็นเมืองมรดกโลกต่อไปในอนาคต

ขอขอบคุณ อ.ชัยวัช เสาวพนธ์ กรรมการบริหารการพัฒนาพิงคนคร และคณะกรรมการบริหารการพัฒนาพิงคนคร และคณะผู้บริหารสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) ที่ผลักดันในการจัดงานในครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือสรุปการจัดงานสัมมนาระดมความคิด เรื่อง มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน อนาคต เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการต่อยอดการผลักดันเชียงใหม่สู่เมืองมรดกโลกบ้างไม่มากนัก

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักบริหารงานกลาง

สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)

กันยายน ๒๕๕๙

สารบัญ

สรุปประเด็นการเสวนา

บันทึกเรื่องราวการเสวนา

- รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ นายพุฒิพงศ์ ศิริมาตย์
- อ.ชัยวัช เสาพนธ์
- ดร.พิสิฐ เจริญวงศ์
- รศ.สมโชติ อ๋องสกุล
- ศาสตราจารย์เกียรติคุณ สรัสวดี อ๋องสกุล
- นายเจริญ มาลาโรจน์
- เรามีส่วนร่วมทำให้เชียงใหม่เป็นมรดกโลกได้อย่างไร

รายละเอียดการเสวนา

เอกสารประกอบการเสวนา

แบบสอบถามความคิดเห็น

- สรุปแบบสอบถาม และความพึงพอใจของโครงการ

ภาพประกอบการเสวนา

สรุปประเด็นการเสวนา

รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ : นายพุฒิพงศ์ ศิริมาตย์

การก้าวไปสู่มรดกโลกนั้น ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมันไม่ใช่เรื่องง่ายๆ มันไม่ใช่แค่เขียน แต่มันต้องการการมีส่วนร่วมและมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนให้กับคนเชียงใหม่ได้ร่วมมือกันในอนาคต ทุกคนในเชียงใหม่ควรเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อย่าแบ่งส่วน อย่าแบ่งองค์กร ต้องคิดถึงความเป็นคนเชียงใหม่ และที่สำคัญคือมีคณะกรรมการที่เป็นหนึ่งเดียว เป็นที่ยอมรับของสังคมคนเชียงใหม่

อ.ชัยวัช เสาพนธ์ กรรมการบริหารการพัฒนาพิงคนคร

ตอนนี้เมืองเชียงใหม่เข้าไปเป็น Tentative List แล้ว ก็คือ เราเข้าไปอยู่ใน List ของเป็นมรดกโลก สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ เราต้องพิสูจน์ให้ Unesco เห็นว่าเรามีคุณค่าจริง เราต้องพิสูจน์ว่าเรามีคุณค่าอันโดดเด่นเป็นสากล (Outstanding Universal Value) Unesco มีเกณฑ์อยู่ 10 เกณฑ์ ขอให้เชียงใหม่เข้าเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งก็ได้แล้ว ซึ่งเราเสนอไปว่าเชียงใหม่น่าจะเข้าถึง 4 เกณฑ์ ได้แก่ เกณฑ์ที่หนึ่งคือ เป็นผลงานชิ้นเอกแห่งการสร้างสรรค์อันเป็นอัจฉริยะของมนุษย์ เกณฑ์ข้อที่สอง เป็นประจักษ์พยานของการแลกเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ของคุณค่าของมนุษย์ในยุคต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์และในทางวัฒนธรรมที่เป็นที่เป็นที่รู้จักเรียกขานในดินแดนล้านนา เกณฑ์ข้อที่สาม เป็นตัวแทนของอารยธรรมโบราณของล้านนาที่ได้สืบทอดสืบต่อกันมาหลายยุคหลายสมัยและปัจจุบันก็ยังเป็นอารยธรรมที่ยังมีชีวิตอยู่ และเจริญพัฒนาอยู่ และเกณฑ์อันสุดท้าย คือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ประเพณีที่ยังสืบทอดปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน หรือมีความคิดความเชื่อทางวรรณกรรมศิลปะที่มีคุณค่าโดดเด่นเป็นสากล

ดร.พิสิฐ เจริญวงศ์

ในมุมมองของผม ผมไม่เห็นว่าการที่เชียงใหม่ถึงไม่ควรถูกขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เป็นสิ่งที่เราควรนำเสนอให้โลกได้รู้ว่าเรามีประวัติความเป็นมาที่มีคุณค่าระดับโลกที่โดดเด่น และเชียงใหม่ก็ทำมาเยอะแล้ว ไม่ใช่ว่ายังไม่ได้ทำอะไร ทำจนได้ Tentative List แล้วอย่างสวยงาม ซึ่งไม่เคยมีข้อเสนอไหนที่ทำทายนานให้อยู่ในเกณฑ์ถึง 4 ข้อ ไม่มีแหล่งไหนเคยทำมาก่อน ถ้าหากว่าเชียงใหม่ทำสำเร็จมันจะเป็นหน้าเป็นตา เป็นโอกาสของเราในเวทีโลก ในนามของประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ คือเรายอมรับที่จะปฏิบัติตามเกณฑ์กติกาของอนุสัญญานี้ ก็คือจะอนุรักษ์สิ่งที่เรามีอยู่แล้วในปัจจุบันให้คงอยู่ ให้มีคุณค่าระดับโลกอย่างโดดเด่น

รศ.สมโชติ อ๋องสกุล

ผมเห็นว่ามีอีกหลายประเด็นที่เราควรเพิ่มเติมเสนอให้คณะกรรมการมรดกโลกพิจารณา เรื่องแรก คือศิลาจารึกวัดเชียงมั่น จารึกเมื่อปี พ.ศ.2124 หลังเหตุการณ์สถาปนาเชียงใหม่ พ.ศ.1839 ซึ่งจารึกนี้มีดวงเมืองกำกับ วัน 5 ในดวงเมืองหมายถึงวันพฤหัสบดี ดังนั้นคณะกรรมการสอบค้นดวงเมืองที่จังหวัดเชียงใหม่แต่งตั้งเมื่อปี พ.ศ.2532 จึงสรุปว่า เชียงใหม่สถาปนาเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 12 เมษายน พ.ศ.1839 เวลาตีสี่ ตามปฏิทินสุริยคติ ระบบคิดที่มีดวงเมืองกำกับในจารึกสามารถตรวจสอบได้เช่นนี้จึงนับว่าเป็น Outstanding Universal Value และอีกเรื่องคือ การนับปีนักษัตร เป็นการนับ 1 รอบที่ดวงอาทิตย์เดินตามสุริยวิถีผ่านกลุ่มดาว 12 กลุ่ม ถือว่าครบรอบ 1 รอบนักษัตร ระบบคิดเรื่องเวลาของคนโบราณถือเป็น Outstanding Universal Value อีกอย่างหนึ่ง

หนังสือเชียงใหม่ 60 รอบนักษัตรเล่มนี้ที่ผมได้นำเสนอมี 5 ภาค ภาคที่ 1 คือ ภาคอดีตก่อนใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภาคที่ 2 คือ ภาคปัจจุบันเป็นพัฒนาการของเมืองเชียงใหม่ตั้งแต่แผนที่ 1 ถึงแผนที่ 11 ตั้งแต่ พ.ศ.2504 – พ.ศ.2559 ภาคที่ 3 คือ เรื่องของอนาคต เป็นเชียงใหม่ในอนาคตอีก 1 รอบนักษัตร คือ พ.ศ.2571 หรือ ค.ศ.2028 ภาคที่ 4 คือภาคผนวก เป็นหลักฐานต่างๆและบุคคลที่เกี่ยวข้อง และภาคที่ 5 เป็น Executive Summary เป็นภาษาต่างประเทศที่ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผมเห็นว่าการสมโภชครั้งใหญ่ต่อไปควรเป็นอีก 1 รอบนักษัตร คือในปี พ.ศ.2571 หรือ ค.ศ.2028 เมื่อเชียงใหม่ครบรอบ 61 รอบนักษัตร

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ สรัสวดี อ๋องสกุล

หัวใจของความเป็นเชียงใหม่อยู่ที่ผังเมือง ซึ่งขอเสนอเป็น 3 ประเด็น ประเด็นแรกคือ เรื่องของ ภูมิปัญญาการจัดการน้ำ แหล่งน้ำ ระบบน้ำของเมืองเชียงใหม่ ภูมิปัญญาคืออาศัยกายภาพ อาศัยความลาดเท จากดอยสุเทพ ไหลลงสู่แม่น้ำปิง การไหลของน้ำจะไหลจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือลงสู่ตะวันออกเฉียงใต้เป็นแนว ทแยง เวลาเขาเลือกสร้างเวียงจะอยู่ตามทางไหลของน้ำ แสดงถึงความโดดเด่น Outstanding Universal Value ประเด็นที่สอง ผังเมืองเชียงใหม่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส เป็นเมืองที่สร้างขึ้นมาอย่างเป็นพิเศษ มีความคิดเบื้องหลังมากมาย ซึ่งมีแห่งเดียวที่สร้างผังเมืองรูปแบบนี้ เนื่องจากเวียงต่างๆในพื้นที่ของล้านนานิยมสร้างผังเมืองตาม ภูมิประเทศ ไม่นิยมสร้างเป็นรูปทรงเรขาคณิต และประเด็นที่สาม คือคติการสร้างเมืองเชียงใหม่ 3 คติซ้อนกันอยู่ คติแรกคือ คติความมีตัวตนของเมือง คติที่สองคือ คติทักษะเมือง และคติสุดท้าย คือ คติจักรวาลวิทยา”

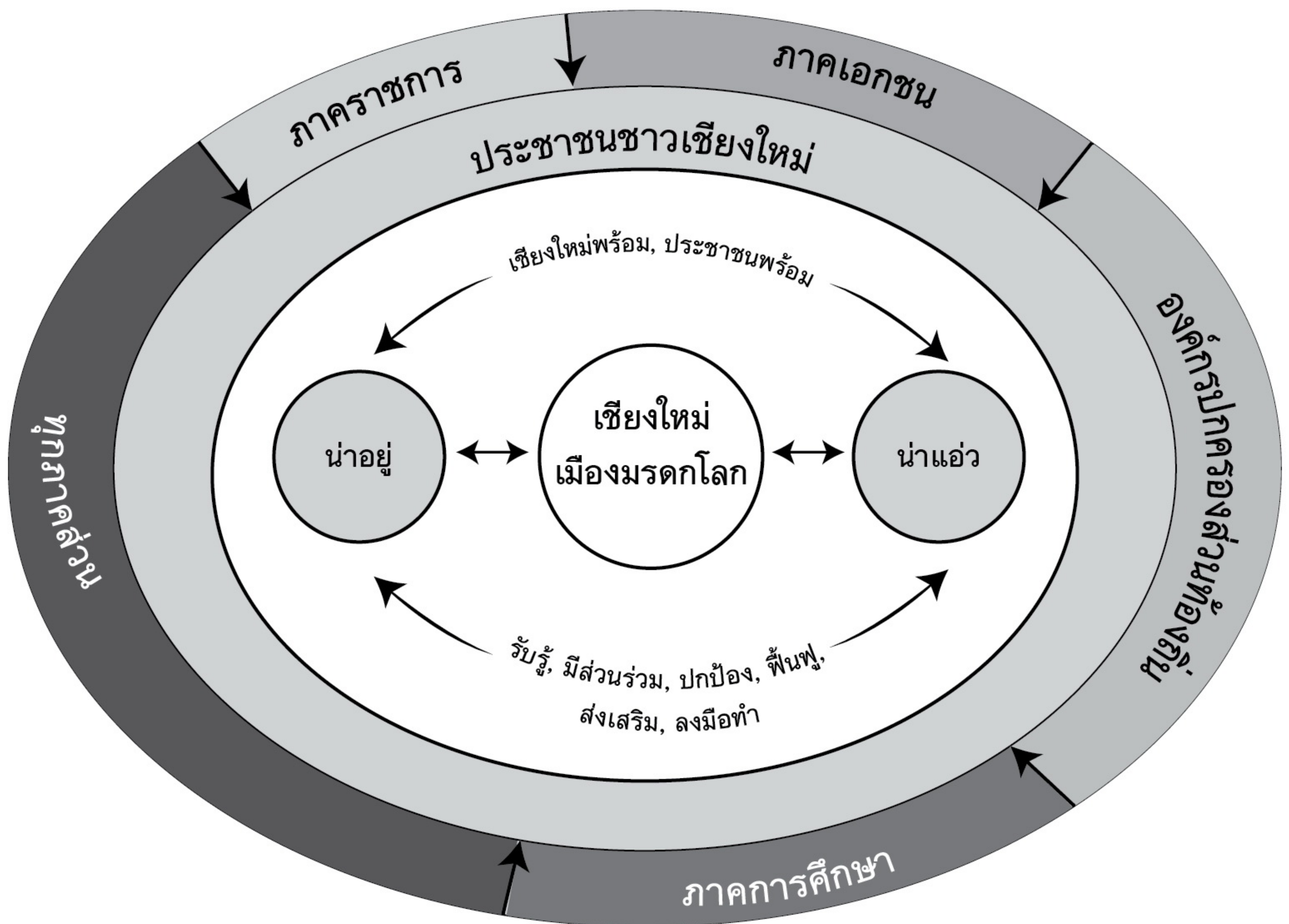
อ.เจริญ มาลาโรจน์ (มาลาคำจันทร์)

อักษรล้านนามี 3 ประเภท คือ ตัวธรรม (ตัวเมืองในภาษาเมือง ที่พระสงฆ์ใช้) ตัวฝักขาม และ ตัวไทยนิเทศ สำหรับตัวธรรมซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นอักษรชนิดแรกของล้านนา พบเห็นใช้กันในหลายพื้นที่ เช่น เมืองอุประเทศลาว ลิบสองป้านา เชียงตุง เมืองยอง ลำพูน ซึ่งยังคงใช้กันในปัจจุบันเป็นปกติ แต่สำหรับในบ้านเมือง เชียงใหม่การใช้ตัวธรรม จะพบมีเพียงพระสงฆ์ หรือคนบางกลุ่มเท่านั้น

สำหรับประเทศไทยตัวธรรมนี้ ไม่พบเพียงแต่ในพื้นที่ล้านนา แต่ยังพบได้กว้างขวาง เช่น เสาให้ สระเบรี เพราะเป็นชาวเชียงแสนอพยพไป ราชบุรี หอพิพิธภัณฑ์พระตำหนักท่าวาสกรี กรุงเทพ แลบอีสาน เป็นต้น ซึ่งจะมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น ตัวเมือง ตัวลาว ตัวลื้อ เป็นต้น

นอกจากนี้ตัวธรรมยังมีความสำคัญ ในแง่ของกาลเวลา คือ เป็นหลักฐานบอกเล่าเรื่องราวทั้งในอดีตและอนาคต เช่น กรณีของเมืองเชียงใหม่ ที่เอกสารหลักฐานโบราณนี้เกิดขึ้นเมื่อ 600-700 ปี ที่บอกเล่าความเป็นมาของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเชื่อว่าตัวเมืองนั้นมีอายุมากกว่าเมืองเชียงใหม่แต่ไม่มีเอกสารบอกเล่าทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นในเรื่องของภาษา และเอกสารโบราณต่างๆ จึงเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่ามากมายมหาศาล ที่ควรค่าแก่การศึกษาและเก็บรักษาไว้

Note : ดร.ฟิลิซุ เจริญวงศ์ ได้เสริมประเด็นเพิ่มเติมเรื่องภาษาว่า ภาษาในโลกนี้ เหลือเพียง 6,912 ภาษาเท่านั้น แล้วที่ยังมีตัวหนังสืออยู่ที่ยังใช้อยู่มี ไม่ถึง 100 ภาษา ซึ่งภาษาล้านนาเป็นหนึ่งในไม่ถึง 100 ภาษา

“เราจะมีส่วนร่วมทำให้เชียงใหม่เป็นมรดกโลกได้อย่างไร”

โดย ดร.บุญทา ชัยเลิศ

ร.ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง

อ.ชัยวัช เสาพนธ์

เมืองเชียงใหม่มีมรดกล้านนาที่มีคุณค่าระดับโลก อันควรค่าแก่การเก็บรักษาให้เป็นมรดกโลก ซึ่งการผลักดันเชียงใหม่สู่เมืองมรดกโลก จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนทุกภาคส่วน ในการมีส่วนร่วม ร่วมแรงร่วมใจ รับรู้ ปกป้องรักษา ฟื้นฟู ส่งเสริม วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของเชียงใหม่ ที่สำคัญคือการลงมือทำ โดยทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการเป็นเมืองที่น่าอยู่ และเมืองน่าแอ่ว ที่มีคุณค่าสู่การเป็นเมืองมรดกโลก

บันทึกเรื่องราว

รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ : นายพุฒิพงศ์ ศิริมาตย์

การสัมมนาระดมความคิด เรื่อง มองเชียงใหม่ 720 ปี : อดีต ปัจจุบัน อนาคต

คำถามที่สำคัญของคนเชียงใหม่ที่อยู่นี้ก็คือ จะให้คนเชียงใหม่ทำอะไรในเรื่องที่ก้าวไปสู่มรดกโลก เพราะวันนี้ยังไม่มีคำตอบ ผมอาจจะไม่ได้เกิดเชียงใหม่ แต่ผมโตเชียงใหม่ มันก็เป็นคำถามที่อยู่ในใจผมมาตลอดเหมือนกัน และฐานะเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นภาครัฐ ก็อยากจะถามเหมือนกันว่าจะให้จังหวัดเชียงใหม่ทำอะไรในการที่จะก้าวไปสู่มรดกโลก อดีตเรามีแล้ว 720 ปี ล้มลุกคลุกคลานมาก็เยอะ มีการจารึก ค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเราก็ได้บันทึกร้อยเรียง ถึงแม้จะไม่มี Time Machine แต่ก็ย้อนไปสู่ประวัติศาสตร์ได้ ปัจจุบันเรากำลังทำอะไร อันนี้คงจะเป็นคำถามที่คนเชียงใหม่ทุกคนกำลังสนใจ อันนี้ผมพูดถึงใน Content ของการก้าวไปสู่มรดกโลก และในอนาคตคนเชียงใหม่จะต้องมีส่วนร่วมอะไร อันนี้ก็เป็นคำถามของพวกเรา เพราะฉะนั้นวันนี้ในเรื่องการบริหารนั้น ผมว่าควรคิดว่าการทำงานทั้งหมดในเรื่องการก้าวไปสู่มรดกโลกนั้น ควรเป็น Unity กัน ควรเป็นหนึ่งเดียวกัน เรามีขั้นตอนต่างๆที่จะต้องเสนอให้ Unesco ตอนนี้เขาขึ้น List เราแล้ว เราผ่านขั้นตอนที่หนึ่ง แต่ขั้นตอนที่สองที่สามนั้นมันจะยากกว่า เราต้องขับเคลื่อนในเรื่องของการเสนออะไรเป็นเมืองมรดกโลกของเชียงใหม่ ต้องผ่านการตรวจ แต่ตอนนี้เรายังไม่ได้หยิบมาเลย เรายังไม่ได้ถามคนเชียงใหม่ เรายังไม่ได้ประชาพิจารณ์ในเรื่องที่เราจะทำ เพราะฉะนั้น ณ วันนี้จุดเริ่มต้นก็คือคณะกรรมการที่เป็นหนึ่งเดียว เป็นที่ยอมรับของสังคมคนเชียงใหม่ ทางภาครัฐ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ และทีมงานของจังหวัดเชียงใหม่ เราพร้อมที่จะให้การสนับสนุน แต่ขอเพียงองค์ประกอบที่ชัดเจนให้กับเรา เพราะว่าในเรื่องบางเรื่องจะต้องมีการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งผู้ที่จะบังคับใช้กฎหมายก็คือผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เพราะฉะนั้นจังหวัดเชียงใหม่พร้อมที่จะเป็นเจ้าภาพร่วม ผมเองกับผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ก็มีคำถาม หลายครั้งในฐานะที่มอบให้ผมรับผิดชอบในเรื่องของภารกิจด้านสังคม ว่าตกลงเราจะทำอะไร ผมว่าวันนี้เราจะตกระกำเกิดความคิด เราจะได้ประมวลหลายๆอย่าง มีการแบ่งงานกันที่ชัดเจน และไปหารือกันให้ตกผลึก คิดว่าจะต้องทำในนามของจังหวัดเชียงใหม่ จะต้องทำในนามของคนเชียงใหม่ทั้งหมด เมื่อเรามีองค์กรที่เป็น Unity แล้ว สิ่งหนึ่งที่เรากำลังขับเคลื่อนก็คือ การมีส่วนร่วมของคนเชียงใหม่ทั้งหมด ต่อให้คณะทำงานเก่งแสนเก่งเสนอ proposal ไป แต่ถ้า Unesco เขาไม่เห็นว่ามันเป็นไปตามนั้น วิถีชีวิตของคนเชียงใหม่ทั้งปัจจุบันและอนาคตไม่น่าจะเป็นไปตามนั้นทุกอย่างก็จบ ถ้า Unesco มาดูแล้วไม่ใช่แน่ เรากำลังหลอกตัวเอง พื้นที่นี้ที่จะรักษาอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกโลก แต่คนมาในลักษณะที่ไม่ให้เกียรติไม่มีความสำรวมอันนี้ก็จบ ขั้นตอนที่สามก็ไม่น่าจะไปถึงแล้ว วันนี้เราเสียเวลาไปเท่าไรแล้วพิเศษเกือบสองปีแล้ว เรายังไม่ได้ไปไหนเลย ผมคิดว่าในห้วงเวลาที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ หรือแม้แต่ผมยังดำรงตำแหน่งที่นี่ จะพยายามขับเคลื่อนเรื่องพวกนี้ให้ได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นความร่วมมือของพวกเรา ความเป็นหนึ่งเดียวของคนเชียงใหม่จริงๆ อย่าแบ่งส่วน อย่าแบ่งองค์กร ต้องคิดถึงความเป็นคนเชียงใหม่ ผมเองไปอยู่ที่ไหนผมบอก

ผู้ได้บังคับบัญชาเสมอว่า คุณไปรับราชการที่ไหนคุณต้องเป็นคนที่นี่ ผมเคยเป็นหมดครับ คนทางอีสานก็เป็น คนทั่วประเทศก็เป็นเพราะอยู่ในกรม เพราะฉะนั้นพวกเราต้องมีส่วนร่วม ร่วมรับผิดชอบ อันนี้ก็อยากให้พวกเราตระหนักไว้ ทะลายกำแพงของการปิดกั้นและการไม่ยอมรับ และรวมเป็นหนึ่งเดียว จังหวัดเชียงใหม่พร้อม ตอนนี้เราก็ตริยุมความพร้อมไว้หลายอย่าง แต่ทีมงานก็ต้องคุยกันอีกครั้งหนึ่ง แต่ก็อย่างที่บอกตราบใดที่ยัง ดำรงตำแหน่งกันที่นี่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ท่านบอกท่านจะทำให้ได้ เพราะเวลานี้เราไม่เหลือเวลานี้แล้ว ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนที่เราจะก้าวไปสู่เมืองมรดกโลก มันไม่ใช่ง่าย ๆ มันไม่ใช่แค่เขียน แต่มันต้องการมีส่วนร่วม และมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนให้กับคนเชียงใหม่ ที่ได้ร่วมมือกันในอนาคต ผมก็ฝากว่าวันนี้เราคงตกผลึกในระดับหนึ่ง ผมคงไม่ได้คิดว่าทั้งหมดหรอก แต่ในระดับหนึ่งที่สามารถเอาไปคุยกันได้แล้วก็แบ่งความชัดเจน ของการทำงาน ความชัดเจนของการขับเคลื่อน อันนี้ก็ฝากและต้องกราบขอพระคุณคณะกรรมการทุกท่าน คณะวิทยากรที่ได้มีส่วนร่วม และเป็นผู้ที่จัดลำดับความสำคัญในแต่ละเรื่องในระยะเวลาที่เหลืออีก 8 ปี อะไร สำคัญอะไรที่ยังเป็นอีกขั้นตอนหนึ่ง แต่ตอนนี้ปัจจุบันจะอย่างไร ก็อยากให้พวกเราฟัง เรื่องการลั่นมณา ในแต่ละขั้นตอน มีผู้รู้และวิทยากรหลายท่าน รวมทั้งผู้ที่ผลักดันในเรื่องการเสนอขึ้น List ไว้ที่ Unesco ผมเองก็พอทราบว่ามันเหนื่อยมันมีขั้นตอนบางอย่างที่ ท่านสุริยะ ประสาทบัณฑิตย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ คนก่อนเล่าให้ผมฟัง ขนาดนั้นยังเหนื่อยเลย แต่ว่าถ้าขึ้นมรดกโลกผมว่าเหนื่อยกว่าเยอะ ก็อยากฝากพวกเรา ทุกคน ต้องขอบคุณสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) ที่ได้เอื้อเฟื้อสถานที่และหลายอย่างให้กับ ทีมงาน ขอขอบคุณทีมงานที่มีส่วนผลักดันตั้งแต่ต้น ต้องขอบคุณทุกท่านที่มามีส่วนร่วมเป็นกำลังที่จะผลักดันให้ เชียงใหม่ก้าวสู่มรดกโลก ท่านจะได้ฟังว่าการเป็นมรดกโลกคืออะไร มีผลดีผลเสียกับพวกเราอย่างไร ภายใต้ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงของอนาคต เราจะปรับตัวให้เข้ากับอนาคตที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นี้อย่างไร มันจะขัดแย้งกันหรือไม่ หรือว่ามันจะกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกันได้ อันนี้ก็ประเด็นที่คณะทำงาน เอาไปปรับ เมืองมรดกโลกหลายแห่งเขาก็ยังคงรักษาไว้ได้ แต่มันไม่ใช่เรื่องง่ายกับการเปลี่ยนแปลง เรา บอกว่าศูนย์กลางเป็นเมืองมรดกโลกของเรา ในขณะที่เครื่องบินบินผ่านไปผ่านมาอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่รถ รายังคงหนาแน่น ในขณะที่ผู้คนยังต้องปรับตัว อย่างน้อยก็อย่าให้ใครไปเล่นโปเกมอนแถวที่เราจะกันไว้เป็น เมืองมรดกโลกก็แล้วกัน มันคงไม่น่าดูนัก ผมคงต้องใช้เวลาอันมีค่าของพวกเราไปบ้าง บัดนี้ถึงเวลาอันสมควร แล้ว ผมขอเปิดงานลั่นมณาระดมความคิด มองเชียงใหม่ 720 ปี ณ บัดนี้ครับ กราบขอพระคุณครับ

อาจารย์ชัยธวัช เสาวพนธ์ กรรมการบริหารการพัฒนาพิงคนคร

ผมในนามของสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) ก็ขอร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้เชียงใหม่ เป็นเมืองมรดกโลก ตอนนี้เราเฉลิมฉลอง 720 ปีเชียงใหม่ เมื่อ 20 ปีที่แล้วเราฉลอง 700 ปีเชียงใหม่ ทุกท่าน คงจะทราบ มีงานใหญ่เกิดขึ้นที่เชียงใหม่เยอะแยะ มีสนามซีเกมส์ มีสนามกีฬาสมโภช 700 ปี มีกิจกรรมเยอะ แยะ พอมาถึงตอนนี้ 720 ปี รู้สึกมันเงียบไปหน่อย เราบอกว่าเราจะฉลอง 720 ปี ตามธรรมเนียม กรุงเทพฯ 200 ปีก็ยิ่งใหญ่ แต่พอกรุงเทพฯ 225 ปีก็เริ่มเงียบลงไปแล้ว ที่นี้ในโอกาสที่เรา 720 ปี เราก็คงจะทำอะไร ให้คนรุ่นหลังมองกลับมาว่าพวกเราทำอะไรลงไปบ้าง ในส่วนหนึ่งที่ผมอยากจะผลักดันก็คือเรื่องของการ เป็นมรดกโลก ถ้าท่านดูในรูปนี้ครับ อันนี้ล้อมรอบเมืองไทย เราจะเห็นว่า ประเทศไทยก็จะมี อยุธาเป็น

นครประวัติศาสตร์ขึ้นทะเบียน เราได้ข่าวว่า Unesco เดือนประเทศไทย ถ้าหากยังปล่อยอยุธยาไว้แบบนี้ อยุธยาจะหลุดจากการเป็นเมืองมรดกโลก เพราะขึ้นแล้วแต่เราดูแลไม่ค่อยดี ในเมืองไทยนอกจากอยุธยาที่เป็นประวัติศาสตร์แล้วก็มีบ้านเชียงที่ขึ้นเป็นเมืองมรดกโลก นอกจากนี้ของเราที่ขึ้นก็จะมีประเพณีวัฒนธรรมชาติ ก็คือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ที่ได้เป็นมรดกโลก ปาดงพญาเย็นเขาใหญ่ อันนี้ในส่วนของประเทศไทย ในส่วนของรอบข้างเพื่อนบ้านของเราที่รู้ดีก็คือ นครวัดของเขมรที่โด่งดัง เขาพระวิหารที่มีเรื่องขึ้นมาก็เป็นมรดกโลก ของจำปาศักดิ์ก็คือ วัดพู ในประเทศลาวที่ได้เป็นมรดกโลกแล้ว ลาวอีกเมืองหนึ่งที่เรารู้คือ หลวงพระบาง พม่ามี พยู เป็นอาณาจักรโบราณที่ได้ขึ้นแล้ว มัณฑะเลย์ยังไม่ขึ้นแต่ผมคิดว่ามัณฑะเลย์คงขอขึ้นเหมือนกัน ตอนนี้ที่ขึ้นของพม่ามีที่เดียวคือ พยู ส่วนเวียดนามขึ้นหลายเมืองเลย มี My Son Sanctuary อยู่ใกล้ๆ ฮอยอัน ผมว่าทุกคนคงรู้จักดี นครเว้ของเวียดนาม อีกอันคือฮาลองเบย์ เป็นด้านธรรมชาติ รวมแล้ว เวียดนามได้ขึ้นประวัติศาสตร์สามเรื่อง ส่วนเพื่อนบ้านทางใต้มีมะละกากับจอร์จทาวน์ของมาเลเซียที่ได้ขึ้นเป็นมรดกโลก ในส่วนของสิงคโปร์แปลกมาก ส่วนพุกเขาสัตว์ของเขาได้ขึ้นเป็นมรดกโลก เขาสามารถค้นสวนพุกเขาสัตว์ของเขาได้ มาเลเซียแถวซาราวัก เป็นด้านของธรรมชาติ อันนี้ก็เป็นเพื่อนบ้านเราที่อยู่ใกล้ๆกัน

บ้านเราเรื่องของมรดกโลก เราอาจจะได้ยินว่า ลำพูนเคยพูดกันประมาณ 10 ปีที่แล้ว ตอนนั้นท่านอุดม โพธิสกุล เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนใหม่ๆ ชวนผมเป็นที่ปรึกษาให้ท่าน ก็ไปดูเรื่องลำพูนเป็นเมืองมรดกโลกไปถึงไหน ปรากฏว่ายังไม่ได้ทำอะไรเลยมีแต่คำพูดอย่างเดียว ส่วนเชียงใหม่ประมาณสัก 3-4 ปีที่ผ่านมาก็มีท่านผู้ใหญ่ที่ผมเคารพท่านหนึ่ง คุณอนันต์ ลี้ตระกูล ท่านเป็นศิษย์เก่า โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย ครั้งแรกท่านคุยกับผมสมัยโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยครบ 75 ปี ตอนนั้นท่านนายกทักษิณ ชินวัตร กำลังเป็นรัฐบาล ตอนนั้นท่านนายกทักษิณ บอกว่าจะระดมทุนโรงเรียนมงฟอร์ต 75 ปี 75 ล้าน สักพักคุณอนันต์โทรหาผม คุณอนันต์แถมเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เก่า แอบบอกว่า โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัยมัน 100 ปี โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยแค่ 75 ปี แะจะทำ 100 ปี 100 ล้าน ให้โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย ผมก็นั่งหัวเราะอยู่ในใจ เพราะท่านนายกทักษิณ 75 ปี 75 ล้านได้มาจริงๆประมาณ 34 ล้าน แต่คุณอนันต์แถมทำได้โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย 100 ปี 100 ล้าน ท่านจะเห็นตึกใหญ่ๆของโรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย สถาบันแอริสกีได้มาจากโรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย 100 ปี 100 ล้านที่คุณอนันต์แถมผลักดัน ผมไม่อยากจะเชื่อเลย สัก 3-4 ปี แะโทรมาอีกแล้ว แอบบอกว่าแถมแล้วนะ แะอยากจะทำอะไรเพื่อเมืองเชียงใหม่อีกสักอันก็คือ เรื่องมรดกโลก แล้วคุณอนันต์ก็ทำสำเร็จ คุณอนันต์แถมก็ไปรวบรวมทีมงานอยู่ที่มหนึ่งในการผลักดัน ก็เข้าไปเป็น Tentative List ได้ก็ฝีมือคุณอนันต์ Tentative List ก็คือเราเข้าไปอยู่ใน List ขอเป็นมรดกโลก ที่นี้การจะเป็นเมืองมรดกโลกมันก็มีวิธีการอยู่ Unesco จะมีหนังสือมาให้ ขั้นตอนต่างๆจะอยู่ในหนังสือเล่มนี้ ถ้าท่านใดสนใจท่านสามารถไปดาวน์โหลดมาอ่านได้ มันจะอยู่ในเว็บไซต์ของ Unesco สิ่งที่สำคัญที่สุดที่เราจะต้องพิสูจน์ให้ Unesco เห็นว่าเรามีคุณค่าจริงเราต้องพิสูจน์ว่าเรามีคุณค่าอันโดดเด่นเป็นสากล ภาษาอังกฤษ คือ Outstanding Universal Value เราจะมีคุณค่าโดดเด่นเป็นสากลในระดับโลกได้แค่ไหน อันนี้คือสิ่งที่เราต้องพิสูจน์คือหลักการสำคัญเลย เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราจะทำตอนนี้คือให้ Unesco มองว่าเชียงใหม่ในกระเป๋ารเราที่เรามีอยู่มีความมามีคุณค่าโดดเด่นเป็นสากล

Unesco มีอยู่ 10 เกณฑ์ ขอให้เข้าเกณฑ์ข้อไหนก็ได้ ในสิ่งที่เชียงใหม่ขอไปเราบอกว่าเราน่าจะเข้าอยู่ 4 เกณฑ์ เกณฑ์ที่หนึ่งคือ เป็นผลงานชิ้นเอกแห่งการสร้างสรรค์อันเป็นอัจฉริยะของมนุษย์ ถ้าเรามองดู นครวัด พิระมิดอียิปต์ มาจุปิรู อันนั้นได้เลยในเกณฑ์นี้ ของเรามีอะไร เราจะโชว์ได้ไหมว่าของเราเป็นผลงานชิ้นเอก อันหนึ่งที่อาจจะเข้าคือเชียงใหม่มีการวางผังเมืองเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีกำแพงดินเป็นกำแพงเมืองด้านนอก ระหว่างกำแพงเมืองด้านในกับกำแพงเมืองด้านนอกเอาชุมชนข้างมาอยู่ คือ ชุมชนวัวลายทำเครื่องเงินเครื่องเงิน ส่วนคนที่อยู่ด้านนอกเป็นชาวนา อันนี้อาจจะเป็นเหมือนกันแต่ต้องพิสูจน์ว่ามันมีคุณค่าไหม เกณฑ์ข้อที่สอง เป็นประจักษ์พยานของการแลกเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ของคุณค่าของมนุษย์ในยุคต่างๆในประวัติศาสตร์ และในทางวัฒนธรรมที่เป็นที่เป็นที่รู้จักเรียกขานในดินแดนล้านนา การปฏิสัมพันธ์เรามีทั้งสัมพันธ์กับพม่า สัมพันธ์กับต่างชาติเริ่มมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ 100 กว่าปีก่อน คริสเตียนมาอยู่ฝั่งตะวันออก โชนนั้นก็มีปฏิสัมพันธ์กัน มุสลิมมาอยู่บ้านฮ่อ อันนี้อาจจะเป็นได้ เกณฑ์ข้อที่สาม เป็นตัวแทนของอารยธรรมโบราณของล้านนาที่ได้สืบทอดสืบทอดกันมาหลายยุคหลายสมัยเป็นเวลา 700 กว่าปี และปัจจุบันก็ยังเป็นอารยธรรมที่ยังมีชีวิตอยู่และเจริญพัฒนาอยู่ เรามีภาษาเมืองล้านนา มีอักษรธรรมล้านนา ภาษาเขียนในโลกนี้มีไม่กี่ภาษา ภาษาพุมมีเยอะ แต่ภาษาเขียนมีไม่เท่า ลองดูเพื่อนบ้านเราว่ามีประเทศไหนที่มีภาษาเขียน มีไทย ลาว พม่า เขมร มาเลเซีย อินโดนีเซีย เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าภาษาเขียนมีไม่มาก อักษรธรรมล้านนาก็เป็นอันหนึ่งที่บ่งบอกว่าเรามีอารยธรรมอันสูงส่ง เกณฑ์อันสุดท้าย ที่เรามองว่าเราจะเข้าเป็นมรดกโลก คือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ประเพณีที่ยังสืบทอดปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน หรือมีความคิดความเชื่อทางวรรณกรรมศิลปะที่มีคุณค่าโดดเด่นเป็นสากล อันนี้อยู่ในเกณฑ์ 4 อันที่เราเลือกกว่าเราน่าจะเข้า แต่ Unesco บอกว่าเราเข้าข้อไหนก็ได้ไม่จำเป็นต้องเข้าทั้ง 4 ข้อ ที่นี้ที่เราได้ไปขอเข้าเป็น List ของ Unesco เราเสนอว่าเรามีสิ่งที่เราเสนอ 6 กลุ่ม ข้อเสนอกลุ่มแรกคือ ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของเมืองเก่าเชียงใหม่ เราโยงตั้งแต่อุทยานสุเทพ-ปุย มีดอยสุเทพเป็นศรี มีน้ำแม่ปิง น้ำแม่ข่า อันนี้เหนี่ยวนำเหมือนกันนะคับ เพราะพื้นที่มันมาก อันที่สองเราบอกว่า เรามีกลุ่มอนุสรณ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์แหล่งโบราณภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่ประกอบขึ้นเป็นระบบป้องกันเมืองชั้นในเมืองเก่าเชียงใหม่ เรามีกำแพงเมืองชั้นในสี่ด้านเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีไม่กี่เมืองที่เป็นแบบนี้ และมีประตูเมืองกลุ่มที่สาม เราบอกว่าเรามีอนุสรณ์สถานแหล่งโบราณและภูมิวัฒนธรรมที่ประกอบกันเป็นระบบป้องกันเมืองชั้นนอก อันนี้ก็จะกำแพงดิน และมีประตูเมืองชั้นนอก ตอนนี้อาจจะเหลือแค่ 2-3 ประตู คูเมืองชั้นนอกก็มีเหมือนกัน กลุ่มที่สี่ เราบอกว่าเรามีกลุ่มอนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณที่ตั้งอยู่ภายในกำแพงเมือง ก็คือวัดต่างๆ ทางสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) เคยทำเรื่องอนุสรณ์สถานเป็นหนังสือ แจกมาแล้ว เป็นประวัติศาสตร์วัดต่างๆในเมืองเชียงใหม่ โดย รศ.สมโชติ อ๋องสกุล กลุ่มที่ห้า กลุ่มอนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณที่ตั้งอยู่นอกเมือง มีแหล่งโบราณคดีรอบเมืองเชียงใหม่ทั้งสี่ทิศ มี วัดสวนดอก วันร่ำเปิง วัดเจ็ดยอดอีกอันเรียกว่ากลุ่มอนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณที่ตั้งอยู่อำเภอรอบนอก มี เวียงกุมกาม ถนนเชียงใหม่ลำพูนที่มีต้นยาง ตอนนี้ต้นยางก็เหลือน้อยแล้ว กลุ่มที่หก เรียกว่ากลุ่มอนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณที่เป็นตัวแทนปฏิสัมพันธ์กับต่างประเทศ โบสถ์คริสต์แห่งแรกที่โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน อาคารเรียนแห่งแรกโรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย มีอาคารโรงพยาบาลแห่งแรก โรงพยาบาลแมคคอร์มิค วัดจีนแห่งแรก วัดศาสนาซิกแห่งแรก วัดจีนแห่งแรก และชุมชนมุสลิมก็คือสุเหร่าแห่งแรก อันนี้คือ 6 อย่างที่เราเสนอ Unesco สิ่งที่เรา ต้องทำต่อไปนี่คือไปพิสูจน์ว่าเราจะไปเป็น Outstanding Universal Value ได้อย่างไร

อันแรกสิ่งที่เราเสนอต้องเข้ากับ 10 ข้อของ Unesco ข้อใดข้อหนึ่ง อันที่สองสิ่งที่เราเสนอต้องมีคุณค่าจริง อันสุดท้ายจะปกป้องรักษาได้อย่างไร สิ่งที่ Unesco ต้องการเห็นคือ เราต้องบอกได้ว่าสิ่งพวกนี้เราจะบำรุงรักษาอย่างไร ปกป้องอย่างไรให้ยั่งยืนตลอดไป

กระบวนการมี 3 กระบวนการใหญ่ๆ อันแรกคือ ส่งเสนอ Tentative List เข้าไป อันที่สอง Unesco เข้ามาตรวจสอบแล้วเห็นชอบผ่าน และอันที่สาม ประกาศ แต่เราก็ต้องบำรุงรักษาให้ดี ดังนั้นกระบวนการมีอยู่สามขั้นตอนใหญ่ๆ ตอนที่เรากำลังอยู่ที่กระบวนการแรกอยู่ กระบวนการที่สองจะยากกว่า ตอนที่เรามอง 6 ข้อที่เสนอไป คือเราต้องคุยกับคนเชียงใหม่จะเลือกเหลือสักข้อสองข้อไหม เพราะ 6 ข้อมากเกินไป อันนี้ต้องมาคุยกัน แล้วเราต้องเตรียมเอกสารเตรียมชุมชน ดูว่าจะอนุรักษ์อย่างไรจะปกป้องรักษาอย่างไรแล้วถึงส่งให้ Unesco ซึ่งเขาใช้เวลาเรา 12 ปี ในการขึ้น List จน approve ตอนที่ผ่านไปแล้ว 2 ปี เหลืออีก 10 ปี เรามีเวลาไม่มากแล้ว

ดร.ฟิลิฐ เจริญวงศ์

“แนวทางการเตรียมตัวเข้าสู่เมืองมรดกโลก”

ผมมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องมรดกโลกในหลายสถานะ ผมเป็นคนทำบ้านเชียงเป็นมรดกโลกในปี พ.ศ.2535 แล้วในขณะเดียวกัน ในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการองค์การระหว่างประเทศแห่งหนึ่งก็ได้รับเชิญไปเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมรดกโลกอีกหลายขั้นตอนด้วยกัน และเป็นผู้พิจารณา อย่างเช่นเชียงใหม่ควรได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกหรือไม่ ด้วยเหตุผลอะไร และเป็นผู้ประเมินให้ลาว อย่างวัดพู จำปาศักดิ์

ในมุมมองของผม ผมไม่เห็นว่าการทำมาเชียงใหม่ถึงไม่ควรจะได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ไม่เห็นมีเหตุผลอะไร เพียงแต่ว่าเราจะนำเสนออย่างไร สิ่งที่สำคัญที่สุดเขาเรียกว่า Outstanding Universal Value คุณค่าระดับโลกที่โดดเด่น ผมมีความเกี่ยวข้องกับจังหวัดเชียงใหม่มานานแล้ว 50 ปี มาศึกษาเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจสังคมชาวเขา และมาอบรมการเดินทางไกลการเดินทางขึ้นเขาลงห้วยกับตำรวจตระเวนชายแดนที่ค่ายดาราวัศมี เดินจากค่ายดาราวัศมีถึงน้ำตกแม่สา เมื่อ 50 ปีที่แล้ว และเมื่อ 20 ปีก่อน ผมได้รับเชิญจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้ทำโครงการสำรวจศึกษาออกแบบปรับปรุงศาลากลางเก่า ที่หน้าอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ให้เป็นศูนย์ศิลปวัฒนธรรม เพราะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้รับเงินกู้จาก OECF ของญี่ปุ่น เงินมาแล้วแต่โครงการไม่ออก เพราะต้องเขียน proposal เป็นภาษาอังกฤษ งบประมาณ 67 ล้านบาท จากนั้นเขาก็ทำตามแบบก่อสร้างที่ผมออกแบบไว้ให้ ก่อนหน้านั้นก็ทำเรื่องการให้แสงสว่างโบราณสถานในจังหวัดเชียงใหม่ก็เป็นทีวีกษ์วิจารณ์ของสถาบันการศึกษามากมายว่า ทำไมต้องเสียเงินขนาดนั้น แต่ถ้าอ่านรายงานชัดเจนจะเห็นว่าเดือนไม่กี่พันบาท ผมทำให้ทางด้านเศรษฐกิจด้วย ว่าต้องลงทุนเท่าไร ได้อะไรเท่าไร แสงที่ส่องไปยังโบราณสถานต่างๆมันมีแสงของมัน ไม่ได้เป็นอันตรายเหมือนแสงแดดในปัจจุบันด้วยซ้ำไป อันนั้นก็ทำให้ และเมื่อปีที่แล้ว วันที่ 2 กันยายน 2558 ท่าน ดร.อนันต์ ท่านเป็นข้าราชการ ตอนนั้นผมเป็น

ลูกจ้างของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ท่านก็เชิญผมมาพูดเรื่องมรดกโลกให้ ผมมองไม่เห็นว่ามีความยุ่งยากตรงไหนจากประสบการณ์ที่ผ่านมา แล้วเชียงใหม่ก็ทำมาเยอะแล้ว ไม่ใช่ว่ายังไม่ได้ทำอะไร ทำจนได้ Tentative List แล้วอย่างสวยงาม แต่ว่าข้อเสนอที่อยู่ใน proposal ถ้าอ่านเร็วๆจะรู้สึกว่าจะไม่เคยมีข้อเสนอไหนที่ทำทายนขนาดให้อยู่ในเกณฑ์ถึง 4 ข้อ ไม่มีแหล่งไหนในประเทศอื่นที่เคยทำมาก่อน จังหวัดเชียงใหม่ทำทายนสุดๆ ที่เสนอถึง 4 ข้อด้วยกัน คือเกณฑ์ ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 6 ซึ่งเขาต้องการเพียงข้อเดียวก็ได้แล้ว บ้านเชียง และอุทยาน เสนอแค่เกณฑ์เดียว สุโขทัยเสนอสองเกณฑ์ ผมไม่เคยได้ยินว่าที่ไหนเสนอตั้ง 4 เกณฑ์ เพราะฉะนั้นถือว่าจังหวัดเชียงใหม่รู้จักความสำคัญและแจกแจงความสำคัญของสถานที่ทั้งหมด 6 กลุ่มได้อย่างชัดเจน ขั้นตอนต่อไปเราก็มาศึกษาวิเคราะห์อีกทีว่าเกณฑ์ทั้งหมดที่เราทำคร่าวๆ 4 เกณฑ์ 6 กลุ่ม เราจะได้ไหมอาจจะเห็นความสำคัญมากกว่านั้นก็ได้อีก ถ้าเรามีเวลามากพอ นอกจากนั้นเราต้องใช้ความเชี่ยวชาญ ไม่ใช่แค่เอาหนังสือมาวาง เราต้องย่อยต้องสังเคราะห์ข้อความต่างๆให้เห็นว่ากลุ่มต่างๆมีความสำคัญชัดเจน ไม่ใช่ชัดเจนอย่างที่เราจะมองแต่ต้องชัดเจนอย่างที่เขามอง เพราะฉะนั้นไม่เห็นเหตุผลว่าทำไมถึงไม่ควรเสนอเชียงใหม่ให้เป็นมรดกโลก และถ้าเชียงใหม่จะอยู่ในบริบทของประวัติศาสตร์โลก ผมถามว่ามันผิดริบาว มันเป็นอาชญากรรมหรือ ในการที่จะทำให้เชียงใหม่ซึ่งมีของดีอยู่แล้ว จากที่บรรยายไว้ใน Tentative List ได้ขึ้นเป็นมรดกโลก มันเป็นเรื่องเป็นตาเป็นโอกาสของเราในเวทีโลก เชียงใหม่จะเสนอในนามของประเทศไทย ถ้าท่านศึกษาเปรียบเทียบขนาดของเชียงใหม่ 20,000 กว่า ตารางกิโลเมตร ซึ่งเท่ากับกรุงเทพ 13 เท่า ใหญ่กว่าสิงคโปร์ 30 กว่าเท่า เราแบ่งเชียงใหม่เป็นสิงคโปร์ ได้เยอะเลย และเราซึ่งเป็นคนเชียงใหม่เอง และผมก็เป็นนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ผมก็ยังมองว่ายังไงเราก็น่าจะทำได้ เรามีเวลาที่จะทำ คือเราต้องเข้าใจว่า อนุสัญญาซึ่งการประชุมใหญ่ของ Unesco มีมติเห็นชอบ 1973 เป็นอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ แต่เราเรียกสั้นๆว่า อนุสัญญามรดกโลก เราตกคำว่าความคุ้มครอง ฉะนั้นถ้าหากว่าเรารับก็หมายความว่าประเทศไทยเป็นภาคีของอนุสัญญานี้ ยอมรับที่จะปฏิบัติตามเกณฑ์กติกาของอนุสัญญานี้ ก็คือจะอนุรักษ์สิ่งที่มีแล้วในปัจจุบันให้คงอยู่ให้มีคุณค่าระดับโลกอย่างโดดเด่น มันไม่ใช่งานใหม่ ไม่ได้สร้างใหม่ แต่เป็นสิ่งที่เรามีอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าเราจะเลือกจากการวิเคราะห์ศึกษา เลือกในสิ่งที่เราคิดว่าดีและคิดว่าสิ่งที่เราคิดว่าดีมีคุณค่าสูงจะเป็นสิ่งเดียวกับความเห็นของคณะกรรมการมรดกโลกก็เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นการที่เราเห็นว่าเรามีมรดกหรือสมบัติวัฒนธรรมที่เราจะเสนอให้เป็นคุณค่าระดับโลกที่โดดเด่นมันเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของเราอยู่แล้ว ถ้าถามว่าอนุสัญญานี้สำคัญยังไง ผมตอบโดยสถิติก็แล้วกันว่าสำคัญหรือไม่ ขณะนี้ประเทศภาคีของอนุสัญญานี้มี 192 ประเทศแล้ว สถิติเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.2016 ซึ่งประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศภาคี ในโลกนี้มีประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ 195 ประเทศ อีกสามประเทศที่ไม่ได้เป็นประเทศภาคีคือ วาติกัน ไต้หวัน ปาเลสไตน์ ในอนุสัญญาเขาคำนึงถึงเรื่องต่างๆมากมาย แต่ไม่ลืมถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินการ ทุกท่านในที่นี้ก็มีส่วนร่วม เขาก็มีแนวทางการปฏิบัติหมดทุกอย่างว่าการที่จะทำข้อเสนอให้รับชั่วคราวต้องทำยังไง อันนี้เราผ่านไปแล้ว ต่อไปเราต้องทำฉบับสมบูรณ์ เรามีที่ปรึกษาศูนย์มรดกโลกเขาเป็นทีที่ปรึกษาให้เรา เราสามารถส่งเป็นระยะก่อนจะส่งขึ้นไปถึงสูงสุดก็ต้องผ่านทางศูนย์มรดกโลก เขาจะดูว่ามันสมบูรณ์ไหม มันขาดตกบกพร่องไหม ถ้าไม่มีเขาก็จะส่งขึ้นไปยังสำนักงานที่ปรึกษาของคณะกรรมการมรดกโลก เพราะฉะนั้นแม้ขั้นตอนจะมีมากมาย แต่มันเป็นขั้นตอนที่ไม่ได้เกินความรู้ความสามารถ ถ้าเราไม่แน่ใจเราก็ถามเขาได้ ก่อนหน้านี้เมื่อ พ.ศ.2531 ผมเป็นอาจารย์

มหาวิทยาลัย และเมื่อรัฐบาลไทยโดยกรมศิลปากร จะทำวิจัยร่วมบ้านเชียงกับมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย เขาเชิญผมมาเป็นผู้อำนวยการร่วมของโครงการ แรกก็ยืมตัวมาก่อน ภายหลังผมเลยโอนจากมหาวิทยาลัย ศิลปากร จากความเป็นอาจารย์ แล้วมาทำโครงการนี้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย แล้วแหล่งนี้ก็ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเมื่อ พ.ศ.2535 ความจริงเสนอไปตั้งแต่ พ.ศ.2534 พร้อมสุโขทัย พร้อมอยุธยา แต่เงื่อนไขยังไม่เต็มที่ เขาก็ส่งกลับมา คือการชะลอ และส่งกรรมการมาประเมิน เหมือนกับที่ผมไปประเมินที่ลาว

ตอนนั้นผมออกจากกรมศิลปากรแล้วผมไปทำงานองค์การระหว่างประเทศ ก็ได้รับเชิญจากกรมศิลปากรไปตอบคำถามว่าทำไมบ้านเชียงถึงควรได้เป็นมรดกโลก สมัยก่อนคนที่จะไปประเมินฝรั่งทั้งนั้นพวกยุโรปทั้งนั้น แต่ถ้าในเอเชียเขาก็อยากให้คนเอเชียเป็นคนประเมิน จนบ้านเชียงได้เป็นมรดกโลก เรามีที่ปรึกษาทั้งเมืองไทย และต่างประเทศมากมาย รวมทั้งชาวต่างประเทศที่มาอยู่เมืองไทย อย่างน้อยที่สุดก็ติดได้ comment ได้ แล้วเราก็มาร่วมกัน อันนี้ก็เป็นเรื่องหนึ่ง ไม่ใช่แค่ความรู้อย่างเดียวต้องใช้ประสบการณ์ต้องใช้มนุษยสัมพันธ์ ต้องให้เรามีเพื่อนทั้งโลก คือประเทศไทยเคยไปชวนเขา รัฐมนตรีไปประกาศลาออกในที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลก แต่ไม่เป็นผลหรอกครับ เพราะว่าภาคนี้นิ่งนามโดยประมุขของประเทศหรือนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงอื่นก็ไปยกเลิกไม่ได้ ถ้าจะยกเลิกต้องให้นายกรัฐมนตรีไปยกเลิกเขา ไปชวนที่ Unesco ว่า Unesco ไปเข้าข้างเขมรไปชวนถึง Unesco ที่ปารีส เขาบอกเขาไม่รู้เรื่องเขามีกรรมการของเขาอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าเราจะทำตอนนี้เราไม่ได้ทำเพื่อเชียงใหม่เท่านั้น แต่เรายังทำให้ประเทศไทย คือเอาความสัมพันธ์อันดีงานของเรากับการต่างประเทศขึ้นมา ในฐานะที่เราเป็นคณะทำงานใหม่ด้วย แล้วความจริงเรื่องมรดกโลก สถาบันการศึกษาต้องมีหลักสูตรต้องมีวิชาเผยแพร่ความรู้ สร้างความรู้เรื่องมรดกโลก ที่ทันสมัยที่สุดคือจากเว็บไซต์จากศูนย์มรดกโลก ทันสมัยมาก ไม่ต้องไปซื้อไปหา ถ้าใครจะเรียบเรียงต่างๆก็ไปขออนุญาตเขา อันนี้ที่สำคัญเราจะมีคามหมายของคำต่างๆถ้าเราแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยขอให้คิดว่าเป็นการแปลแบบคร่าวๆ เพราะเราไม่ได้เขียนภาษาไทยส่งเขา เราเขียนภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศส เพราะฉะนั้นความหมายต่างๆมันจะไม่ตรงกับคามหมายทางวิชาการ แต่เป็นความหมายที่ค่อนข้างกว้างแล้วก็อยู่ในกรอบที่เราปฏิบัติได้ ไม่ใช่ชัดเจนเป็นข้อๆ แต่เป็นความหมายโดยรวม อย่างมรดกวัฒนธรรมเขาก็มีความหมายของเขา หลังสุดเราเสนออุทยานภูพระบาท เขียนดีเป็นเล่ม เขาก็ตีกลับมายังไม่ขึ้นถึงคณะกรรมการใหญ่ คือก่อนจะมีการประชุมมรดกโลกเมื่อเดือน กรกฎาคมที่ผ่านมา เขาก็ถามผมว่าเราควรจะทำยังไง ผมก็เสนอไปในสิ่งที่รัฐมนตรีกระทรวงอรวนใจ คือถอนกลับมา มันจะได้ไม่อยู่ในวาระของการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก เท่ากับว่าประเทศไทยยังไม่ได้ส่งเพราะเรื่องยังไม่ถึงสูงสุด มันจะไม่อยู่ในวาระการประชุม ก็อภิปรายกันเป็นชั่วโมง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมก็ไม่สบายใจ ผมจะไปพูดกับคณะรัฐมนตรีได้อย่างไร ตอนเสนอเราก็บอกว่าได้แน่ เราไม่ใช่เขา ที่นี้ก็ไปเรียนคณะรัฐมนตรีใหม่ว่าขอถอน ในที่สุดเขาก็ทำตามที่ผมแนะนำ ไม่มีวาระเข้า เท่ากับว่าประเทศไทยยังไม่ได้ส่ง ที่นี้ก็ปรับปรุง เพราะเรารู้แล้วว่าส่งไปที่ไหนเพื่อตรวจสอบก่อน ถ้าผ่านศูนย์มรดกโลก เขาก็จะส่งขึ้นไป เรายังมีโอกาส เหตุผลที่ผมให้ถอนมาก่อนคือ จะได้มีเวลาทำปีก็ได้สองปีก็ได้ ผมก็บอกว่าไม่ใช่แค่ประเทศไทยที่ถูกชะลอ สหรัฐอเมริกาก็ถูกชะลอ เกาหลีก็ถูก ชะลอ นี่คือการประนีประนอมแต่อย่างน้อยที่สุดเรารู้ว่าหนึ่งเราจะทำอย่างไร สองคือว่าเราจะส่งไปที่ไหน เราต้องไม่คิดว่าถ้าออกมาจากเราต้อง 100% ต้องฟังเสียงกรรมการด้วย ถ้าอยากถามความเห็นผม ผมก็อยากจะบอกว่ามันไม่มีเหตุผลอะไรที่จะไปโรมัน ก็

ทำไปค่อยๆทำไป ท่านจะให้ใครเป็นเจ้าของภาพหรือยังไม่มีเจ้าของภาพเราก็ทำได้ ก็ให้ดูสถานที่ต่างๆว่าเขาทำแล้วเป็น
ยังไง ผมเคยแนะนำหลายต่อหลายครั้งแหล่งที่จะได้ 100% คือเส้นทางรถไฟมรณะจากราชบุรีหนองปลาตุก
ผ่านกาญจนบุรี แล้วไปถึงพม่าเสนอเมื่อไหร่ก็ได้ เพราะอันนั้นมันเกี่ยวข้องกับคนกับสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่
จังหวัดไม่สนใจก็แล้วไป ทรัพยากร ข้อมูลเยอะ มีแหล่งข้อมูลที่ดี แต่จังหวัดกาญจนบุรีไม่สนใจ อันนั้นได้ 100%
จะทำงานร่วมกับพม่าก็ได้ หรือทำประเทศไทยไปก่อนแล้วพม่ามาขอร่วมก็เป็นแหล่งเดียวกัน เจ้าของก็คือสอง
ประเทศ ทุกวันนี้เขาอยากจะทำ 40 แห่งต่อปี แต่ไม่ใช่ว่าได้ทั้งหมด แต่หมายถึงเสนอขึ้นไป 40 แห่ง
ปีที่แล้วได้ 21 แห่งเท่านั้นเอง แต่ผมมีสถิติ ปีที่มากที่สุด 60 แห่งก็มี 40 แห่งก็มี แต่มันนานมาแล้ว ถ้าดูตัวเลข
สถิติแล้วมันก็น่าสนใจ แต่ไม่ต้องหวังว่าเราจะถูกกีดกันเรามีโอกาสเท่าทุกประเทศในโลก ที่นี้มาดูตัวเลขสถิติที่
และต่างประเทศมากมาย รวมทั้งชาวต่างประเทศที่มาอยู่เมืองไทย อย่างน้อยที่สุดก็ติดได้ comment ได้ แล้ว
เราก็มาช่วยกัน อันนี้ก็เป็นเรื่องหนึ่ง ไม่ใช่แค่ความรู้อย่างเดียวต้องใช้ประสบการณ์ต้องใช้มนุษยสัมพันธ์ ต้อง
ให้เรามีเพื่อนทั่วโลก คือประเทศไทยเคยไปชวนเขา รัฐมนตรีไปประกาศลาออกในที่ประชุมคณะกรรมการมรดก
โลก แต่ไม่เป็นผลหรอกครับ เพราะว่าภาคีนี้ลงนามโดยประมุขของประเทศหรือนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง
การต่างประเทศ กระทรวงอื่นก็ไปยกเลิกไม่ได้ ถ้าจะยกเลิกต้องให้นายกรัฐมนตรีไปยกเลิกเขา ไปชวนที่ Unesco
ว่า Unesco ไปเข้าข้างเขมรไปชวนถึง Unesco ที่ปารีส เขาบอกเขาไม่รู้เรื่องเขามีกรรมการของเขาอยู่แล้ว
เพราะฉะนั้นถ้าเราจะทำตอนนี้เราไม่ได้ทำเพื่อเชียงใหม่เท่านั้น แต่เรายังทำให้ประเทศไทย คือเอาความสัมพันธ์
อันดีงานของเรากับการต่างประเทศขึ้นมา ในฐานะที่เราเป็นคณะทำงานใหม่ด้วย แล้วความจริงเรื่องมรดกโลก
สถาบันการศึกษาต้องมีหลักสูตรต้องมีวิชาเผยแพร่ความรู้ สร้างความรู้เรื่องมรดกโลก ที่ทันสมัยที่สุดคือจาก
เว็บไซต์จากศูนย์มรดกโลก ทันสมัยมาก ไม่ต้องไปซื้อไปหา ถ้าใครจะเรียบเรียงต่างๆก็ไปขออนุญาตเขา อันนี้ที่
สำคัญเราจะมีคามหมายของคำต่างๆถ้าเราแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยขอให้คิดว่าเป็นการแปลแบบ
คร่าวๆ เพราะเราไม่ได้เขียนภาษาไทยส่งเขา เราเขียนภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศส เพราะฉะนั้นความหมายต่างๆ
มันจะไม่ตรงกับคามหมายทางวิชาการ แต่เป็นความหมายที่ค่อนข้างกว้างแล้วก็อยู่ในกรอบที่เราปฏิบัติได้ ไม่
ใช้ชัดเจนเป็นข้อๆ แต่เป็นความหมายโดยรวม อย่างมรดกวัฒนธรรมเขาก็มีความหมายของเขา หลังสุดเรา
เสนออุทยานภูพระบาท เขียนดีเป็นเล่ม เขาก็ติกลับมายังไม่ขึ้นถึงคณะกรรมการใหญ่ คือก่อนจะมีการประชุม
มรดกโลกเมื่อเดือน กรกฎาคมที่ผ่านมา เขาก็ถามผมว่าเราควรจะทำยังไง ผมก็เสนอไปในสิ่งที่รัฐมนตรีกระทรวง
กระทรวงใจ คือถอนกลับมา มันจะได้ไม่อยู่ในวาระของการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก เท่ากับว่าประเทศ
ไทยยังไม่ได้ส่งเพราะเรื่องยังไม่ถึงสูงสุด มันจะไม่อยู่ในวาระการประชุม ก็อภิปรายกันเป็นชั่วโมง รัฐมนตรีว่า
การกระทรวงวัฒนธรรมก็ไม่สบายใจ ผมจะไปพูดกับคณะรัฐมนตรีได้อย่างไร ตอนเสนอเราก็บอกว่าได้แน่ เรา
ไม่ใช่เขา ที่นี้ก็ไปเรียนคณะรัฐมนตรีใหม่ว่าขอถอน ในที่สุดเขาก็ทำตามที่ผมแนะนำ ไม่มีวาระเข้า เท่ากับว่าประเทศ
ไทยยังไม่ได้ส่ง ที่นี้ก็ปรับปรุง เพราะเรารู้แล้วว่าส่งไปที่ไหนเพื่อตรวจสอบก่อน ถ้าผ่านศูนย์มรดกโลก
เขาก็จะส่งขึ้นไป เราก็ยังมีโอกาส เหตุผลที่ผมให้ถอนมาก่อนคือ จะได้มีเวลาทำปีก็ได้สองปีก็ได้ ผมก็บอกว่าไม่
ใช่แค่ประเทศไทยที่ถูกชะลอ สหรัฐอเมริกาก็ถูกชะลอ เกาหลีก็ถูก ชะลอ นี่คือการประนีประนอมแต่อย่างน้อยที่สุด
เรารู้ว่าหนึ่งเราจะทำอย่างไร สองคือว่าเราจะส่งไปที่ไหน เราต้องไม่คิดว่าถ้าออกมาจากเราต้อง 100% ต้อง
ฟังเสียงกรรมการด้วย ถ้าอยากจะทำถามความเห็นผม ผมก็อยากจะบอกว่ามันไม่มีเหตุผลอะไรที่จะไปโรมัน ก็
ทำไปค่อยๆทำไป ท่านจะให้ใครเป็นเจ้าของภาพหรือยังไม่มีเจ้าของภาพเราก็ทำได้ ก็ให้ดูสถานที่ต่างๆว่าเขาทำแล้วเป็น

ยังงี้ ผมเคยแนะนำหลายต่อหลายครั้งแหล่งที่จะได้ 100% คือเส้นทางรถไฟมรณะจากราชบุรีหนองปลาตุก ผ่านกาญจนบุรี แล้วไปถึงพม่าเสนอเมื่อไหร่ก็ได้ เพราะอันนั้นมันเกี่ยวข้องกับคนกับสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่จังหวัดไม่สนใจก็แล้วไป ทรัพยากร ข้อมูลเยอะ มีแหล่งข้อมูลที่ดี แต่จังหวัดกาญจนบุรีไม่สนใจ อันนั้นได้ 100% จะทำร่วมกับพม่าก็ได้ หรือทำประเทศไทยไปก่อนแล้วพม่ามาขอร่วมก็เป็นแหล่งเดียวกัน เจ้าของก็คือสองประเทศ ทุกวันนี้เขาอยากจะทำ 40 แห่งต่อปี แต่ไม่ใช่ว่าได้ทั้งหมด แต่หมายถึงเสนอขึ้นไป 40 แห่ง ปีที่แล้วได้ 21 แห่งเท่านั้นเอง แต่ผมมีสถิติ ปีที่มากที่สุด 60 แห่งก็มี 40 แห่งก็มี แต่มันนานมาแล้ว ถ้าดูตัวเลขสถิติแล้วมันก็น่าสนใจ แต่ไม่ต้องหวังว่าเราจะถูกกีดกันเรามีโอกาสเท่าทุกประเทศในโลก ที่นี้มาดูตัวเลขสถิติที่บอกว่า เป็นภาคีสัญญาฉบับนี้ 192 ประเทศ แต่ว่าประเทศที่ได้รับเป็นแหล่งมรดกโลกมีไม่ถึง มีประมาณ 160 กว่าประเทศ ก็แสดงว่าประเทศที่เป็นภาคีบางประเทศยังไม่มีแหล่งที่เป็นมรดกโลกแต่เขาก็ยังเป็นภาคีอยู่ ผมคิดว่ามันมองแล้วก็สาระที่ผมนำเสนอคงจะพอสมควรที่จะทำให้ท่านผู้มีเกียรติเห็นว่าการที่เราจะเสนอเชียงใหม่ ซึ่งไม่ใช่เมืองเล็กไม่ใช่เมืองสำคัญให้อยู่ในบริบทของประวัติศาสตร์โลกเป็นสิ่งที่น่าทำ ผมอยากจะเรียนในฐานะที่อยู่องค์การระหว่างประเทศ เขาเป็นห่วงกันมาก อักษรและภาษาล้านนามันเป็นเพียง 1 ในไม่ถึง 100 ภาษา แล้วที่มีอยู่ในโลกนี้มีทั้งตัวหนังสือและภาษา 6,912 ภาษาที่เหลืออยู่ในโลกมีตัวหนังสือและก็มีภาษาไม่ถึงร้อย ล้านนาก็เป็นหนึ่งในนั้น ประวัติศาสตร์ของล้านนามีเชียงใหม่เป็นราชธานี มันไม่ใช่เป็นสิ่งที่เลียดตามเลย แต่เป็นสิ่งที่ควรนำเสนอให้โลกได้รู้ว่าเรามีประวัติความเป็นมาที่มีคุณค่าระดับโลกที่โดดเด่นเหมือนกัน

รองศาสตราจารย์สมโชติ อ๋องสกุล

“เชียงใหม่ 60 รอบนักษัตร : อดีต ปัจจุบัน อนาคต”

ขอขอบคุณคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) ที่ร่วมสมโภชเชียงใหม่ 60 รอบนักษัตร ด้วยการจัดพิมพ์หนังสือของผม 2 ชุด คือชุดเส้นทางจักรยานสู่แหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในเมืองเชียงใหม่ และชุดเชียงใหม่ 60 รอบนักษัตร โดยทุกครั้งที่หนังสือเสร็จก็ได้มีกิจกรรมเปิดตัวหนังสือตามลำดับ วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2559 กิจกรรมปั่นจักรยานไหว้สาพญามังรายในวาระเชียงใหม่ 60 รอบ วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2559 ปลุกต้นไม้เป็นที่ระลึกในวาระเชียงใหม่ 60 รอบ และปั่นจักรยานชมพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในป่าวิเศษ วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2559 ปั่นจักรยานไปวัดเจ็ดยอด วัดสวนดอก และนิมนต์พระสงฆ์ วัดสวนดอกถวายพระพรแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ วันที่ 23 กันยายน พ.ศ.2559 คือวันนี้ เปิดตัวหนังสือเชียงใหม่ 60 รอบนักษัตร ด้วยกิจกรรมสำคัญคือการประชุมระดมความคิด เพื่อผลักดันเชียงใหม่เป็นมรดกโลก ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ซึ่งล้วนเป็นกัลยาณมิตรของผม ตั้งใจเดินทางมารับหนังสือเป็นที่ระลึกในวาระโอกาสเชียงใหม่ 60 รอบนักษัตร จากกิจกรรมใน 3 ครั้งที่ผ่านมา หนังสือเล่มนี้ก็ถือเป็นเล่มที่ 4

หากคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) เห็นคุณค่าของหนังสือ และกิจกรรมที่สร้างภาพลักษณ์ขององค์กรก็หวังว่าจะมีหนังสือชุดเส้นทางจักรยานอีก 30 เส้นทางจะได้ครบ 60 เส้นทางจักรยาน ในวาระ 60 รอบนักษัตรเมืองเชียงใหม่ ผมขออนุญาตสรุปเฉพาะบางประเด็นสำคัญเพิ่มเติมในงาน

Tentative List เพื่อให้เห็นว่ามีอีกหลายประเด็นที่เราควรเพิ่มเติมเสนอให้คณะกรรมการมรดกโลกพิจารณา ในรายงานที่จะต้องเขียนต่อไปนี้ เรื่องแรก ขออนุญาตนำเสนอที่ปกหนังสือ ผมเน้นศิลาจารึกวัดเชียงมั่น จารึกเมื่อปี พ.ศ.2124 หลังเหตุการณ์สถาปนาเชียงใหม่ พ.ศ.1839 เป็นเวลา 285 ปี แต่เป็นหลักฐานที่ เชื่อถือได้ เพราะมีตัวเลขหรรคุณ 240356 กำกับและมีตัวเลขศักราช 658 กำกับ ไม่มีใครบอกว่า 658 คือ จุลศักราช แต่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่นักเรียนประวัติศาสตร์ต้องรู้ว่าล้านนาในเวลานั้นนิยมใช้จุลศักราช หรือ จะคิดเป็นพุทธศักราชต้องบวกด้วย 1181 จึงได้ พ.ศ.1839 เช่นเดียวกับกรุงสุโขทัยนิยมใช้มหาศักราช ตัวเลข 1205 ในศิลาจารึกหลักที่หนึ่งที่บอกว่าพ่อขุนรามคำแหงใคร่ใจในใจใส่ลายสือไทยหรือจะคิดเป็นพุทธศักราช ต้องเอาตัวเลข 621 บวกเข้าไปจึงได้ พ.ศ.1826 ในจารึกมีดวงเมืองที่มีหรรคุณกำกับ หรรคุณคือตัวเลขที่นับ จำนวนตั้งแต่วันแรกของการตั้งจุลศักราช จนถึงวันที่ทำกิจกรรม ซึ่งสามารถนับครบถ้วนตามจำนวน ดังนั้น แม้เวลาผ่านไป 285 ปี จารึกหลักนี้ก็เชื่อถือได้ วัน 5 ในดวงเมืองหมายถึงวันพฤหัสบดี ดังนั้นคณะกรรมการ สอบค้นดวงเมืองที่จังหวัดเชียงใหม่แต่งตั้งเมื่อปี พ.ศ.2532 จึงสรุปว่า เชียงใหม่สถาปนาเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 12 เมษายน พ.ศ.1839 เวลาตีสี่ ตามปฏิทินสุริยคติ ซึ่งใช้เวลานั้นคือปฏิทินจูเลียน หากนับปฏิทินเกรโกเรียน ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2425 มาถึงปัจจุบันก็จะตรงกับวันพฤหัสบดีที่ 19 เมษายน พ.ศ.1839 หากนับตามปฏิทิน จันทรคติ วันขึ้น 8 ค่ำ เดือนวิสาขะ ก็จะตรงกับวันที่ 24 เมษายน พ.ศ.1839 ระบบคิดที่มีดวงเมืองกำกับใน จารึกสามารถตรวจสอบได้เช่นนี้จึงนับว่าเป็น Outstanding Universal Value อีกอย่างหนึ่งของล้านนา การนับเวลา 1 รอบนักษัตรมีความสำคัญ ผมให้ความสำคัญกับการนับปีนักษัตร 60 รอบนักษัตร การนับ 1 รอบ ดวงอาทิตย์เดินตามสุริยวิถีผ่านกลุ่มดาว 12 กลุ่ม ถือว่าครบรอบ 1 รอบนักษัตร 12 ปีเท่ากับ 1 รอบ เรียกว่า จุลจักร 60 ปี เท่ากับ 1 รอบ เรียกว่า มหาจักร บัดนี้เชียงใหม่ครบรอบ 60 รอบตามคติจุลจักร และ 12 รอบตามคติมหาจักร ระบบคิดเรื่องเวลาของคนโบราณถือเป็น Outstanding Universal Value อีกอย่างหนึ่ง แต่ไม่ใช่ของล้านนา แต่เป็นของโลกตะวันออก ที่ทั้งจีน อินเดีย อุษาคเนย์ ใช้เหมือนกันหมด ผมจึงได้นำตารางการใช้ระบบคิดเรื่องนักษัตรมาไว้ในภาคผนวกที่ 1 การสมโภชครั้งใหญ่ต่อไปควรเป็นอีก 1 รอบนักษัตร คือในปี พ.ศ.2571 หรือ ค.ศ.2028 เมื่อเชียงใหม่ครบรอบ 61 รอบนักษัตร หนังสือเล่มนี้ที่ผมได้ นำเสนอมี 5 ภาค ภาคที่ 1 คือ เป็นภาคอดีตก่อนใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบายถึง พัฒนาการของชุมชนที่เป็นชุมชนในพื้นที่และชุมชนในจินตนาการ ซึ่งมีหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรและ ลายลักษณ์อักษร โดยแบ่งเป็น 8 ตอน ยุคที่มีประเด็นสำคัญที่อาจนับเป็น Outstanding Universal Value หลายประการที่ควรพิจารณาเพิ่มเติม คือชุมชนเชียงใหม่ยุคราชวงศ์มังราย ในช่วงราชวงศ์มังรายยาวนาน 262 ปี มียุคทอง 175 ปี ตั้งแต่สมัยพญาเกือนา จนถึงสมัยพระเมืองแก้ว ช่วงนั้นเชียงใหม่มีกองทัพเข้ม แข็ง อาณาเขตด้านทิศตะวันออกไปถึงหลวงพระบาง ด้านตะวันตกไปถึงสี่ป้อ ยองห้วย ด้านทิศเหนือไปถึงสิบสองปันนา ด้านทิศใต้ไปถึง ฉะลียง ศรีสัชชาลัย การค้าขายยาดัวทั่วภาคพื้นทวีป เศรษฐกิจมั่นคงมั่งคั่ง ศรัทธา ในศาสนาเถรวาทเข้มแข็ง หลักฐานจिनราชวงศ์หมิง บอกว่าเวลานั้นเชียงใหม่มีวัดนับหมื่นวัด ช่วงนั้นเชียงใหม่ ส่งเครื่องราชบรรณาการทำการค้ากับจีนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่งคั่งกับเมืองเชียงใหม่อย่างมาก ในยุคนั้นเชียงใหม่จึงมั่นคงมั่งคั่ง มีวรรณกรรมศาสนาออกมาหลายเล่มที่เป็นเรื่องที่เป็นเรื่องสำคัญ ถือเป็น Outstanding Universal Value อีกชุด ในความมั่นคงมั่งคั่งได้มีการก่ออิฐห่มกำแพงทั้งสี่ด้าน ในปี พ.ศ. 2058 และได้สร้างกำแพงชั้นนอกโอบล้อมกำแพงชั้นในตามแนวลำน้ำแม่ข่า ทำให้เกิดผังเมืองที่เป็นผังเมือง

ประวัติศาสตร์ที่ถือเป็น Outstanding Universal Value อีกอย่างหนึ่ง ในภาคที่ 2 เป็นภาคปัจจุบัน เป็นพัฒนาการของเมืองเชียงใหม่ตั้งแต่แผนที่ 1 ถึงแผนที่ 11 ตั้งแต่ พ.ศ.2504 – พ.ศ.2559 ปัจจุบันนี้ ซึ่งเกิดชุมชนต่างๆหลากหลายชุมชน โดยเฉพาะชุมชนธุรกิจเอกชนและชุมชนภาคประชาชน ชุมชนในเขตเมืองและชุมชนดั้งเดิม คือชุมชนผี ชุมชนเทพ การพัฒนาเมืองตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจำเป็นต้องมีองค์กรมารองรับเพื่อที่จะจัดการบริหารในเวลาต่อมา ดังนั้น ในปี พ.ศ.2556 จึงได้มีพระราชกฤษฎีกาตั้งสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) เพื่อบริหารบางโครงการในช่วงแผนพัฒนาที่ผ่านมา ในตอนที่ 2 ของภาคที่ 2 ผมเสนอเชียงใหม่เป็นพื้นที่พิเศษในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2496 เป็นต้นมา มีทั้งหมด 83 แห่ง อยู่ที่เชียงใหม่ 27 แห่งคิดเป็น 71 % เป็นพื้นที่พิเศษที่ประสบความสำเร็จด้วยอำนาจพิเศษ ผมคิดว่าความสำเร็จของโครงการหลวงที่มีเชียงใหม่เป็นพื้นที่พิเศษและทำด้วยอำนาจพิเศษนั้นเป็น Outstanding Universal Value ทำให้เรามีพืชเมืองเหนือ พืชอากาศหนาวบริโภคอย่างทั่วถึงกัน คุณภาพชีวิตของผู้คนบนพื้นที่สูงดีขึ้นอย่างมากมาย นั่นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผมเสนอไว้ในประเด็นพื้นที่พิเศษ ประเด็นต่อมาคือการขึ้นสู่ทะเลเมียนมาร์คโลก ผมเสนออย่างน้อย 2 ประเด็น ประเด็นที่ 1 คือการฟื้นแหล่งน้ำชัยมงคลให้ครบทั้ง 4 แหล่ง แหล่งน้ำ 4 แหล่งได้แก่ 1.ดอยสุเทพ 2.น้ำแม่ข่า 3.น้ำแม่ปิง 4.หนองใหญ่ชัยมงคล ทั้ง 4 แหล่งนั้น 3 แหล่งได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง แต่หนองใหญ่ชัยมงคลยังต้องการเวลาของการรื้อฟื้น ดังนั้นอีก 1 รอบนักษัตร์ต่อไปนี้ จึงเป็น 1 รอบของการรื้อฟื้นหนองใหญ่ชัยมงคล เพื่อหวังว่าจะได้มีแหล่งน้ำชัยมงคลครบทั้ง 4 แหล่ง นั่นผมถือว่าเป็น Outstanding Universal Value ที่ควรจะได้พิจารณา นอกจากนั้นผมเสนอให้มีการเปิดประเด็นให้ร่วมกันคิดผลักดันจากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นหลักเกณฑ์สำคัญของการพิจารณาเป็นมรดกโลก ในภาคที่ 3 เป็นเรื่องของอนาคต เป็นเชียงใหม่ในอนาคตอีก 1 รอบนักษัตร์ คือ พ.ศ.2571 หรือ ค.ศ.2028 งานที่กำลังทำอีก 1 รอบนักษัตร์ เราก็คงจะได้รับการประกาศเป็นมรดกโลก เราอาจจะเป็นเมืองมหาวิทยาลัย เราอาจจะเป็นเมืองจักรยาน เราอาจจะเป็นเมืองที่มีแหล่งน้ำชัยมงคลครบทั้ง 4 แหล่ง เราจะมีพื้นที่ช่วงหลวงเวียงแก้ว เราจะมีพื้นที่สีเขียว เราจะมีพื้นที่ศักดิ์ในป่าวิเศษหวนคืนมา เราจะมีเทคโนโลยีที่ทำทุกอย่างที่มันพังทลายไปแล้วเป็น 3D กลับคืนมา ทั้งในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ ในรูปแบบสมาร์ทโฟนที่ทุกท่านถืออยู่ เราจะมีการศึกษาที่มีโครงสร้างการพัฒนาต่างๆที่กำลังดำรงอยู่เวลานี้อย่างมากมาย มันต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เพราะสิ่งที่กำลังพัฒนาในวันนี้คือรากฐานที่กำลังจะเกิดขึ้น ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีก็ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นก็จะทำให้เรามองอนาคตที่กำลังเดินใน 1 รอบนักษัตร์ต่อไปนี้ได้อย่างชัดเจน ในภาคที่ 4 คือภาคผนวก ผมนำหลักฐานต่างๆและบุคคลที่เกี่ยวข้องเสนอเป็นภาคผนวก ตัวอย่างเช่น จารึกลำพูนเก่า เป็นจารึกที่พ่อของพระเจ้าติโลกราชนับตัวเองเป็นองค์ที่ 8 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าจากจารึกหลักนี้ พระเจ้าติโลกราช จึงเป็นองค์ที่ 9 ของราชวงศ์มังราย ผมพยายามนำบุคคลและหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นภาคผนวก สุดท้ายในภาคที่ 5 เป็น Executive Summary เป็นภาษาต่างประเทศที่ได้รับความร่วมมือจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องช่วยกันแปล

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ สรัสวดี อ๋องสกุล

ผังเมืองเชียงใหม่ : แนวคิดและภูมิปัญญา

การเป็นเมืองมรดกโลกนั้นดิฉันมองว่างานใหญ่มากทุกคนต้องช่วยกัน เราต้องรวมตัวรวมใจเป็นหนึ่งเดียวช่วยกัน ทีนี้เรื่องของผังเมืองเชียงใหม่ เมืองเชียงใหม่มีแนวคิดเกี่ยวกับผังเมืองอย่างไร มีภูมิปัญญาอย่างไรโดดเด่นอย่างไร ดิฉันคิดว่าหัวใจศูนย์กลางใหญ่ของความเป็นเชียงใหม่อยู่ที่นี้ ดิฉันเสนอ 3 ประเด็นด้วยกัน ประเด็นแรกคือ เรื่องของภูมิปัญญาการจัดการน้ำ แหล่งน้ำ ระบบน้ำของเมืองเชียงใหม่ ภูมิปัญญาคืออาศัยกายภาพ ดิฉันคิดว่าอาศัยกายภาพมากๆเลย เป็นปัญญาของการใช้กายภาพให้เหมาะสม เมืองเชียงใหม่ นั้นตั้งอยู่ในแอ่งเชียงใหม่ลำพูน คือค่อนข้างทางตอนเหนือ ถ้าดูจากตำแหน่งที่ตั้งของตัวเมืองจะอยู่ระหว่างภูเขากับแม่น้ำ ค่อนข้างจะเชิงดอย เพราะฉะนั้นพื้นที่โดยรอบๆเป็นที่สูง โดยมีน้ำจากบนดอยไหลมาหล่อเลี้ยงเมืองเชียงใหม่ น้ำจากดอยสุเทพดอยปุย มีลำห้วยต่างๆไหลลงมาหล่อเลี้ยงตัวเมืองเชียงใหม่ เราจะทำยังไงให้แหล่งน้ำช่วยมงคล 4 แหล่งนี้มีความสำคัญเหมือนในอดีต บางแหล่งก็ถูกลดความสำคัญไป หายไป ก็เป็นคำถามให้กับคนเมืองเชียงใหม่ ทั้งเมืองว่าเราจะทำอย่างไรกับอดีตที่ถูกละเลยไป ก็เป็นสิ่งที่ท้าทายคนเชียงใหม่ทั้งเมือง เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องของคนใดคนหนึ่งทุกคนต้องช่วยกัน แหล่งน้ำธรรมชาติจากดอยสุเทพเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงตัวเมือง ลักษณะของน้ำที่ไหลจะไหลแนวทแยง มีน้ำแม่ข่า มีหนองบัวหรือหนองใหญ่ในทิศอีสานของเรา มีน้ำแม่ปิง ที่วางระหว่างแหล่งน้ำลำห้วยที่ไหลลงมาจะเป็นที่ตั้งของเวียงของเรา ตัวดิฉันเองก็พยายามจะเข้าใจคนสมัยก่อนว่าเขาคิดยังไง พยายามที่สุดเลยว่าเขาคิดอย่างไร ดิฉันจะมีปัญญาจะเข้าใจอดีตขนาดไหน นี่เป็นหน้าที่ของนักเรียนประวัติศาสตร์ ตามผังเมืองมีเวียงเจ็ดลินตั้งอยู่ตรงเชิงดอย ถัดลงมาจะเป็นอ่างเก็บน้ำโบราณและฝายดิน ถัดไปเป็นเวียงสวนดอกเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดเล็ก แล้วก็เวียงเชียงใหม่ อีกอันหนึ่งที่คนไม่ค่อยรู้จักคือ เวียงบัว จะอยู่ตอนเหนือของเชียงใหม่ ลักษณะเมืองที่ตั้งจะไปตามทางน้ำ ล้อมกับทางน้ำ เขาไม่ได้ตั้งเวียงลอยๆ เขาตั้งขนาดด้วยน้ำ มีเหตุผลของความคิดของปัญญาของการวางเมืองทุกจุดของเชียงใหม่ และแต่ละเวียงนั้นสร้างไม่พร้อมกัน ภูมิปัญญาการจัดระบบน้ำอันหนึ่งคืออาศัยความลาดเทจากดอยสุเทพ ไหลลงสู่แม่น้ำปิง การไหลของน้ำจะไหลจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือลงสู่ตะวันออกเฉียงใต้เป็นแนวทแยง เวลาเขาเลือกสร้างเวียงจะอยู่ตามทางไหลของน้ำ มีความสัมพันธ์กับการไหลของน้ำ อย่างเช่น ตัวเวียงเชียงใหม่ที่มีรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตั้งอยู่ระหว่างน้ำจากบนดอยสองสายด้วยกัน น้ำสองสายโอบล้อมเมืองเอาไว้ เขาต้องสำรวจพื้นที่อย่างดีมาก ๆ เลยทำให้น้ำโอบล้อมเมืองได้อย่างนี้ ลองดูเวียงเจ็ดลิน เป็นเมืองที่มีลักษณะเป็นรูปวงกลม ซึ่งเราไม่ค่อยมีเมืองที่เป็นลักษณะวงกลมเท่าไรในเขตพื้นที่ล้านนามีกาแพงสองชั้นมีคูน้ำอยู่ตรงกลาง อันนี้เป็นคำถามว่าเขาสร้างอย่างไรแล้วทำไมสร้างอย่างนี้ ดิฉันขอยืนยันว่าเวียงเจ็ดลินสร้างในสมัยของพญาสามฝั่งแกนไม่ได้สร้างโดยลัวะ สร้างโดยพญาสามฝั่งแกนหลังจากสร้างเชียงใหม่แล้ว มีการขุดค้นทางโบราณคดีและมีศิลาจารึกยืนยันว่าเวียงเจ็ดลินสร้างปี พ.ศ.1954 ทุกวันนี้เวลาฝนตกหนักๆแถวๆตลาดต้นพยอมจะมีน้ำกองเยอะมาก แต่สมัยก่อนจะมีกองทรายเบี่ยงเบนทางไหลของน้ำให้ลงคลองชลประทานภูมิปัญญาของคนเชียงใหม่โบราณ คือสร้างอ่างเก็บน้ำโบราณเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมูแล้วยังทำฝายดินยาวข้ามถนนสุเทพเป็นฝายที่มีลักษณะโอบล้อม สมัยนั้นถ้ามีน้ำไหลมาจากบน

ดอยเยอะท่วมเวียงสวนดอกแน่นอน เพราะฉะนั้นอันนี้จึงน่าจะสร้างหลังเวียงสวนดอกแน่ๆ เขาจะเบี่ยงเบน
น้ำไม่ให้ท่วมเวียงสวนดอก เมื่อเราพัฒนาบ้านเมืองเราก็เอาออกไป ตอนนี้อยู่แต่อ่างเก็บน้ำโบราณที่อยู่ใน
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนฝายดินหายไปหมดแล้ว อันนี้คือภูมิปัญญาไม่ให้น้ำท่วมเวียงสวนดอก และยังมี
ระบบการส่งน้ำเป็นขั้นบันได จากอ่างเก็บน้ำโบราณส่งน้ำมาเลี้ยงเวียงสวนดอก ถ้าเราศึกษาระบบน้ำในเมือง
เชียงใหม่ เราจะรู้ว่าน้ำจากที่ไหนไปไหน ส่งผ่านจากตรงนี้ไปตรงนั้น เป็นทอดๆ จนกระทั่งสุดท้ายลงแม่น้ำปิง
เป็นทอดๆของการส่งน้ำจากบนดอย เป็นระบบคิดระบบน้ำที่น่าสนใจ นอกจากนี้อ่างเก็บน้ำหนองใหญ่ก็มี
โครงการกักเก็บของพญามังราย เมื่อ 720 ปีที่แล้วคิดเรื่องนี้ขึ้นมา เป็นแหล่งน้ำที่ใหญ่มาก สามารถรองรับ
น้ำจากบนดอยได้อย่างมหัศจรรย์ สี่เหลี่ยมตัวเมืองเชียงใหม่ไม่สามารถท่วมได้ เนื่องจากเมื่อน้ำที่อ่างเก็บน้ำ
หนองใหญ่เยอะจะระบายออกไปแม่น้ำ จากแม่น้ำสุดท้ายก็ออกไปที่แม่น้ำปิง เพราะฉะนั้นระบบน้ำของเชียงใหม่
เป็นระบบที่น่าสนใจแสดงภูมิปัญญา ดิฉันมองว่าถ้าเขาไม่เข้าใจเรื่องน้ำ เขาสร้างเมืองไม่ได้ ถ้าไม่เข้าใจระบบ
น้ำไม่เข้าใจวิธีการท่อน้ำเข้าสู่เมืองไม่รู้จักเหมืองฝาย เขาสร้างเมืองไม่สำเร็จ อันนี้เป็นภูมิปัญญาชั้นสูงมาก
คือรู้จักที่จะจัดการเหมืองฝาย ทำอย่างไรไม่ให้น้ำท่วม ทำอย่างไรให้น้ำหล่อเลี้ยงเมืองตลอดเวลา อันนี้คือ
ภูมิปัญญาของการจัดการเรื่องน้ำ ต้องมีการสำรวจ ใช้ความเชื่อ อันนี้ก็แสดงถึงความโดดเด่น Outstanding
Universal Value ดิฉันมองว่าเชียงใหม่เป็นหนึ่งในล้านนา มีความโดดเด่นด้านผังเมืองมากๆ เป็นหัวใจ
ของเชียงใหม่ หนึ่งเดียวของเชียงใหม่ คืออาศัยแนวกำแพงเมือง และตำแหน่งที่ตั้งระหว่างดอยสุเทพกับ
แม่น้ำปิง มีการศึกษาของนักวิชาการที่เสียชีวิตไปแล้ว คืออาจารย์พูนพล อาสนจินดา บอกว่ากำแพงเมือง
เชียงใหม่ได้แนวทิศเหนือ-ใต้ ทิศตะวันออก-ตะวันตก คูขนานกัน มันเป็นแนวนานกับเส้นเมริเดียน ทุกวันนี้
นักวิชาการนักวิทยาศาสตร์ก็ยังศึกษาค้นคว้าว่าเขาคิดอย่างไร ประเด็นที่สอง ดิฉันคิดว่าไม่มีที่ไหนในเขตพื้นที่
ล้านนา คือมีผังเมืองเชียงใหม่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีแห่งเดียวที่มีหน้าตาแบบนี้ พอเราหันไปทางซ้ายจะ
เป็นสวนดอก สวนดอกกับเชียงใหม่เป็นเมืองสองเวียงที่อยู่เคียงข้างกัน ดิฉันคิดว่าเขาวัดมาแล้ว มันล่อกัน
มากๆเลยมันไม่ใช่บังเอิญแน่ๆ ต้องมีการวัด และทั้งสองเวียงนี้ก็อยู่ระหว่างร่องน้ำสองแหล่ง วิธีคิดแบบนี้
น่าสนใจ ดิฉันมองว่าตัวเชียงใหม่เป็นอาณาจักรทางโลก ส่วนสวนดอกเป็นอาณาจักรทางธรรมเป็นพุทธอาณาจักร
อยู่ใกล้ๆกัน แล้วทั้งสองแห่งนี้ใช้น้ำจากบนดอยร่วมกันเป็นวงจรของระบบน้ำ เวียงต่างๆในพื้นที่ของล้านนา
ชอบที่จะสร้างตามภูมิประเทศไม่นิยมสร้างเป็นรูปทรงเรขาคณิต การสร้างเมืองเป็นเรขาคณิตมันทำยากกว่า
บ้านเรามีภูเขาเยอะ มีที่ราบระหว่างภูเขาเยอะก็สร้างไปตามคูน้ำไปตามภูมิประเทศธรรมชาติอย่างไรอย่างนั้น
เช่น เมืองรุ่นแรกๆเวียงหอยสังข์ อันนี้ทุกคนทราบ ทั้งลำพูน ทั้งเขลางค์นคร และเมืองแพร่ เป็นเมืองที่สร้าง
ตามภูมิประเทศที่โหนสูงที่โหนต่ำก็สร้างตามนั้น ถ้าถามว่าเมืองแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส แบบเชียงใหม่มีอีกไหม
จะมีอีกก็คือ เวียงสวนดอก ที่คู่กัน สองเวียงแค่นั้นหลังจากนั้นดิฉันก็ไม่เจอเวียงที่สร้างเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส
แบบนี้ หลังจากสร้างเชียงใหม่ก็ไปสร้างเชียงแสนที่สร้างโดยเจ้าแสนภูก็ได้สร้างเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสเหมือน
กับเชียงใหม่ ต่อไปเป็นเวียงป่าซางสร้างในสมัยเจ้ากาวิละก็ไม่ได้สร้างเมืองเป็นเรขาคณิต แต่สร้างตามภูมิ
ประเทศ จะเห็นว่ามีเฉพาะเชียงใหม่เท่านั้นที่สร้างแบบเป็นพิเศษ ผังเมืองรูปสี่เหลี่ยมมันมาจากที่ไหน ความ
คิดการสร้างเมืองเชียงใหม่มาจากที่ไหน จากการศึกษาจะเห็นว่าสี่เหลี่ยมเป็นวัฒนธรรมของกัมพูชาไม่ใช่เป็น
วัฒนธรรมของชาวล้านนา ล้านนาไม่นิยมสร้างเป็นแบบสี่เหลี่ยม เชียงใหม่เป็นกรณียกเว้นถึงบอกว่านี่เป็น
หนึ่งเดียวสุโขทัยเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีคนบอกว่าเชียงใหม่เอาผังเมืองมาจากสุโขทัยก็เป็นไปได้ แต่มันไม่ใช่

ผังเมืองที่คนล้านนานิยม อิทธิพลเขมนั้นส่งมาถึงสุโขทัยชัดเจน แต่พื้นที่ของล้านนานั้นอิทธิพลเขมรในแง่ของการสร้างเมืองหรือในแง่ของศิลปวัฒนธรรมยังไม่ค่อยชัดเหมือนทางสุโขทัย เมืองพิมาย และเมืองคือหนองหารหลวง สกลนคร ก็ได้รับอิทธิพลการสร้างเมืองเป็นสี่เหลี่ยมจากกัมพูชา ดิฉันคิดว่าเอาเข้าจริงเมืองรูปสี่เหลี่ยมมีอยู่หลายแห่งในประเทศต่างๆ ผังเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองรูปเรขาคณิต เป็นเมืองรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส เป็นเมืองที่สร้างขึ้นมาอย่างเป็นพิเศษ เพราะมีความคิดเบื้องหลังมากมาย ดิฉันพยายามเข้าใจคนสมัยก่อนว่าเขาคิดอย่างไร คิดอะไร ในล้านนานั้นเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีศักดิ์สูงสุด คงเคยได้ยินคำว่าล้านนา 57 เมือง ใน 57 เมืองนั้นก็เฉพาะเชียงใหม่ที่สร้างแบบพิเศษต่างจากเมืองอื่นๆ เชียงใหม่เป็นเมืองราชธานีเป็นที่ประทับของกษัตริย์ล้านนา เมืองเชียงใหม่เป็นสถาบันทางการเมือง และน่าสนใจมากถ้าเราไม่มีเส้นเขตแดนของประเทศไทยเราจะพบอย่างหนึ่งว่าเวลาเราเดินทางจากเชียงใหม่ขึ้นไปทางเหนือมันจะเป็นเมืองต่อเมืองไปเรื่อยๆ และมีความสัมพันธ์กันหมด อันนี้จะเป็นอาณาจักรล้านนา เป็นโลกของคนล้านนา ที่มาของแนวคิดการวางผังเมืองคือ กายภาพที่พูดถึงตอนต้น คือภูมิศาสตร์มีความสำคัญ ทางทิศเหนือของเมืองเชียงใหม่เป็นที่เนิน ความสำคัญของพื้นที่นั้นไม่เท่ากัน ที่เนินจะมีความสำคัญมากกว่าที่ลุ่มที่ต่ำ อันนี้ก็เป็นที่มาของความคิดในเรื่องของผังเมืองว่าจะวางผังเมืองอย่างไร เพราะฉะนั้นกายภาพของเมืองเชียงใหม่มีส่วนต่อการสร้างความคิดเรื่องผังเมือง ทิศเหนือเป็นชัยมงคล ทิศเหนือเป็นที่เนิน มีน้ำไหลผ่านมีชุมชนดั้งเดิม หัวเวียงอยู่ทางทิศเหนือ เพราะทางด้านเหนือมีชุมชนเก่าแก่ก่อนสร้างเมืองเชียงใหม่จึงเอาหัวอยู่ทางด้านเหนือมีเมืองเก่าแก่ ส่วนทิศตะวันตกเป็นพื้นที่สูง เป็นแหล่งน้ำ เป็นเขตป่าของเมือง และเป็นวัดอรุณญิก ทิศตะวันออกเป็นหน้าเมือง มีภูเขาอยู่ด้านหลัง ตัวเมืองเชียงใหม่มีที่ตั้งที่ดีมาก แบ่งเขตเมืองกับเขตป่าที่อยู่ใกล้กันมาก เอาความอุดมสมบูรณ์จากบนดอยมาหล่อเลี้ยงตัวเมือง อากาศที่เย็นสบายสดชื่นล้วนมาจากบนดอย มีวิธีการวางผังเมืองเลือกที่เนินหลังเต่า เนินที่น้ำไม่ท่วม คือที่ตั้งของเวียงเชียงใหม่ ตัวกำแพงเมืองดิฉันสงสัยอยู่ว่าทำไมกำแพงเมืองเชียงใหม่ถึงเป็นแนวเส้นตรงได้ขนาดนั้น ดิฉันคิดว่าน่าจะอาศัยแดดในการดูและช่วยในการสร้างเมือง การรับฟังความเห็นจากสหายสามกษัตริย์แล้วเลือกจุดที่เป็นสะดือเมืองอันนี้ก็เป็นความคิดที่น่าสนใจ มีดวงเมืองจากศิลาจารึกวัดเชียงมั่นว่าเชียงใหม่เกิดวันไหน ไม่มีเมืองไหนบอกวันเวลาเกิดตกฟากได้ขนาดเมืองเชียงใหม่ แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของการสร้างเมืองอย่างยิ่งยวด แล้วก็ยังเป็นเมืองที่ประสบความสำเร็จในการเลือกทำเลที่ตั้ง เพราะเมืองหลวงไม่ห่างไปจากเชียงใหม่ได้เลย ยังไงก็ต้องกลับมาอยู่ที่เชียงใหม่ และประเด็นที่สาม คือคติการสร้างเมืองเชียงใหม่ 3 คติซ้อนกันอยู่ อันแรกคือ คติความมีตัวตนของเมือง เมืองใหม่นั้นมีตัวตน มีร่างกาย มีชีวิต ถึงมีดวงเมือง เวลาตกฟาก มีเวลาเกิด มีตัวตน มีส่วนที่เรียกว่าหัวเวียง มีสะดือ โดยหัวเวียงจะอยู่ทิศเหนือเป็นสิริมงคล เป็นชัยมงคล เป็นเดชเมือง มีชุมชนดั้งเดิม มีรูปเคารพไม่ว่าจะเป็นช้างเป็นสิงห์ สมัยก่อนเชียงใหม่จะออกไปทำศึกสงครามต้องเดินไปทำพิธีที่บริเวณที่เป็นช่วงสิงห์ช่วงชัยมงคลเอาฤกษ์เอาชัยที่จะไปสู้ศึกสงคราม ส่วนตัวตนของเมืองอีกอันคือสะดือเมือง สะดือเมืองของเชียงใหม่อยู่บริเวณที่เป็นกลางเวียง หลักฐานเก่าใช้คำว่า สายสะดือเมือง มีวัดเก่าแก่คือ วัดสะดือเมือง วัดอินทขิล เพราะฉะนั้นความมีตัวตนของเมืองคือมองว่าเมืองเชียงใหม่มีชีวิตมีจิตใจ มีดวงชะตาเกิด มีทั้งความรุ่งเรืองและความเสื่อม บางครั้งเกิดโรคระบาด มีการทำพิธีสืบชะตาเมือง ทุกวันนี้พิธีสืบชะตาเมืองได้ถูกผันแปรเป็นพิธีทำบุญเมือง จริงๆเป็นพิธีของความเชื่อดั้งเดิมไม่ใช่พิธีพุทธเลย แนวคิดที่สองคือ แนวคิดทักษะเมือง เป็นความคิดที่ซ้อนทับกันอยู่ ในศาสตร์โบราณบอกว่าผู้ที่เกิดวันพฤหัสบดีมีบารมีอยู่ทางทิศ

ตะวันตก แล้วเมืองเชียงใหม่เกิดวันพฤหัสบดีบริวารของเชียงใหม่จึงอยู่ทางทิศตะวันตก ดิฉันก็พยายามไปหา
ดูว่าทำไมคนเมืองสมัยก่อนมีความรู้เรื่องโหราศาสตร์ ดาราศาสตร์ ดีมากเลย เป็นเรื่องหนึ่งที่เราน่าจะ
ศึกษาค้นคว้าว่าคนล้านนาสมัยก่อนนั้นมีความเข้าใจเรื่องของโหราศาสตร์ ดาราศาสตร์ อย่างไร ดิฉันคิดว่า
เป็นสิ่งที่น่าใจ และน่าจะทำอะไรได้เยอะแยะ แนวคิดทักทายเมืองมีทิศทั้งหมด 8 ทิศ เมื่อ 8 ทิศลากเส้นมา
เจอกันตรงกลางจะเจอจุดที่ 9 ก็คือเกตุเมือง จะตรงกับสายตือเมือง ตรงกับกลางเวียง ประเด็นสุดท้าย
คือเรื่องของ คติจักรวาลวิทยา ดิฉันคิดว่าผังเมืองเชียงใหม่มีความคิดเรื่องจักรวาลวิทยาร่วมด้วย ความคิด
คติจักรวาลวิทยามีอยู่ในทุกชาติ ของพม่าก็บอกว่ามีเจดีย์พม่าเป็นศูนย์กลางจักรวาล อินโดนีเซียก็บอกว่ามี
บุโรพุทโธเป็นศูนย์กลางจักรวาล ของเราก็มียามาแต่โบราณเหมือนกันสัญลักษณ์ของจักรวาลวิทยาที่เก่าแก่ก็คือ
อินทขิล ซึ่งเป็นศูนย์กลางจักรวาลที่เก่าแก่มากอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่ เป็นเสาหลักเมืองที่เป็นคติจักรวาลที่
เก่าแก่มาก จะเห็นว่าศูนย์กลางจักรวาลนั้นตั้งอยู่บริเวณที่เป็นใจกลางของเมืองเชียงใหม่ ตรงที่เป็นสะดือเมือง
เป็นเกตุเมืองด้วย ซ้อนกันสามชั้นเลย จะเห็นว่าความคิดนี้ซับซ้อนมาก เขาคิดมาหลายยุคหลายสมัย สัญลักษณ์
ของจักรวาลวิทยาก็อย่างหนึ่งก็คือความคิดของการสร้างเจดีย์หลวง สมัยพระเจ้าติโลกราชกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่
ของล้านนาได้สร้างคติพระธาตุอย่างแพร่หลายในพื้นที่ล้านนา เช่น ในกรณีของเจดีย์หลวงซึ่งภายในบรรจุ
พระธาตุในนั้น เจดีย์หลวงในสายตาของดิฉันคือศูนย์กลางของจักรวาล คือเขาพระสุเมรุ ที่ตั้งอยู่กลางเมือง
เชียงใหม่ ไม่มีเจดีย์องค์ไหนในล้านน่ายิ่งใหญ่เท่านี้อีกแล้ว ตอนสร้างตั้งใจให้คนอยู่ห่าง 2,000 วามองเห็น
เจดีย์หลวงเหมือนเป็นหมวยเมืองเชียงใหม่ อยู่ที่ไหนก็เห็นชัดเจนกว้างขวางในรัศมี 4 กิโลเมตร นี่ก็ศูนย์กลาง
ของจักรวาล เรื่องเกี่ยวกับจักรวาลนั้นมีการศึกษาโดยพระสิริมังคลาจารย์ ซึ่งเป็นปราชญ์ใหญ่ของ
ล้านนาเขียนเป็นหนังสือเล่มใหญ่มาก ขอสรุปว่า ผังเมืองเชียงใหม่เป็นผังเมืองที่มีความพิเศษโดดเด่น
Outstanding Universal Value มาก มีความคิดเบื้องหลัง มีความซับซ้อนของความคิดอย่างมาก

นายเจริญ มาลาโรจน์ (มาลาคำจันทร์)

คุณค่าความสำคัญอักษรล้านนา

ขอไหว้สาครูบาสังขะ ศรีสลัทธิ ท่านผู้มีเกียรติ ทุกๆทุกคน ทุกท่านนะครับ ได้มาอยู่เรื่องตัวเมือง ก็ขออู้
เป็นคำเมือง เป็นภาษาเจียงใหม่ ปัจจุบันนี้ และตีปดี้ก็จะปะแลดไปทางลือทางเขินพ่อง แล้วแต่เรื่องราวแล้ว
แต่เนื้อหา ที่มันจะพาไป เจียงใหม่เขาก็อยู่ยืนยาวมา 720 ปี อันนี้เขานับตั้งแต่ หลักฐานที่ปรากฏว่าพญา
มังรายท่านสร้างเมืองมา และก่อนหน้านั้นเจียงใหม่ก็ยังมีอยู่แต่อาจจะยังบ่ใจแผ่นดินของคนเมืองเขาเตื่อ อาจ
จะเป็นพี่น้องลื้อ หรือละ หรือวะ หรือว่า ชื่อที่น่าสนใจ ความเป็นลื้อเขา ถ้าพ่อตาภาษาะครับ เข้าไปใน
ลาวเขาถามเป็นว่า ฮู้จักลื้อก่ เป็นว่าบ่ฮู้จัก แต่เป็นฮู้จักละเวื่อ เป็นฮ้องละเวื่อ กลุ่มเสียง ล ว มันแพร่
หลายไปจากนัก ถ้าจะลากไป ลากไปแถวละโว้ก็ได้ะครับ ลากไปถึงละวู ที่แปลว่าน้ำเต้า ในภาษาบาลีก็ได้
แต่มันจะยาวล้าไป จะอู้กันเฉพาะเรื่องอักษร หรือว่าอักขระ คนฮู้หรือผมนี้กับใจคนฮู้แต่ ฮู้บ่ใจนัก คนที่ฮู้
นักเหลือผมมีแฮมจากนักเปอะเลอะเปอะเตื่อ เพราะฉะนั้นจะอู้แบบ แลกเปลี่ยนกันฮู้ เล่าสู่กันฟัง ผมเชื่อ
ว่าในตีประชุมที่นี้ก็มีหลายผู้หลายคน ตีทรงความฮู้ในเรื่องราวเหล่านี้ นัก ถ้าอันใดที่ผมฮู้แล้วมันบ่ถูก มันผิด

มันปะแล๊ด มันปะแต้ ก็ยกมือได้เลยบ่ต้องกลัวผมไค้ด ที่ผมอุ้มมาแลกเปลี่ยนความชั่วเล้าสู่กันฟัง ของอักษร หรืออักขระ ตามอักษรหรืออักขระบ้านเฮาเมืองเฮาก็ใช้กันมา อย่างน้อยๆ 3 ประเภท อันที่ 1 เฮาฮู้จักกันดี ตู้พระจะรู้จักกันดี เฮาฮู้ฮว่าตัวเมือง แต่ชื่อชนิดนี้ภาษาตางวิชาการ เฮาฮู้ฮว่าตัวธรรม เท่ากับว่าเมืองมัน มาติดกับว่าเป็นคนเมือง แต่อักษรชนิดนี้บ่ได้ใช้กับคนเมือง ลาวก็ไ้ ลื้อก็ไ้ และล่าสุดผมก็หาได้ข้อมูลมา เมื่อติดดีแล้วเนียครับ ไตยา สุมมาเตอะครับ ฟัน้องไตยามิในนี้่กักรับ ไตยากไ้ เอ่ยคำว่าไตยานี้ก็แทบบ่มี ใครฮู้จัก ก็ไทยเผ่าเนิงเหมือนกัน อยู่ตางใต้ประเทศจีน สมัยผมเป็นละอ่อนอยู่เมืองพาน อ.พาน จ.เจียงฮาย เฮาจะฮู้จักกันดีอย่างเนิงว่า สาด หรือคำว่าเสือในภาษาไทยกลาง สาดที่ดีเฮาจะฮู้ฮว่าสาดตะยา เฮาออก เสี่ยงว่าตะยา เมืองตะยาอยู่ตางบนดอยอยู่ตางแม่สายปุ้น จะเอาสาดกับตองกล้วย ยอดตองกล้วยดีอัน คนบ่เก่าเป็นเอามาริดและเอามาปั่นบุหรืเนียะ เอามา ขาย อันนั้นคือไตยา หรือตะยา กะหาฮู้มาว่าตะยากไ้ ตัวเมือง อันนี้ฮู้เฉพาะในกลุ่มเลือดไทยตวยกัน กับไทยไตตวยกันนี้่กรับ มันมีนอกเผ่านอกเลือดเฮา ก็ใช้ตัว อักษรชนิดนี้ ถ้าไผ่ไปเชียงตุง ไปวัดแงตวันแสน ดีเป็นฟัน้องลัวหรือลวะะ ปับที่ตุ้เจ้าเอาแขวนไว้ที่ข้างกุ เป็นขางเนื้อครับ บ่ฮ้ายบ่ตือยาไปหยุบ ต้องขออนุญาตเป็นนะครับ ไปเปิดผ่อก็เป็นตัวเมือง อันนี้คืออักษร ชนิดแรก พอดีก็คั่นๆเอกสารมาพองบ่พอนักพอนาเต้าไค้ ถ้าอย่างอันนี้ (เอกสาร) อยู่ที่ ลิบสองปันนา นี่ เป็นนิตยสารของเป็นเลย ชื่อว่าพันนา ในหมู่ฟัน้องลื้อ อันนี้มันเป็น หนังสือเก่าครับผมไปเมื่อปี 1994 เดียวนี้ พัฒนาเต้าไค้แล้วแล้วบ่ฮู้ เป็นไ้เหมือนกับเฮาไ้ตัวไทย เป็นปกติเลย อันตัวหนังสือตัวนี้บ่ตายเตื่อ ตัวเมือง แต่ว่าถ้าเฮาเข้าไปในลื้อ ลิบสองปันนาอะหยังนี้ เป็นจะฮู้ฮอยู่ 2 ก่า ฮู้ฮตัวเมือง ตัวธรรม แต่ถ้าในลาว จะฮู้ฮตัวธรรม เฮาไปเมืองยงก็ว่าตัวเมือง ฮู้ฮเมืองตึงเมืองบางที่มันไม่ได้หมายถึงคนเมืองอย่างเดียว มัน หมายถึงป็นเมือง คือป็นถิ่นป็นฐานนี้่ะกรับ ถ้าเฮาจะหันว่าอะหยังที่มันเมืองๆเนียะ มันนัก ยาเมือง บไ้ ยาไทย ไ้เกเมือง บไ้เกไทยบไ้เกฝรั่ง อย่างฮี้เป็นต้น เมืองอะหยังเมืองๆนี้คือคำว่าพื้นถิ่นพื้นฐานอยู่กับที่ กับตาง นะครับก็ มีนอกจากดีจะมี ไ้ฮ้อยใน ลิบสองปันนา แล้วก็ถ้าแบบเนิง (เอกสาร) อันนี้ก็ตัวเมือง เหมือนกันจะใช้ในเชียงตุง ไผ่อ่านตัวเมืองได้ ไปเจียงตุงก็อ่านแบบเนิงได้ ไปลิบสองปันนาก็อ่านนี้ได้ ไป เมืองยง เมืองยงนี้เป็นเมืองน้อย หนังสือพิมพ์นี้่หายาก อันนี้เณรเมืองยงป็นผมมา (เอกสาร) เป็นแบบ เฮียนของเป็น เป็นจดไว้ตึงเล่ม นะครับ ไ้ตัวหนังสือนี้เป็นปกติ จีวิตของเป็น แม้แต่ไปลาว เฮาลงเฮือที่ ห้วยทราย จะขึ้นไปลิบสอง ปันนา ในเฮือเป็นกระสอบเกลือกระสอบข้าว อิมุน ไ้แสง คือเป็นเขียนติด กระสอบ เป็นของไผ่ของไผ่ กระสอบนี้เอาไปส่งฮ้านอิมุนเนื้อ กระสอบนี้เอาไปส่งฮ้านไ้แสง หนังสือบไ้ตัว หนังสือดีตายไปแล้ว มันยังมีจีวิต ยังไ้ไ้ได้กันอยู่เป็นปกติ นะครับ และตัวหนังสือเรามีอีกหลายแบบ เดียว ตอนนีผมจะฮู้เรื่องตัวเมืองก่อน เพราะสำหรับผมแล้วผมสันนิษฐานว่า ตัวเมืองหรือตัวธรรม จะเป็น อักษร ชนิดแรก ของล้านนา มันมีอักษรชนิดอื่นแหมดีผมยังบ่ได้ฮู้เตื่อ คือตัวฝักขาม คือตัวไทยนิเทศ อันนั้นยังบ่ ได้ฮู้เตื่อ ฮู้ตัวเมือง อันนี้ม่วนครับ อันนี้ม่วนขนาด (เอกสาร) นี้ได้ลูกเมืองอุมา เมืองฮ้อยในประเทศลาวรับ น้ำฮู้ ดีในจารึกพ่อขุนรามคำแหงว่า ไทยชาวฮู้ชาวโขงมะฮ้อก โขงคือแม่น้ำโขง ฮู้คือแม่น้ำฮู้ อันนี้ฮ้อยในปกติ จีวิตของเป็น ไผ่ฮู้บ้างครับอันนี้คือหยัง อันนี้ฮ้อยฮว่าสลากสร้อย เป็นกินสลากตานสลาก เป็นเรื่องใหญ่ เรื่องโตของเป็น ถ้าเฮาอยู่ในบ้านเฮาเมืองเฮาเฮาหันสลากฮ้อยมล้าพูน เฮาจะแปลกใจว่าเอะ นี่มันลูกตางใดมา หยังมาใหญ่แต่ว่าสลากฮ้อยมล้าพูนเนียะ ต้นเนิงสูงเหลือต้นตาลก่อน ผมเข้าไ้ เข้าไ้เตานะครับยังบ่ได้ศึกษา เตื่อ มันจะคล้ายกับสลากสร้อยตางเมืองฮู้ เป็นตานยิ่งใหญ่มหาศาลมาก และอันนี้คือกำฮ้อม เป็นวรรณกรรม

เป็นเรื่องเป็นราว ของเป็น ว่าไผ่ตานไผ่จะหยั่งไว้ครับ อันนี้ครับ (เอกสาร) มันมีอยู่ในนี้หมด ชะปะ ผมจะลองอ่านให้ฟังซักหน่อย อันนี้เป็นของปีแล้ว และก็ เป็นของพี่น้องลื้อ แต่อยู่เมืองอุ ในประเทศลาว เมืองอุเมืองฉิงหมู่เนี่ยะ ตะกอนมันเป็นเขตสิบสองปันนา แล้วก็มาแตกมาข้างกันสมัยฝรั่งเศส ฝรั่งเศสเขาม้างเอามาไว้ละก็เลยพอลดปล่อยประเทศลาวก็เลยอยู่ประเทศลาวมาตัวมาเดียว ไผ่เคยไปหลวงพระบาง ได้ไปบ้านผานมก่ครับ ที่เป็นต่อผ้าขาย หมูที่ต่อผ้าผานมเป็นลื้อทั้งนั้น แต่ปากคำลื้อบได้ละ เพราะว่า เป็นชนส่วนน้อย อยู่กับลาวนัก และเป็นลื้อปากลาว และก็ถ้าในบ้านเฮามีองเฮานี้ก็น่าชื่นชมอยู่ที่เป็นพี่น้องชาวละปุ่นที่เป็นยองก็ยังปากคำยองอยู่ยังบ่หายเตื่อ แต่ลื้อผานมนี้ปากลื้อบได้ละ จับได้บางคำตะอันที่เป็น ใจคำเดิมของลื้ออยู่แต่สำเนียงเป็นลาว อันนี้เป็นสลากสร้อย (เอกสาร) ผมจะอ่านสำเนียงยอง ผมเป็นลื้อเมืองยอง บ่ใจลื้อเมืองอุ แต่สำเนียงก็เปิดกันไปน้อยหน่าถ้าลื้อเมืองยองก็ว่า “สลีสุขชะลัสดี สลีสรางคางยอดแยม แก้มของตาลไหลนางเฮย บัดนี้ศรัทธา นาง ก็มาตกกางใจ จิ่งตานของข้าว (ของข้าวของ เหมือนก้วยของบ้านเฮานะครับ) ของข้าวคือที่เป็นใส่ข้าวใส่ของ แต่ต้นสลากของเป็นนี้มึหีมา ใหญ่ นะครับ “ นี่ละครับมีคำดีคำงามอะหยั่งนัก กำลักษณะเป็นภาษาวรรณคดี เป็นภาษาประติประดอย ใจคำงามๆ เช่น ใจคำว่าสลียอดแยม ใช้คำว่าป้าว กอยก้าน ใช้คำว่าแก้มของจ้ำ (ของ นะครับไทยใหญ่ก็ใช้ของ คือมันของ จ้ำเนี่ยะบะใจจ้ำตาปามแบบเมียปากนักโดนผิวชี้เหล้าตะกุกตอกตาปาม นั้นบ่ใจ อันนั้นจ้ำเมือง ถ้าจ้ำของลื้อ ของเขิน แปลว่าเข้ม ถ้าเรานึกถึงนิราศธารทองแดง ของเจ้าฟ้ากุ้ง พระยารัชมาริบศ แก้มซ้ำซ้ำใครต้อง อันแก้มน้องซ้ำเพราะชม คนละความหมายกับจ้ำในที่นี้ อันนั้นแก้มจ้ำคือปลายที่แก้มมันเป็นสีดำๆ อันนั้นจ้ำแบบไทย ฉะนั้นในเรื่องของกำบางครั้ง เขาต้องนึกว่าเขาใจเอกสารของดีไหน เพราะถ้าเราเผลอ เขาไปใจความหมายเหมื่อนนี้ เอามาไปจับเหมื่อนนี้บางทีมันก็พลาดได้ ในการศึกษาเรื่องราวเหล่านี้ แต่ว่าวันนี้ เปิ้ลหื้อมาอุ้เฉพาะเรื่องของอักษรตอนอักษระ บ่ได้อู้ถึงวรรณกรรม บังเอิญว่าอาชีพผมมันเป็นอาชีพยิ่งกว่าปั้นน้ำเป็นตัว ของผมนี้ปั้นลมเป็นตัว คนขี้ลมคนขี้ไม้ คนขี้ฟู่ กำบ่มีหยั่งก็แปลงเอาเป็นตัวเป็นต้นนะครับ คือผมเป็นนักเขียน โดยอาชีพผมเป็นนักเขียน นะครับ มันพอดีว่าเฮาเกิดมาเป็นคนบ้านนี้เมืองนี้ แล้วก็มันมีอะหยั่งแหมมากปวงหลวงหลายของต่างบ้านต่างเมืองเฮาดีคนอื่นเป็นบ่ฮู้ ตีน่าจะเอาไปเผยแพร่ ไปให้หื้อเป็นฮู้ ผมก็เลยเอาเรื่องราวเหล่านี้มาใจแต่เก่าแต่ตั้งแต่เดิมมานี้ผมก็ จะว่าจะไดดี มันจะเป็นการทฤษฎีครุบาอาจารย์ สุมมาผีครูผีบาไว้ก่อนนะครับ ม้อกผมไปเรียนปริญญาโทจาริกภาษาไทย ผมบ่ได้คาดได้หวังว่าผมจะอะหยั่งมาล็กเต้าใด ตอนแรกกำเก่าผมจะไปเขียน ลิงกวิขติก หรือภาษาศาสตร์ที่มหิดล แล้วก็ขึ้นรถไฟไป สมัยก่อนเนี่ยมันเหมิน เหาออกเจียงใหม่ไปชักห้าโมงเมื่อแลงไปแถวปุ้นขวายนั่นนะ มันเหมินล้าผมบ่ฮู้ยะใด ผมก็เอาปั๊บเล่มนี้ใส่ย่าม ไปนอนอ่านในรถไฟตวย ตกพุกเมื่อเข้าไปถึงปุ้นแล้ว อาจารย์ดีหื้อผมไปฮู้ เป็นมาฮับ เป็นหันผมกำปั๊บแผ่นนี้ไป เป็นก็ขอผ่อผมก็หื้อเป็นผ่อ และเป็นก็ถามว่าไดดีไหนมาอย่างอันอย่างฮี้ ผมก็ว่าของบ่ฮู้ฮู้ บ่ฮู้ฮู้หนานออน มาลาโรจน์ เป็นชาวบ้านม่วงละปุ่น เป็นก็ว่าเฮ้ น่าจะไปเรียนจาริกไทยนะ ตอนนั้นนี้ผมบ่ฮู้ ผมเป็นครูบ้านนอกปลายดอยปุ้น ผมอยู่บ้านห้วยตอง เขตอำเภอแม่วางปัจจุบันนี้ ผมก็ถามเฮ้าอย่างนี้ก็มีสอนในระดับปริญญาโทด้วยเหอ เป็นก็ยืนยันว่ามี อยู่ที่ศิลปากร ผมก็เลยเปลี่ยนละผมบ่ไปลิงกวิขติกละ ก็ใจคดีปะรุ่นนี้คนนี้แล้วก็ไปเข้าอยู่ที่ศิลปากรแล้วก็ไปเขียนในเรื่องราวเหล่านี้ ได้อะหยั่งมาแหมจากนักหลากหลายแล้วก็ได้อามาใจประโยชน์เต้ามาเดียว โดยเฉพาะเอามาเสริมวิชาชีพของผมนี่คือว่าเขียนหนังสือ เต้าตีผมเขียนมานี้เนี่ย บางอย่างผมบ่ใจฮู้ ผมเกิดบ่ตันผมก็อ่านเอาแหละ อ่านไปอ่านมาจนผมประกาศในเฟสบุ๊คผมว่าผมขอยุติการอ่านเอกสารโบราณ

เพราะตาผมจะล่มแล้ว และผมนึกไปถึงพ่ออาจารย์มณี พะยอมยงค์ ก่อนที่เป็นจะเสียลักลิบไปหาเป็นๆ ผ่อะหยังบ่หันละ เป็นเขียนหนังสือ แม่ครูบุญยิ่ง เอาไม้บรรทัดไม้เจาะตากกลางเป็นเส้นตรง เป็นฮ่องเป็น กรอบสี่เหลี่ยม และป้ออาจารย์มณีเอามือทรม เอามือซ้ายทรมเอามือขวาเขียน หันตอนนั้นแล้วน้ำตาจะตก แต่ผมรู้เลยว่าพ่ออาจารย์มณีกีย้อนตัวเมือง ก็ย้อนตัวหนังสือ เนี่ย อันนี้บ่ใจแจ่ง บ่ได้ไปดำครุบาอาจารย์ คือเล่าประสบการณ์ และผมก็สะท้อนใจว่าประสบการณ์ของผมท่าจะช้ำกับพ่ออาจารย์เฮียเก่า อันที่ผมว่า ตาจะลุ่มแล้ว ที่ผมประกาศขอยุติก่อน มันเพราะว่าเราอยู่กับคอมพิวเตอร์นักล้าไป เราอยู่กับจอคอมพิวเตอร์นักล้าไป แต่เดิมผมเห็นนักเขียนเนี่ย เวลาผมเขียนเรื่องเขียนหยังเนี่ย ตาผมบ่ใจผ่อจอ ตาผมผ่อแป้น แต่เฮ้ออ่านเอกสารโบราณ ที่ขอเป็นมา ที่โหลดของเป็นมา บ่ได้ไปแจ่งไปดำเป็นอะหยังช้กอย่างครับ เป็นปิ่น ห้อมะดาบก็เป็นบุญเป็นคุณ แต่ว่าตัวหนังสือมันหนามันบางบ่เต้ากัน มันเลอะพ่อง มันจางพ่อง บางที่เฮาขยาย ขึ้นมา ตัวมันบางเฮาต้องพ่อง เฮาต้องผ่อเตื่อ เป็นกึ่งชั่วโมงนะครับกว่าจะได้คำนี้ออกมา จน ณ ปัจจุบันนี้อายุ 65 ปี ตาเฮาสู้บ่ได้แล้ว ก็เลยขอหยังเต้าฮั้นก่อน แต่ว่าอักษรชนิดนี้มันมีคุณค่ามหาศาล ถ้าอยู่ในแ่งกาลเวลา มันคุมไปถึงอนาคตเนี่ยผมบ่รู้ ในประเทศไทยเฮาเนี่ย ในเจียงใหม่ ลำพูน ลำปาง เชียงราย เหล่าเนี่ย กลายเป็นว่าบ่เดี๋ยวนี้นักบ้านไปสอนตุ้เจ้า เขียนตัวเมือง เป็นละเป็นขว่างกันหมด อันนี้ผมบ่ฮู้อนาคตบ้านเฮา แต่ที่ผมยกตัวอย่างหือเนี่ยะ อันนี้ของปิ่นนาเมืองอุ (เอกสาร) อันนี้ของเมืองยอง (เอกสาร) อันนี้ของเจียงตุง (เอกสาร) อันนี้ของลีสองปิ่นนา (เอกสาร) มันยังเป็นปัจจุบันของเป็นอยู่ และมีแนวโน้มที่จะลืบไปทางหน้า ได้อยู่ จดหมายเป็นเขียนติดต่อกัน เป็นก็ใจตัวเมือง เอกสารตัวเมืองมากมายมหาศาล เฉพาะที่ผมสนใจคือ เรื่องราวของอดีต กะผมอ่านเอามาใช้ในงานของผม ก็บ่ฮู้ช้กเต้าใดแล้วมากมายมหาศาลนะครับ มันเป็นตัว เป็นต้นมาได้ตั้งมือตั้งวันนี่ย้อนบุญคุณตัวเมือง เลี้ยงลูกเลี้ยงเมียคุ้มก็ย้อนตัวเมือง นั้นถ้าหากว่าตาผมมัน จะล่ม ผมบ่เสียเลย เพราะว่าเฮาเอาของเป็นมานักละ และเราเป็นคนมั่งง่าย บ่เคยตานขันข้าวหาผีตายช้กเตื่อ อุ้แบบคนเมืองเฮาเนี้ครับ และวานขึ้นนี้อยู่ๆผมก็สะดุ้งขึ้นมา และครุบาที่เป็นใจจ้อของเป็นว่าสุรินตะวิริยะ ปัญญาภิกขุวัดทรายมูล เมืองลำปาง เป็นคนงานทำชุดสุดท้ายที่ผมอ่านและค่างแหม13 หน้าจะจบ ผมช้วะ ละผมว่าบ่เอาละ ผมขอครุบาบิบบคอผม ผมบ่เคยหันเป็น ผมฝั้นหันเป็นมาหา แต่ในฝั้นผมก็ยกมือ ไหว้สาเป็น ลำนึกได้เลยตอนนั้น กลัวก่ บ่ใจกลัวหนา เฮาละอายตัวเก่า เฮาบ่เคยสุมาครุบาอาจารย์ เฮาบ่เกยไหว้ เฮา บ่เกยตานขันข้าว ไปหาเป็น แต่เอาประโยชน์จากเป็น มหาศาล อันนี้ย้อนขอย้อนปิ๊กไป ถึงเมื่อลัทธิ 2527 ครูผมแหมคนนึ่งแต่ว่าเป็นครูที่มีตัวมีตนสอนหนังสือผม เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย อุ้เดือนผมตอนนั้น แต่ ตอนนั้นหนุ่มล้าไป หัวบ่ฟิงเป็น เป็นว่าเจริญ เธอเล่นกับเอกสารโบราณเน้อ เธอจะไปประมาทดูแคลนเป็นเน้อ ตอนนั้นมันก็จะว่าไต่ดี มันช้ซากซ้าย ผมเป็นซ้ายเก่า มันช้ซากซ้าย บ่เจือในเรื่องราวเหล่านี้ พอเฒ่ามา แล้วมาปะเรื่องนี้กับตนลำนึกได้ และนึกได้หลายอย่าง ตะกี้ผมเอามาแต่มันใส่ซองมาบ่ได้ บิบบเล่มแพ้ ตาหน้า ปกคนเฒ่าเป็นว่าบางตัวก็หัน บางตัวก็บ่หันเน้อ ปิ่นนานเอ้ย ก็ตีก็แยงเอาเน้อ ก่อนที่ผมจะมาเนี่ยะก่อนที่ลูก คิษย์จะไปรับมา อยู่ๆน้ำตามันก็หล่นโเบะลง คนเฒ่าเป็นเฮานึกถึงเฮาขนาดนี้แล้ว ขนาดเฮาบ่ใจงานบ่ใจคน เขียน แต่คนเฒ่าตุ้เจ้า ตุ้ลุง ตุ้ฮ้อย จานอยู่หั้น แยกอยู่หั้น ตีผ่อหั้น อันนี้อะหยัง และก็เอามาได้กำตัวๆ เรานึกอย่างอันหั้นท่านทำอย่างเอี้ยะ น้ำตามันหล่นโเบะ ฉะนั้นตัวเมืองโดยเฉพาะนะครับ ขอสุมาเตอะครับ ครุบาลังฆะทั้งหลาย ตามวัดตามวาต่างๆ มันเหยียเบอะเหยียเบ้อ สะท้อนใจ อย่างผมกับหมู่ลูกคิษย์ก็ตั้งกลุ่ม กันขึ้นมาไปจ้วย ตามวัดตามวาเป็นเพียวธรรมชำระธรรม คัดไว้หือเป็นตีเป็นตาเงี้ย แต่บ่เอาติดตัวมาช้ผูก

เฮานิกไปถึงคนเฒ่ายุคก่อนที่เป็นอุตสาห์จตุตสาห์จันอุตสาห์คัตลอก ขึ้นมาและเก็บฮักษาไว้ มันเป็นความ
ฮักความลัวกทั้งนั้น มันมีสารพัดอย่างดี ตัวเมืองบันทิกไว้ บ่ใจมีแต่เรื่องชาดก บ่ใจมีแค่น้ำธรรมคำสอน ลูก
ศิษย์ผมคนนึ่งมาวันนึ่งก็เหมือนกัน มันได้วิธีสมฮักสมทาง ไปใจในวิชาชีพลิตรกรรมของมัน สมฮักสมทางก็คือ
ว่าการผสมรัก การผสมชาติสูตรนั้นสูตรนี้ บางทีบอกว่่าน้ำแต้มมีน้ำแล น้ำแต้มคือสีต่างๆ อันนึ่งก็มีวิธีเล่นแร่
แปรธาตุ ก็มี อะหยังก็มี ชะปะชะปะน โผหมไปทางชุด สมบัติโบราณ เสาะหาหมู่สาธา ถ้าทำไทยเป็นว่าลาย
แทง และสาธาเนี่ยเป็นจะบอกว่าสาธาตกเมืองหาง คืออันนึ่งจะว่าว่าวัตถุข้าวของอยู่ที่เมืองหาง อันนึ่งก็มี ยา
ชะปะก็มี ปีที่เกิดสินามิ ปีนั้นผมประชุมอยู่วัดสวนดอก บ่ใจฮักเฮาอยู่ในห้องประชุมกัน และเผื่อจะฮักสินามิตก
แห่มวัน วันที่สอง ผมนึกขึ้นได้ ในโบราณบ้านเฮาก็บันทิกไว้ แต่บ่ใจใจคำว่่าสินามิ ก็มีเรื่องนึ่งด้วยมีเรื่องแผ่น
ดินไหว บางครั้งเฮาเข้าไปถึงเป็น เหาธิบสรุป อย่างป่าอาณนที่พื้นคิง ความจริงมันก็คือเรื่องของสินามิ
แต่เฮาเฉลียวใจบ่ตัน และเฮาด่วนสรุปนักล้าไป เฮาไปอวดฮักอวดลัวกเหลือคนเฒ่าคนแก่ที่เป็นสืบทอดกันมา
จะเป็น 600-700 ปีเต้าเมืองเจียงใหม่ โดยส่วนตัวแล้วผมเชื่อว่า ตัวเมืองมีอายุนักเหลือเมืองเจียงใหม่ แต่
มันบ่มีหลักฐานเหลืออยู่ คือเฮากล้ายยืนยันได้ ลองกิดผ่อดูเตอะว่า พญามังรายสร้างเมืองเจียงใหม่สถาปนา
เมืองเจียงใหม่ขึ้นมา ใจวิธียังลือสาร ถ้าบ่ใจตัวหนังสือ แม้แต่ฮักฟ้าตีว่่าเป็นสายลับของพญามังราย ไป
เตเมืองลำพูนของพญาธิบาเป็นนะ ฮักฟ้าก็มีตำแหน่งเป็นหมื่นหนังสือ ฉะนั้นผมว่ามันมีแล้วแต่เฮาหาหลัก
ฐานบ่ปะ เตื่อหลักฐานอาจตกทอดมาถึงเฮา บ่เก่าแก่ถึงขนาดนั้น เพราะฉะนั้นตัวเมืองหรือฮักษรรชนินี้ ใน
แง่ของความกว้างขวาง ทางด้านภูมิประเทศ มันกินความ ไกลจากหลาย ลงไปทางใต้แหมน้อย เสาให้
สระบุรี ก็มีนักตวย เพราะว่าป็นเป็นหมู่เจียงแสนที่อพยพไป ลงไป แลวราชบุรี ก็มีตัวเมือง และตะกั่วลันเตา
ผมบอกว่า ที่ในหอพิพิธภัณฑพระตำหนักท่าวาสกริ กรุงเทพ ปะตัวเมือง ธิเป็นต้น ก็น่าชนลูก คือมันแพร่
หลาย มันกว้างขวาง ถ้าเฮาผ่อไปทางตะวันออก นะครับ ธิสานนึ่งบ่ว่า ตัวธรรมธิสานก็ตัวเมืองบ้านเฮาเนี่ยะ
มันอันเดียวกัน อ่านตัวเมืองได้ ดึงอ่านตัวลาวได้ หมายถึงตัวธรรมนะครับ ธิสานก็ดึงคว้าม ประเทศลาว
ก็ใช้ตัวหนังสือสองชุด คือตัวนึ่งเป็นฮ้องว่่าตัวธรรม แหมตัวเป็นฮ้องว่่าตัวไทยน้อย ลิบสองปันนาเฉพาะแหล่ง
ปกครอง ตนเองของไทยลิบสองปันนา ก็ใจตัวเมือง แต่เป็นฮ้องของป็นว่าตัวลือ และก็แพร่หลายออกไป
แหมลือมีสองแบบ อย่างเล่มนึ่ง (เอกสาร) ก็มีสองแบบ ลือเก่า ลือใหม่ คือลือเก่าแตกออกไปเป็นลือใหม่
ได้แหม อย่างนึ่งเป็นต้น เจียงตุงเมืองยอง ในกลุ่มนึ่ง ตัวเมืองทั้งนั้น ฉะนั้นในแง่ภูมิประเทศนึ่งกว้างขวาง
และถ้าในแง่กาลเวลาเฮาย้อน เฮาค้นลิกเข้าไป จนถึงเอกสารยุคเก่ายุคแก่ได้หลายเจ่น โดยเฉพาะในธรรม
เมืองที่ใจตัวเมืองเนี่ย เฮาจะปะกันแต่เวลาที่ป็นจตุจัน คัตลอก อย่างมหาเวสสันตะระฉบับเมือง หางเหนือ
จ.ส. 1107 ที่ว่าตามผมจะลุ่มเนี่ยะ คือได้ฮัก พ.ศ.หยังเอา 1181 เข้าบวก ก่อนอยุธยาจะแตก ที่วัดบ้านลู่ที่ผม
ใจเนี่ย ที่ค่างแหม 13 หน้าที่ผมวางไว้ก่อน ก่ามะฮักบ่ตายผมก็ปะอะหยังแหมจาดนัก ธิภาษาเก็บไว้ อันนึ่ง
ยังบ่บัน ตัวความคิด ยังบ่บัน วัตถุ ยังบ่บัน อย่างอื่นแหมที่ผมเพ่งเล็ง โดยเฉพาะภาษาเนี่ยปะหลาย ก่า
ปะ คำว่่าแปว เป็นบ่าวเป็นแปว เฮานิกว่่าเป็นคำสร้อยเพิ่ม เข้ามามะตาย ความหมายแปว แปลว่าบ่าว
แต่ก่อนก็มีเปื่อนคนนึ่งชื่อว่า ฮักคำแปว เฮาก็บ่ฮัก แปวแปลว่าอะหยัง แปวแปลว่าหนุ่ม ชายหนุ่ม และใน
ฉบับนึ่งที่นิกออกขณะปัจจุบันนึ่ง มีก่าว่า ข้า และปะหมั่น ผมเชื่อมั่นเพราะว่าฮักหลายคำ ตอนพระเวสสันดร
ดำพระนางมัทรี วาไปเมื่อเจ้ามาเมื่อคำ เขียวข้าตึงคิน คำ ข้า ใช้แยกกันชัดเจนเลยธิเป็นต้น นั้นในความ
แพร่หลายของ ตัวเมืองนึ่งผมว่าอ่านบ่ได้ก็บ่เป็นหยัง แต่ถ้าปะก้อย่าเอาไปเผาเตอะ เสียตาย น่าเสียตาย

เพราะว่าคนเมืองเฮาฮุ้นเก่านี้ ไม่รู้คิงไม่รู้ฮาแล้ว หันเป็นตัวเมือง

กั้วฝี่ลือฝี่โพลง ฝี่กะ ฝี่เปอต ฝี่พราย เอาเผตวยคนเฒ่าไปเหี้ย ถ้ากลัวก็เอามาไว้ที่ ศคบ.ก็ได้ ศคบ.คือ ศูนย์ศึกษาเอกสาร โบราณที่ผมกับลูกศิษย์ช่วยกันยกยอมนั้นขึ้นมา มันทรงคุณค่ามหาศาล จะไปเอาขาย เสีย ดายมัน ศึกษาไปได้ก็เอาไปวัดก็ได้ เอามาหื้อทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นกียินดีที่จะรับ ราชภัฏก็มีศูนย์ ศึกษาของเป็น มีชะปะชะป็น ก็อู้ถึงประโยชน์อู้ถึงคุณค่า ผมเคยอู้กับลูกศิษย์ ตายแล้วเกิดอีกสิบชาติก็ อ่านบ่เสีย และหลายสิ่งหลายอย่างหลายอัน ที่เฮามืออยู่นะปัจจุบันนี้ มันเก่าเหลือที่รัตนโกสินทร์เป็นมีก่อน ยกตัวอย่างง่ายๆ อย่างผมกับลูกศิษย์ผมกลุ่มสว.นี้ มหาวงศ์ บ้านเฮาเก่าเหลือฉบับที่นักปราชญ์ราชบัณฑิต เป็น สถาปนาขึ้นมาสัสมัรัชกาลที่ 4 พิมพ์ 2 ครั้งสมัยรัชกาลที่ 5 เตื่อ รัชกาลที่ 6 เตื่อ ก็ยังบ่มีไฟพิมพ์ออก มาตำมะเดี่ยว ตัวไทย เพราะฉะนั้นตัวเมืองเฮาเนี้ยมัน มหาศาลแต่ๆ บ่อู้จะว่ายังได กับว่ามหาศาล ตายแล้ว เกิดๆ ก็ยังอ่านบ่บ่เสีย ประโยชน์ก็มหาศาลเอามาใจแล้วแต่จ้องแล้วแต่ต่าง อย่างผมก็เอามาใช้ในงาน ของผม ผมใจคำว่าเป็นตัวเป็นต้น ถึงวันนี้ ท่านที่เป็นนักวิชาการก็ลองผ่อกอยว่าลองเข้าไปเสาะหาในสิ่งที่ ท่านสนใจ ในเรื่องในสายวิชาท่าน ผากไว้ขออย่างนึ่งว่า จะไปจับผิดกัน เฮามักจะสถาปนาเจียงใหม่เป็น เมืองหลวงของล้านนา และอันใดบ่เหมือนเจียงใหม่ เฮามักจะว่าผิด แต่ๆถ้าเฮาใจกว้าง เฮาจะได้ประโยชน์ แหม่นัก เฮาไปผ่อแต่ๆ ตัวเมืองลำปาง ก็มีสายของเป็น จะว่าเป็นผิดก็บ่ถูก เมืองน่านก็มีสายของเป็น ยิ่ง ออกไปต่างประเทศ ไปตางลาว ไปตางลื้อ มันยิ่งผิดแผกแตกต่างกันออกไป ฉะนั้นถ้าใครจะศึกษาตัวเมือง ก็ศึกษาและเคารพนับถือครูและใจกว้างอีกหน่อย เวลาทั้งหมดแล้ว ขอความโชคดีมีแก่ทุกคน ขอไหว้ครูบาหลังชะ (ยังบ่ได้อู้ตัวฝักขาม และตัวไทยนิเทศ เวลาบ่าปอ)

คำถามจากผู้ร่วมสัมมนา

1.มีการทำตำราเรียนอักขระไว้บ้างหรือไม่

ตอบ มีการทำไว้เยอะ ของพ่อ อ.มณี พะยอมยงค์ พ่อครูอุดม ที่เสียไปแล้ว อ.สมเจตน์ เมืองน่าน ลองเข้าเว็บไซต์ สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีนัก

2.มีชั้นเรียนที่ไหนบ้าง

ตอบ โรงเรียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา วัดสวนดอก วัดพระสิงห์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดร.สมทบ พาจรทิศ คณะเทคนิคการแพทย์ ม.ช. สอนที่วัดพระสิงห์ ดร.สมศักดิ์ จันทร์น้อย

“เรามีส่วนร่วมทำให้เชียงใหม่เป็นมรดกโลกได้อย่างไร”

ดร.บุญทา ชัยเลิศ ในมิติด้านการท่องเที่ยว

นมัสการพระคุณเจ้า ไหว้สาพี่น้องครูบาอาจารย์ พี่ป้าน้าลุงทุกท่าน รวมทั้งวิทยากรทั้งสองท่าน ขอพูดภาษากลาง ที่จริงเป็นคนเมืองแต่เพื่อให้เป็นสิ่งที่รับรู้ร่วมกัน คือผมในฐานะเป็นนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ อะไรก็ได้ที่เป็นการรักษาวัฒนธรรมประเพณี อะไรก็ได้ที่ทำให้เมืองเชียงใหม่มีชื่อเสียง อะไรก็ได้ที่ทำให้เมืองเชียงใหม่เป็นที่รู้จักและเป็นเมืองท่องเที่ยว มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมประเพณีเมืองเชียงใหม่ที่ยั่งยืน ตัวผมเองผมมีความเห็นด้วยที่จะเอาเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก แต่ด้วยความคิดเห็นส่วนตัวนะครับ ในฐานะที่ผมมีโอกาสที่เข้าไปทำธุรกิจที่เมืองหลวงพระบาง ปู่ผมเป็นคนหลวงพระบาง และผมไปสัมปะทานน้ำตกที่เมืองหลวงพระบาง ตอนนี้นำมาได้ 11 ปีแล้ว ก็ได้ยินได้รับทราบจากเมืองหลวงพระบางมา หลายท่านก็จะดีใจที่เราอาจจะได้ เข้าสู่เมืองมรดกโลก ในความคิดของผมครับ เมื่อผมถามท่านอาจารย์ชัยธวัชว่า เราเสนอเข้าไปกี่ด้าน ท่านบอกหกด้าน หกด้านเนี่ยครับ ผมเห็นด้วยห้าด้าน อีกด้านผมยังบอกว่า โดยเฉพาะในรอบคูเมือง ในสี่เหลี่ยมท่าน ต้องถามคนที่อยู่ในคูเมืองก่อนครับ เพราะหลวงพระบาง การที่เราจะเอาในคูเมืองนะครับ มรดกโลกเนี่ยที่เราเห็นกันเช่นในสุโขทัย ออยุธยา อันนั้นเป็นเมืองมรดกโลกที่ตายแล้ว ตายแล้วไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ ตรงจุดที่ว่าแล้วเราเอามาทำ แต่หลวงพระบางกับเมืองเชียงใหม่ คูเมืองเนี่ย ถ้าเราเอามาทำเนี่ยเดือดร้อนแน่ ถ้าเราไปถาม ในสิบกว่าปีที่ผมไปอยู่ที่นั่น ตอนนั้นคนหลวงพระบาง อยากจะขอถอนออกวันละร้อยครั้ง สาเหตุเพราะว่ามรดกโลกถ้าหลังคารั่วท่านต้องไปขอยูเนสโก ถ้าจะปรับปรุงแก้ไขอะไรยังไงทั้งหลายเนี่ย หลายสิ่งหลายอย่างเค้ามองว่าทุกวันนี้คนหลวงพระบางอยู่ด้วยความยากลำบากอยู่ด้วยความอดอัดใจ หลายสิ่งหลายอย่างวันนี้ท่านรู้ไหมว่า ที่หลวงพระบางถนนสายกลางคือถนนสายบ้านเจ็ก ไม่ใช่ของคนหลวงพระบางแะ แม้แต่หลังเดียว ขายเรียบร้อยหมด ขายไม่ได้หรอกครับเป็นของมรดกโลก แต่ทำไมครับ ให้เค้ามาเช่า 99 ปี คนหลวงพระบางย้ายออกไปอยู่ข้างนอกกันหมดครับ สิ่งสำคัญที่ตามนั้นคือวัดวาอารามที่นั่นพระเณรไม่มีคนตักบาตร เพราะคนเหล่านั้นไม่ใช่ศาสนาพุทธ หรืออาจจะเป็นศาสนาพุทธบ้าง คนที่ไปตักบาตรทุกวันคือนักท่องเที่ยวใส่ข้าวกันนิดๆ แต่กับข้าวไม่มี วันนี้ถ้าผมจะให้ลูกผมเป็นที่ปรึกษาเจ้าแขวงหลวงพระบาง หลายปี ตอนนั้นผมไม่ได้ไปหลายเดือนแล้ว แต่ถามว่าอยากเอาเมืองเชียงใหม่เข้าเมืองมรดกโลกมั๊ย ผมเห็นด้วยครับแต่ต้องศึกษาดูให้ดีว่าตรงจุดไหนถ้ามันจะต้องกระทบต่อผลของพี่น้องที่เค้าอยู่ ต้องดูให้ดีต้องถามเค้าก่อนว่า ท่านไม่ได้เป็นคนที่อยู่ในกรอบคูเมือง ต้องถามคนที่อยู่ในคูเมือง พาไปดู พาไปศึกษา ให้ดีกว่าก่อน ถ้าเค้าพอใจเอาก็เอา ไม่ใช่ปัญหา แต่ถ้าบอกว่าจะไปทำให้เค้าเดือดร้อนเราเป็นคนข้างนอก เราคิดของเราต้องถามคน ถ้าเป็นผมนะถ้าจะเอาตรงนั้นทำนะถ้าผมมีที่อยู่ข้างในผมจะขายก่อนที่เค้าจะทำ อันนี้เป็นความในใจส่วนตัวนะครับ แต่ถามว่าในฐานะนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเชียงใหม่ ผมเห็นด้วยครับที่จะทำเมืองมรดกโลกเช่นที่จะเอาวัด เอาวา เอาโบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ป่าไม้ แม่น้ำทั้งหลาย เห็นด้วยครับ เราจะต้องทำให้มันยั่งยืน แต่ว่าเมื่อยกเอาไปให้เป็นมรดกโลก ก็คือของคนทั้งโลกอยู่ในความควบคุมของยูเนสโก ต่อไปท่านจะทำอะไรก็ลำบากหน่อยนะ แต่มันก็จะเป็นการช่วยกันรักษาวัฒนธรรมประเพณี ในฐานะที่ผมเป็นนายกสมาคมธุรกิจ

ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยว วันนี้ไม่โปรโมทก็ดังครับ แต่วันนี้ถ้าเราโปรโมท ถ้าเป็นเมืองมรดกโลก มันจะดังยิ่งกว่านี้ แต่ถามว่าคนเชียงใหม่พร้อมรึยังที่จะรับคนทั้งโลกที่จะมาเที่ยว วันนี้เฉพาะคนจีนมาทำนาก็รับไม่ไหวแล้วลงโซเชียลมีเดียค่าเขาทั้งประเทศ ค่าคนจีนครับ วันนี้กลายเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแล้วนะครับ ท่านเชอม่ัยครับตั้งแต่สี่ปีมานี้ครับที่มีรถจีนเข้ามามีเกิดอุบัติเหตุใหญ่ๆแค่ 3 ครั้ง แต่การลงเฟสบุ๊ค โซเชียลมีเดีย เป็นแสนๆ ครั้ง เหมือนกับว่ามีอุบัติเหตุอยู่ทุกวัน วันนี้จะรับค่าคนจีน จนกระทั่งรัฐบาลจีนออกกฎระเบียบ เกี่ยวข้องกับมรดกโลกนะครับ วันนี้ใครมาทำความเสียหายต่างประเทศ กลับไปถูกลงโทษครับ ปราบกฐี้อ หลังจากนั้นมาบริษัทหรือโกดังถูกสั่งปิด โกดังถูกยึดใบอนุญาต และวันนี้ใครออกมาทำความเสียหายสิบข้อที่รัฐบาลจีน ตั้งไว้ ปรับ 50 หยวน ค่าป้องกัน แต่วันนี้ประเทศไทย เชียงใหม่ พร้อมรึยังที่จะเป็นมรดกโลก มรดกโลกหมายถึงต้องยกของๆเรา ให้ขึ้นอยู่กับคนทั้งโลกเค้าจะจับตาดูละว่า เราทำอะไรมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพราะมันต้องมีการรักษา ให้คงอยู่ ถ้าเราทำได้ พวกผมสมาคม ธุรกิจท่องเที่ยว ยินดีพร้อมกับสนับสนุนพี่น้องชาวเชียงใหม่ครับ

ร.ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง ในมิตินักวิชาการการเมือง และการปกครอง

ที่ผ่านมาี้ หลวงพระบางเป็นเมืองมรดกโลก ตั้งแต่ปี 2538 ครับ เป็นเป็นมาแล้ว 21 ปีแล้วเนาะ เสา ก็ตัวกันมาได้หลายปีละ ตอนนั้นเสาก็ตัวว่าจะเอาเจียงใหม่กับลำพูนเนี่ยะเป็นเมืองมรดกโลก วันนีู้้ใหม่เอา เมืองเจียงใหม่อันเดียว ก็มีปัญหาหกรอกจะไปคนเดียวกะว่าจะไปสองคนอันนี้มันู้กันได้ เรื่องที่สองก็คือเรื่อง หลวงพระบางนี้ ถ้าเสาทถามพี่น้องที่ท่านนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวู้เนี่ยมันก็ เป็นมุมมองนึ่ง กระผมคิดว่า ต้องฟังทางภาควิชาการที่เป็นเก่งๆอย่าง ดร.ฟิลิฐ อ.ชัยธวัช ที่ทำเรื่องนี้และก็คนอื่น ที่ทำเรื่องนี้ด้วย ว่า เงื่อนไขการทำมรดกโลกมันมีก็ข้อมันเจรจาได้ก่อ เพราะฉะนั้นผมคิดว่ากรณีของพี่น้องเมืองหลวงพระบาง ถ้า มันดูขนาดนั้นก็ไม่ต้องไปเป็นมันเนาะู้ชื่อๆ แต่ปัญหาคือถึงวันนี้ การอยู่การกินของเฮา ไหนๆู้แล้วก็ู้หือ มันเสี่ยงๆมันไป คือการบริหารจัดการเมืองมันมีสองกำลังในการจัดการ กำมือเป็นฮ้องว่าเมืองน่าแอ่ว อัน ที่สองก็คือ Live able น่าอยู่ น่าอยู่มอกได คือถ้ามันน่าแอ่วนักมันก็ยะนึ่งนึ่งๆยังดี ฝรั่งเศสก็ู้ฮือครับ คน ไปปารีสกันนักกว่าประชากรของคน อยู่ปารีสจนกระทั่งในช่วงพ่นน่าฮ้อนของปารีส คนปารีสไปข้างนอกกัน หมดเลยที่เค้าฮ้องวาก้อง ไปแอ่วที่อื่นกันหมดเลยเป็นบ่ออยู่ละเพราะว่ามันสุนอะสุนอันขนาดเลยเป็นู้สึกว่า มันบ่ม่วน ที่นี้เสาก็ต้องจัดการความสัมพันธ์ระหว่างน่าแอ่วกับน่าอยู่ นีบะเดี๋ยวนีเสาก็ต้องยอมฮับความเป็น จริงนะครับ หนังสือพิมพ์มันก็ลงเรื่องเดี๋ยวนะน่าแอ่วอันดับ 1 แล้วเคยมาถามเสาก ว่าน่าอยู่อันดับหนึ่งหรือ น่าอยู่ลำดับเต้าใด ที่รถติดถึงวันนี้มันน่าอยู่กันะครับ เสาก็ต้องู้กันเหมือนกัน บ่ใจว่าู้เรื่องน่าแอ่วอย่างเดียว ที่นี้เสาบอกว่าในการจัดการเมือง มันต้องดูสองด้านครับคือถ้าู้กันชื่อๆเลยครับ ถ้าบ้านเมืองมันน่าอยู่มัน อัตโนมิติครับมันน่าแอ่วอยู่แล้ว แต่ผมจะบอกว่าถ้าน่าแอ่วนี้ มันจะเป็นน่าอยู่อัตโนมิติ ก็บ่แน่ครับ คนมา สามวันเจ็ดวันรถติดอย่างใดมันก็อยู่ในรถ ห้องแอร์ของมัน มันก็ฮ้องเพลงทิ้งทิ้งทิ้งที่อยู่ในรถ ของมันนะ หรือหมูขี่มอเตอร์ไซค์ครั้งแรกในชีวิต เกิดมาบ่เคยขี่กำเตื้อตำรวจก็บ่กล้ายับเพราะู้กำคำฝรั่งบ่ได้ โอ้หมูเนี่ยะ ก็ปล่อยมันไป มันก็ม่วน มันเป็นความม่วนที่สุดในชีวิตของมันที่มันจะได้มาแอ่วในเมืองๆนึ่งที่เกิดมามันบ่เคย ขี่มอเตอร์ไซค์เลยหรือว่ามันเป็นครั้งแรกที่มันได้ขี่ทำความผิตตางกฎหมายนะครับโดยที่จราชบ่กล้ายะอะหยัง

เพราะจรรยาอุ้งกำฝรั่งได้ ก็เกรงใจกันเสีย เพราะนั้นผมว่ามันต้องอุ้งกันเรื่องนี้ที่มันแตกนะครับ ที่นี้ผมเรื่องหนึ่งที่ผมขออนุญาตอุ้งก็คือว่า เรื่องมรดกวัฒนธรรม คือเรื่องมรดกโลกมะเดื่อนี้มันมีมุมมองอยู่สองสามเรื่อง ดีเฮาก็อุ้งกันก็คือเรื่องดี 1 ก็คือว่ามีคนจำนวนหนึ่งเป็นผลักดันว่าแบบที่ท่านนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวอุ้งเนี่ยะครับ คือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เรื่องที่สองก็คือ เป็นหวังว่าเพราะบ้านเมืองมันลุ่มไปมันบ่มีกฎมีเกณฑ์เนี่ย มันจะต้องมาช่วยกันปกป้องมรดกโลก ท่าน ดร.ฟิลิซ เมื่อก็อุ้งชัดเจนนะครับ อนุสัญญาภาคีที่เป็นอุ้งเนี่ยะครับ เป็นบอกว่าปกป้องมรดกโลกก็คือฮักเอาไว้ว วิทยากรตอนเจ้าก็อุ้งกันชัดเจนนะครับเขามีภาษาท่านอาจารย์มาลาอุ้งทะก็ภาษาเขาเป็นภาษาเก่า ผมอยากจะเรียนท่านนะครับ ลูกศิษย์ผมเขียนกับผมตั้งวันเนี่ยะครับ ถ้าเป็นละอ่อนเจียงใหม่อุ้งไทยตั้งนั้นครับ บัดต้องไปอุ้งเรื่องตัวเมืองหรือก มันเขียนบ่ได้ อุ้งยังบ่อุ้งเลยนะครับ โอ้หมู่ดีอุ้งกำเมืองเด่นที่สุดในสถาบันผมมะเดื่อนี้ ละอ่อนจังหวัดอื่นทั้งนั้นแหละ ถ้าจะมีเรื่องยกย่องอยู่ดีนี่ก็อุ้งดังๆเลยนะครับ ละอ่อนดาราอุ้งกำเมืองเก่งเหลือเป็น นะครับ ถ้าเป็นมงฟอร์ต เรียนานะครับ ปากไทยกันทั้งนั้นแหละ ผมบ่เคยเห็นละอ่อนเรียนาอุ้งกำเมือง เมื่อก่อนปรี้นี้ก็ดังนะครับ อุ้งกำเมืองบ่เดี๋ยวนี้น้อยเออะละ อุ้งไทยใส่กันละ มีดาราเนี่ยเด่นเหลือเป็น ที่นี้ประเด็นของผมก็คือว่า ถ้าผมเป็นยูเนสโกเนี่ยหนา ผมจะเล่าให้อาจารย์ฟิลิซฟังด้วยความเคารพ คือผมกำลังคิดว่าถ้าอุ้งในเชิงการเมืองการปกครอง เนี่ยก็คือว่า เมื่อหลายร้อยปีก่อน ร้อยกว่าปีดีแล้วนะครับ เมืองเจียงใหม่เป็นเมืองดีถูกห้ามอุ้ง ถูกห้ามเขียนตัวเมือง ถูกห้ามเขียนอ่านเขียนตัวเมือง กำแพงเมืองก็หาโดนทุบไปเมื่อ 2508 เนี่ยบ่ตายนะครับ ท่านทั้งหลายมีโอกาสไปเวียดนาม ท่านไปเห็นเมืองเว้ของเวียดนามนะครับ แล้วท่านจะสะเทือนใจ เพราะเมืองเว้เนี่ยเป็นเมืองดีม่วนขนาดเดียวก็ได้ซื้รถถีบก็ได้หมดเลยแต่ของเฮานี้ท่านอุ้งครับ เขตกำแพงเนี่ยเมื่อก่อนเจ้านายเป็นอยู่เนี่ยะครับ ไผ่บ่เคยผ่อวิวดอยสุเทพงามดีสุด ถ้าไปยืนผ่อดีคอกเมืองเจียงใหม่ ท่านไปยืนผ่อเตอะครับเป็นจุดผ่อพระธาตุดอยสุเทพงามดีสุดในเจียงใหม่ ไปยืนอันเลยครับ เมื่อพญากือนาเอาพระบรมสารีริกธาตุย้ายไปจากวัดสวนดอกขึ้นไปบนดอยสุเทพเนี่ยก็คือเป็นเล็งไว้แล้วว่าจุดนั้นจะต้องเป็นจุดที่เป็นผ่อวัดดอยสุเทพในยามค้ำคินได้งามดีสุดอยู่แล้ว วังเป็นอยู่ดีอันครับ แล้วบ่เดี๋ยวนี้นิด กลายเป็นคอกแล้วแม่นกประเด็นดีผมจะเรียนท่านอาจารย์ฟิลิซและท่านผู้ฟังก็คือว่าถ้าผมเป็นยูเนสโก ผมจะคิดเนี่ยผมจะคิดว่าฮาจะหื้อเมืองเจียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลกเนี่ยหนามันมีอย่างน้อยสองเงื่อนไขครับ ข้อดีหนึ่งก็คือว่า จัดการความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมืองนำแ่วกับนำอยู่หื้อมันสมดุลกันจะดี ที่สองก็คือว่าในยามร้อยปีก่อนดีศิลปวัฒนธรรมล้านนาได้ถูกทำลายได้ถูกห้ามไปนักเนี่ยะครับ บัดนี้เมืองเจียงใหม่มีการรื้อฟื้นศิลปวัฒนธรรมได้มอกได ดีอุ้งไทยกันชาวๆ เนี่ยะ จะปึกคินอุ้งกำเมืองได้จะดี อันนี้ถ้าผมเป็นยูเนสโก ถ้าผมเป็นกรรมการผมจะหื้อรางวัลดีดีนี้ ว่าบ่เดี๋ยวนี้นุ่มเมืองเจียงใหม่ไปถึงไหนแล้ว นี่ผมจะส่งเสริม แล้วผมก็เจื้อ ผมหันตวยท่านนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเจียงใหม่ ว่าในที่สุดแล้วเนี่ยทุกฝ่ายมันต้องวินวินนะครับ เคยอยู่ตวยกันได้แ่วตวยกันม่วน แล้วเมืองมันต้องมีศิลปวัฒนธรรมอย่างดีท่านอ.สรสวดี อุ้งแต่เจ้าว่าเฮาเกยรุ่งเรืองในอดีต แต่วันนี้ผมเจื้อว่าหลายท่านอุ้งอยู่แล้ว บ่มีปัญหานัก แต่ว่าการปึกไปหาเมืองมรดกโลกเนี่ยคือสิ่งดีเรียกร้องกันไปเพื่อปกป้องมรดกอันล้ำค่าของประชาชน

อ.ชัยวัช เสาพนธ์

ในฐานะที่เป็นองค์กรเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่การพัฒนาพิกนคร

ผมในฐานะหน่วยงานขับเคลื่อนพิกนครนะครับ ในฐานะคนเจียงใหม่ นะครับ บ้านผมอยู่หน้าวัดลุ่มช้าง ถ้า ดร.บุญทาอุ้มตะกี้ ผมทำต้องผั่งขายมืออยู่สองแปลงนะครับ เวลาประเมินเมื่อใดรายได้ผมดีที่สุดก็ที่บ้านผมเนี่ย ถ้าเป็นมรดกโลกอย่างดี ดร.บุญทาอุ้มคงต้องขาย ไม่อั้นะหยังบ่ได้ครับ ที่นี้ในฐานะคนเจียงใหม่ครับ อย่างดี เหาอุ้มนะครับว่าเจียงใหม่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคเหนือ ผมเป็นคนเจียงใหม่ผมภูมิใจในความเป็น คนเจียงใหม่ เหาเป็นคนเมือง แต่ลิ่งดีเหาเจอมาตั้งแต่ละอ่อนนะครับ อุ้มเมืองปากไทยและลำเนียงอุ้มเมืองเนี่ย มันอุ้มดี มันบ่เทห์ อย่างตะกี้อาจารย์ธเนศวร์เป็นว่า เหาถูกบังคับว่าต้องอุ้มภาษาไทย ผมจบม่งฟอร์ตนะครับ สมัยก่อนม่งฟอร์ตอุ้มเมืองกันตั้งนั้นนะคับที่โฮงเฮียน มาสเตอร์ ก็ฮ้องมาสเตอร์ ตอนนั้นก็บ่มีแล้วแม่นก็ครับ เพราะอะหยังครับเพราะปลุกผั่งหมู่เหา ว่ากลัวว่าถ้าอุ้มภาษาไทยแล้วมีข้าวหนึ่งสาบมันบ่เทห์ หมู่ปีสาวผมจบ เรยีนานั้นยังไปใหญ่ นะครับหมู่ปีนั้นเหาว่าผมตลอดอุ้มไทยบ่ถอบซักเตื่อ ผมไป ผ่อหรือว่าอุ้มภาษาอังกฤษ เหมือนฝรั่งนี่นะ ไปผ่อคุณอนันต์ ปัญญารชุน เป็นผู้ตีสยามอุ้มฝรั่งมันตั้งอุ้มเป็นคนไทย ปู่มาร์คไปเฮียนอังกฤษ ตั้งแต่น้อย อุ้มฝรั่งมาก็ตั้งอุ้มเป็นคนไทย เป็นคนไทยบางเตื่อเหาลิดอุ้มไทยลำเนียงเมืองก็บ่ได้ ลิ่งดีผมม่งนะ ครับอยากให้เป็นมรดกโลกก็คื่อ เหาจะปกป้องพื้นฟูอย่างดีอาจารย์ธเนศวร์อุ้มได้อย่างใด ดร.บุญทา เป็นอุ้มมา แล้ว เจียงใหม่จะใดก็ตั้งมีคนมาแอ่ว ข้อมูลเดี๋ยวนี้นะครับนักท่องเที่ยวจีน มาตลอดขึ้นมาตลอด ลิ่งดีแปลก ดีสุดเดี๋ยวนี้อเมริกาเข้ามาเพิ่มขึ้นสองเท่าก็ปีครับ เพราะเที่ยวบินตรงนะครับจากจีนได้ จากอะหยังได้ บ่ต้อง เข้ากรุงเทพ เดี๋ยวนี้นักท่องเที่ยวดีเข้ามาเพิ่ม ขึ้นตลอดเพราะวิธีการเครื่องบินมันเปลี่ยนไป เหาสามารถ ไปกรุงเทพ ผมก้าไปนิวยอร์กมาครับ เจียงใหม่ เกาหลี เกาหลี จอร์นเอฟแคแนดีเลย ลูกผมไปแคนาดา เจียงใหม่ อินซอน แวนคูเวอร์นี่นะครับ เหาบ่ต้องผ่านกรุงเทพละ อย่างดีดร.บุญทาว่า อย่างใดมันก็ตั้งมา อ.มิ่งสรรพ เป็นทำตัวเลขมา เหาเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก คนตั้งมาแล้วจะรองรับได้ก็ เหาที่ชอบว่าคนจีนแต่เหาบ่ ได้บอกหมู่เหาเลยนะครับ ผมเคยไป ต่างประเทศนี้ จะไปกินมิชลิน นะครับ 3 ดาว ทัวร์ไวโอพีเมืองไทย ร้าน อาหารไม่รับทัวร์ไทยถึงแม้จะมีสตาจค์จ่ายเค้าบอกว่าใครรับคนไทยมันเหาน้ำจิ้มเข้าไปฮ้านเป็นตลอด ไปถึง ทัวร์จะมาละน้ำจิ้มซีฟู้ด น้ำจิ้มหยังนะครับ ฝรั่งมันผ่อเหานะครับผมไปแม่ฮ้องสอนเรื่องท่องเที่ยว ผมถามนัก ท่องเที่ยวแม่ฮ้องสอนเนี่ย นักท่องเที่ยวแบบไหน เค้าบอกว่าเค้าบ่อยากได้นักท่องเที่ยวจีน ผมเลยถามเค้า ว่าคุณไปถามคนญี่ปุ่นว่า บ่อยากได้นักท่องเที่ยวไทยไปพ่องละ เพราะคนไทยไปรุ่งรังญี่ปุ่นเหมือนกัน เหา ชอบดูถูกแต่ต่างชาติ แต่บ่ได้มองว่าเป็นมาแล้วตัวเหาก็ดูรุ่งรังเหมือนกัน แต่ลิ่งที่ถ้าเหาเป็นมรดกโลก อย่าง ดีผมบอกลิ่งดีมันหายไปนะครับ คนเจียงใหม่จะถูกบังคับที่อุ้มเมือง พ่องแล้วนะครับ ภาษาเขียนเหา แต่ๆ เป็นกำลัณนา แต่กลัวพยายามเชื่อว่าเป็นพม่า เป็นคล้ายๆมาจากตระกูลพม่า หาว่าอักษรธรรมลัณนาแฮม เหาหยังบ่ยอมรับหลายๆอย่าง เหาไปพมานะครับคนพม่าฮับคนเจียงใหม่ว่าเป็นประเทศเดียวกัน แต่เหาก็ยัง พระนเรศวรอยู่ นะครับสมัยยุคนั้น เหายังติดอยู่ในบางส่วนของเหา ผมอยากให้เห็นเจียงใหม่เป็นมรดกโลก เหาต้องรักษาของเหาพ่องตัวหนังสือต้องมาเขียนกันแล้ว แต่ก่อนเป็นบ่ที่อ ถ้าอุ้มกับอาจารย์ธเนศวร์หมั้นๆ เนี่ย เป็นจะเลามาเลยตั้งแต่สยามเหาปกครองลัณนาเป็นจะโดนะครับ เพราะฉะนั้นผมมองว่าลิ่งดีเราจะได้

คือเขาจะได้ปกป้องศิลปวัฒนธรรมของเรา ผมเป็นละอ่อนไปวัดล่ามช้างนะครับ พอถึงมาบ้านอัยยมลากันโตกมาปู๊นนั่งกัน ถ้าว่าเดี๋ยวนี้คนเจียงใหม่ใครนั่งกันโตกได้พ่อง จะมีแล้วนะครับ จะดูหนังเกาหลีหรือหนังญี่ปุ่น เขายังนั่งคุกเข่านั่งพับเพียบกันได้ ประเพณีเขาหายไปเรื่อยๆ ผมมองว่าสิ่งที่ได้จากมรดกโลกเนี่ย ท่องเที่ยวก็นิดหน่อย ความภูมิใจอันนี้นะครับว่า สิ่งที่เราามีคุณค่าโดดเด่น ได้รับการยอมรับว่าคุณค่ามรดกล้านนามีคุณค่าระดับโลก นี่สิ่งดีเป็นความภูมิใจ และอีกหนึ่งอันก็คือว่า เขาละเมื่อมีความภูมิใจ ถ้าได้ปุ๊บยูเนสโกเขาต้องบอกว่าต้องมาควบคุมหยังใด เพื่อจะหื้อมันคงอยู่ต่อไป แต่อย่างตี ดร.บุญทา อั้นะครับ เขาก็ต้องไปถามว่าเขาจะต้องไปตีหลวงพระบาง ไปดูตีมาเลเชีย จอร์จทาวน์ มะละกา หลวงพระบาง เป็นมรดกโลกที่มีชีวิต บึงนครวัด บึงปรัมมิด เจียงใหม่จะเป็นสไตล์แบบนั้น เพราะฉะนั้นเขาต้องไปดูว่าชีวิตเขาเป็นอย่างไร แล้วมันคุ้มหรือเปล่า แต่อย่างตีมองสิ่งที่ผมพยายามร่วมผลักดัน คือว่าเพื่อจะหื้อมองว่าวัฒนธรรม ล้านนาเขาน้อยอยู่ในระดับโลก และจะต้องมีการปกป้องต่อไปครับ

ดร.บุญทา ชัยเลิศ

คืออย่างอีครับ ผมได้ไปแ่วมา ติดตามคำว่าไต ไท หรือไท นะครับ ตั้งแต่เขียนหนังสือมาบอกว่าจากเทือกเขาอันไตมาไล่ลงมาถึงด้าหลี่เจียงเลยครัไปทางขวังลี เข้าเวียดนาม และก็ลืบสองจุไท มาตีหนองแสตีคุณหมิงไล่มาผมไปมาหมดละครับ คนไทตึงหมดเนี่ยผมไปสรุปมาแล้วมีประมาณ 230 ล้านคน วันนี้ไปหั่นลืบสองปันนา ผมไปลืบสองปันนา ชัก 60 กว่าเตื่อ ลาวผมไป 200 กว่าครั้ง เพราะฉะนั้น ผมไปหั่นหลายๆ สิ่งหลายๆอย่างโดยเฉพาะเวียดนาม เวียดนามเนี่ยนะครับไตดำไตดอดคือไทขาว ไทแดง หรือไทสารพัดไทครับอยู่ในลืบสองจุไท วันนี้สิ่งสำคัญที่สุดถ้าเขาจะทำ ผมหันตวยกับอาจารย์ธเนศวร์ หันตวยกับ อาจารย์มาลาคำจันทร์ พม่าไปลืบสองปันนา ลืบสองปันนาเนี่ยนังเขียนตัวลื้อ ตัวเมือง เขาเนี่ยนะครับเพราะฉะนั้นถ้าเขาจะช่วยสนับสนุนได้ อันดับแรกผมว่าต้องรื้อฟื้นภาษา เขาต้องแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานเป็นชุดๆ ตีเขาจะผลักดันหื้อมันรื้อฟื้นวัฒนธรรมมาก่อนถ้าบ้อันผมยังบู้ว่ามรดกโลกเขาจะโซ้วอะหยัง โซ้วในสิ่งตีมันตายละนะบ่เตี่ยว นอกจากโบราณสถาน โบราณสถานก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามประยุคต์ ของล้านนาแต่ๆแทบจะบ่ค่อยหันกันแล้ว หันตวยครับตีจะต้องฮักษา จะต้องรื้อฟื้น มรดกโลกเราวันนี้ ถ้าจะเป็นมรดกโลกจะต้องรื้อฟื้นสิ่งเก่าๆเขาออกมา ถ้าว่าทำได้กัผมว่าทำได้ แล้วยักตวยเพราะบ่าเดี๋ยวนี้คนไทยบ่ใจตุก เขาสามารถตีจะจ้วยกันได้ แต่เอากันแต่กั ส่วนใหญ่อู้กันขึ้นมาเพื่ออะหยังครับ ของบราชการ และบ่ใจยะแต่หมด งบหมดกับยะ ผมเป็นนักธุรกิจผมบอกเลยผมบอกในนักธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ บอกหมู่เอานี้ฮั่นแก่ตัวเวลาจะทำอะหยังขึ้นมาบู้ฮั่นกันแต่เรื่องบราชการ วันนี้เราเป็นนักธุรกิจบ่ใจก้า จะออกไปทำการตลาดพ่องจะทำอย่างอันอย่างอีพ่อง ต้องรองบราชการ ผมบ่เอาครับ ผมเนี่ยเป็นข้าราชการมาก่อนผมรับราชการมาถึง 30 ปี เป็นครูตั้งแต่มัธยมจนกระทั่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ครั่งสุดท้ายเป็นอาจารย์ม.แม่ใจ สอนท่องเที่ยว ผมคิดแบบผสมผสานผมถึงประสบความสำเร็จในชีวิตของนักธุรกิจ เขาบ่กัมีข้าราชการน้อยคนนักตีเข้ามาผมทำด้วยส่วนตัวผม บ่ได้อาศัยรุ่นป้อรุ่นแม่ ป้อแม่เนี่ยเป็นหนีกัชก้าพัน กันอนสะดุงกันละครับ เพราะฉะนั้นทำวันนี้สิ่งที่เขาจะสนับสนุนได้ก็คือเขาต้องตั้งคณะกรรมการกันขึ้นมาแล้วต้องเป็นภาคเอกชนเอกชนต้องนำหน้า จากนั้นจะต้องตั้งคณะกรรมการจากเอกชนมาผลักดันทุกภาคส่วนร่วมกัน วันนี้มาความจริง

อู่แต่ๆนะครับตัวเก่ามีความขี้ขลาดนิด หันผู้เฒ่าผู้แก่แต่ละท่าน เป็นมีองค์ความขี้ขลาด ก่อนที่ทุกท่านที่นั่งอยู่ที่นี้ จะสูญสิ้นไปกับกาลเวลาอายุขัยนะครับ มาช่วยกันเถอะครับ ขอขอบคุณครับ

ร.ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง

ในทางการเมืองนี้ก่อน ท่านก็จะเห็นวาระระบบการแต่งตั้งเลือกผู้ว่าใหม่ เป็นผู้ว่าบ้านเฮานี้ก็ 8 ปีที่ผ่านมา เราก็มีถึง 9 คนก่อน เจียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน เหมือนกันหมด แปรปีมี 9 คน มาถึงก็นี่อะไรๆ และก็ย้ายเหี้ยแล้ว หกเจ็ดแปดเก้าเดือนก็ไปแล้ว มันก็มีส่วนที่ท่านนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวอู่ตะกี้ ที่นี้ผมก็คิดว่าในโอกาสวันนี้นี้วันนี้มาจัดงานเรื่องมรดกโลกก็เป็นเรื่องต้องแสดงความยินดีนะครับ ต้องขอบคุณดี ดร.ฟิลิซ มาอู่หือฟังในวันนี้ หือเขาได้เข้าใจนะครับ ผมเชื่อว่าในการเจรจากันระหว่าง ภาคองค์กรระหว่างประเทศยูเนสโกกับเฮานี้ ผมคิดว่าถ้าเฮาลำบากในการอยู่เพราะมรดกโลกก็ต้องไปเป็นละ แต่ผมเชื่อว่ามันมีหนทางที่จะพัฒนาได้ว่าเป็นคงจะไม่ใจไม้ใส่ระกำมาตักเฮาแบบนั้นแบบนี้นะครับ หรือว่าถ้าไปไล่คนท้องถิ่น ออกไปอยู่ตางนอก เอาคนต่างถิ่น มาอยู่ มาใส่บาตร ผมว่ามันก็ใจ แต่ที่ผมคิดว่าประเด็นของเฮานี้ก็คือประเด็นแรกคือว่าถ้าเฮาตระหนักความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม และก็สิ่งที่บรรพชนเฮาได้แปลงไว้เนี่ย แต่ๆแล้วมันก็สามารถถนอมรักษาได้หมดเลย ถ้าท่านมีโอกาสอย่างที่ผมกราบเรียนท่านถ้าท่านมีโอกาสขับรถไปกายไปผ่อเรื่องคุ่มเป็นคอกเต้ามะเดี้ยวยังหนีพัว อย่างเก่านะครับ ยังบ่ไปไหนกันเตื่อ อันนี้ก็เป็นรูปธรรมของการผลักดันมรดกโลกเหมือนกัน ว่าถ้าเฮารื้ออันนั้นออกไปแล้วขุดลงไป เจ็ดร้อยปีเฮาจะหันอะหยังนักขนาดไหน อันนี้มันก็เป็นการค้นคว้าของบรรพชนดีใหญ่หลวงเป็นเหมือนมหาวิทยาลัยดีประชาชนจะไป นักท่องเที่ยวจะมาผ่อกัน ผมเชื่อว่ามันจะเป็นแหล่งขุดค้นดีมหาศาลขนาด แล้วผมยังนึกนะ อ.ชัยวัช ผมยังคิดว่าอันนี้จะเป็นรูปธรรมดีสุดของการผลักดันมรดกโลกเพราะว่าเฮาอยากจะทำไปผ่อ ร่องรอยเก่าๆดีบรรพชนแปลงไว้ 700 ปี มาดูดินมันมีก็จั้น มันเอาอะหยังไปถมไว้ซ่อนไว้อยู่ในอันนะครับเฮาก็ได้รู้กันหมดเลย นี่อันที่หนึ่งนะครับ เรื่องที่สองก็อย่างดีอู่ตะกี้ะครับ ผมเรียนท่านคืออย่างบ่าเดียวนี้ตั้งวันนี้มีคนมาถามผมว่าอาจารย์ ตั้งวันนี้เมื่อแลงไค้ไปเล่นกีฬา เล่นดีไหน ไปผ่อละครไปผ่อดีไหน จะไปผ่อดนตรีแสดง ดนตรีเมืองไปผ่อดีไหน ก็ไปคุ่มนั้นคุ่มนี้กะสี่ห้าร้อยเป็นสตางค์ มันยังบ่มีหอละครมันยังบ่มีหอดนตรี มันยังบ่มีดีแสดงกีฬา มันยังบ่มีห้องสมุดเปิดเมื่อคีน หือเขาได้ไปหัน มันกลายเป็นปิดหมด คือราชการมันเปิดตอนเมื่อวัน เมื่อคีนมันปิดหมดเลย แล้วเมื่อคีนเฮาจะไปไหนมันก็มีดีไปไหน ก็ไปอยู่ตามกู่ต๊าว ขออนุญาตโฆษณา ริเวอร์ไซด์ ไค้เตี้ยหิมแม่น้ำมันก็มีดีเหี้ย ไปเล่นกีฬาไปเล่นดีไหนสนามกีฬามีก้อ เมื่อก่อนละอ่อนไปเล่น ปั้นจะลั่นกันตามหน้าอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ ก็ไปว่าหือเป็นละอ่อนบ่าเดียวนี้ฮ้าย ไปปิดกันใส่สามกษัตริย์ บ่หือเป็นยะ แล้วคิงบ่หือเป็นยะแล้วจะหือเป็นอยู่ดีไหน ดีเป็นเล่นมีก่า ผมไปไปประเด็นเก่า คือความเห็นผมนี้ก็คือว่าเฮาละเฮาจะส่งเสริมการท่องเที่ยวแน่นอนอันนี้หันตวยอยู่แล้ว เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ แต่ในขณะที่เดียวกันคนอยู่มันต้องเป็นพลเมืองอันดับหนึ่งของเมืองนี้คือกำลังหลักของเมือง ถ้าเมืองนี้ตายเฮ้วบ่มีคนอยู่แล้วไฟจะมาแ่อว มันมาถึงวันนี้เพราะมันมาผ่อคนบ้านเฮานั้นแหละ เฮาเป็นคนแปลงเมืองนะครับ เพราะฉะนั้นสัมพันธ์ภาพระหว่างความเป็นเมืองนำแ่อวกับเป็นเมืองนำอยู่ มันต้องไปตวยกัน แล้วมันต้องส่งเสริมต๊านี้ แล้วเมืองนำอยู่มันจะดีได้ก็ต้องอย่างที่เป็นอู่ตะกี้ะแหละ ตั้งแต่เจ้ามาแล้วนะครับก็คือปกป้องทำนุบำรุงดูแลฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม ดีบรรพชนเฮาได้สร้างไว้หมดแล้ว

อันนี้ก็คือรูปธรรมของการทำแล้ว เพราะฉะนั้นมันก็จะแต่การเอา ทั้งสองท่านก็อู้ นะครับ ผมก็บ่ต้องอู้ละหัน ตวย นะครับลงมือเลย เอกชนจัดเลย จะจัดกันเมื่อใดก็จัดกันนั้ๆ มีเวที อาจารย์ชัยวัชจะไปจัดกันก็เตื้อ ก็ทำได้ตลอด จากนั้น 720 ปี จัดนี้ก็ปีหนะ บ่ต้องไปรออีก 12 ปี เอามันก็ปี มันก็เวทีของการศึกษา เอียนอู้ ทำหนังสือมาหื้อเฮาได้อ่านกัน ฉะนั้นวันนี้เริ่มต้นแบบนี้ ทำหื้อการเป็นเมืองน่าแอ่วและเป็นเมืองน่าอยู่ พัฒนา ไปตวยกันและมีความหมายนั้ขึ้นครับ

อ.ชัยวัช เสาพนธ์

ขออู้ว่าเป็นระบบหน้อยนะครับ ผมคิดว่าในสิ่งตีตางคุณอนันต์ตีเป็นผลักตันเข้าไป เป็นเสนอไปหกอัน เหาต้อเลือกกว่าจะเอาอันไหน อันนี้เป้นสิ่งตีต้อเลือกกว่าเฮาจะเลือกกีประเด็น อ.ฟิลิฐ เป็นบอกแล้วว่าบ่มีไผ เสนอไป 4 ประเด็น หกอย่างหрок มันนั้ล้าไป ตายแน้นะครับ และอย่างตี ดร.บุญทาอู้ อย่างในเมืองจะ เป้นอย่างใดจาวบ้านฮับก ฉะนั้นสิ่งแรกตีเฮาต้อทำเฮาต้อมาฟังความเห็นของคนเจียงใหม่ มันต้อมีเวที ตอนเจ้าผมอู้กับรองผู้ว่าคับ เป้นก่บอกว่ามันต้อมีเจ้าภาพ ผมก่บอกว่าหื้อจังหวัดเป้นเจ้าภาพกได้ เสร็จแล้ว จังหวัดบ่มีตังค์นะครับ อบจ.เป้นก่ลงตังค์หื้อเหมือนกัน อบจ.จะมีเงินหื้อส่วนนึ่ง ก็ทำเรื่องมวลงนไป เทศบาล ก็เหมือนกันครับ จัวยกัน คือผมคิดว่ามันต้อมีคณะทำงานขึ้นมานะครับ แต่ส่วนภาคประชาชน อย่างพี น้องตีมาวันนี้ครับ จะยะจะใด มันต้อมีเวทีเหมือนกัน และผมก่มองว่า ณ เวล่านี้นเียตะกีท่านรองผู้ว่าเป็น ฮัปปาก ตอนแรกเป้นยังบ่ฮัปปากแบ่งรับแบ่งสู้ อย่างตี อ.ธเนศวร์ว่ามาจากส่วนกลางเตียวกีย้ายละ ตอน แรกเป้นกะว่าเป้นจะย้ายกันหมด เกษียญตวยอะหยังตวยทิมจังหวัดปีนีเนี่ยมันจะไปยกทิมคับ ตอนนีก็โอเคละ บ่ได้ไปตีไหน ส่วนผมอยู่สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์กรมหาชน) ผมก่จะผลักตันในส่วนราชการว่าหื้อจ้ง หวัดตังขึ้นมา ส่วนประชาคมมันต้อมีทำ เหาจะทำอย่างใดหื้อมีเวที อาจจะมาจัดกันสองเดือนเตื้อ สามเดือน เตื้อก็ได้ เพื่อจะได้มาฮัฟเตท ว่าถึงไหน เพราะผมคิดว่าเป็นสิ่งตีชาวบ้านต้อมอู้ ประชาชนต้อมอู้ต้อมมีส่วนร่วม เหาต้อวางแผนแหลมสิบปี เหลือเวลาบ่นั้ และปีนึ่งรับแค่ครั้งเตียว สมมติว่าปีนียื่นเอกสารเตือนกุมภา ถ้า หลุดปีปหลุดไปปีเลยนะครับ ถ้าหลุดปีนีจะหลุดไปอีกปีละ เหาเป้นว่าตอนนี้เหลืออีกสิบ เหาเพื่อความชัวร์ เหาชักเจ็ดปี เหาต้อทำหื้อเสร็จใน 7 ปี ตอนนี้เสียเวลาไป 2 ปี แล้วยังบ่ได้ทำหยังเลย พยายามเก็บข้อมูล มาเรื่อยๆ ตอนนี้ผมก่อย่างทีว่าเหาละภาคเอกชนมาจับมือกัน เหาจะมาตังว่าทำเจียงใหม่ให้ตีขึ้น ที่ว่าให้มัน น่าอยู่ หื้อมันอยู่ได้มีวัฒนธรรมตีดี และเป้าต้อไปเป้นเมืองมรดกโลก เพื่อหื้อเหาภูมิใจว่าของเหามันระดับโลก อันนี้ครับก็คงจะต้อมีแบบนี้ มีทั้งเทศบาล ทั้งอบจ. ทั้งจังหวัด ทั้งสำนักงานพัฒนาพิงคนคร ภาคเอกชน เข้ามาร่วมมือกันทำและอาจจะต้อมีช่วยกันผลักตัน มาอู้กันวันนี้คงบ่จบ ต้อมีจัดบ่อยๆครับ พิงคนครบ่มีปัญหา จัวยจัดหื้อได้

ดร.ฟิลิฐ เจริญวงศ์

ผมได้แสดงความเห็นไปแล้วนะครับว่า ถ้าเรามองอย่างทีผมมอง ในฐานะทีเป้นนักวิชาการและก่มีประสบ การณ์ทางด้านนี้ มีแต่จังหวัดไหนๆ เค้าอิจฉาเซียงใหม่ทั้งนั้น ทีมีความพร้อมตอนนี้บ่ต้อมีการแสดงความเห็น แต่ว่าอยากอธิบายบางอย่าง ถ้าหากว่า อันนี้ก็ทำให้คิดว่ อนุสัญญาว่าด้วยการค้มครองมรดกโลกทาง

อันนี้ก็คือรูปธรรมของการทำแล้ว เพราะฉะนั้นมันก็จะแต่การเอา ทั้งสองท่านก็อุ้นะครับ ผมก็บ่ต้องอุ้แหละหัน
ตวย นะครับลงมือเลย เอกชนจัดเลย จะจัดกันเมื่อใดก็จัดกันนั้ๆ มีเวที อาจารย์ชัยวัชจะไปจัดกันก็เตื่อ
ก็ทำได้ตลอด จากนั้น 720 ปี จัดนี้ก็ปีหนะ บ่ต้องไปรออีก 12 ปี เอามันก็ปี มันก็เวทีของการศึกษา เอียนฮู้
ทำหนังสือมาหื้อเฮาได้อ่านกัน ฉะนั้นวันนี้เริ่มต้นแบบนี้ ทำหื้อการเป็นเมืองน่าแอ่วและเป็นเมืองน่าอยู่ พัฒนา
ไปตวยกันและมีความหมายนั้ขึ้นครับวัฒนธรรมและธรรมชาติควรจะได้รับ การแปลชั้กนิตนึ่งให้ออกมาสู่องค์
ความรู้ทั่วๆไปคนจะได้เข้าใจ อย่างที่เรอบางคนยังเข้าใจ อย่างที่ท่านนายกสมคมธุรกิจท่องเที่ยวเชียงใหม่ท่าน
เป็นห่วงมาก ก็คือว่ามันเหมือนกับเรายกของเชียงใหม่มรดกของเชียงใหม่ของประเทศไทยให้กับโลก โลกไม่มี
ตัวตนเชียงใหม่มีตัวตน คล้ายๆโดยทั่วไปว่า เค้ายกย่องเราทำได้ เค้าถือว่าเป็น Legacy for all มรดกของ
ทุกคนแต่ทุกคนไม่ได้เป็นเจ้าของ คนที่เป็นเจ้าของคือเชียงใหม่ และประเทศไทย ไม่ใช่มาเลเซียจะมาเป็นเจ้าของ
เข้าเจ้าของ แต่มาเลเซียอาจจะขอความช่วยเหลือจากเรา ว่าโมเดลของทางเชียงใหม่จะไปช่วยทางมาเลเซีย
ได้มั้ย ไปช่วยทางบรูไนได้มั้ย บรูไนก็ยังไม่ มี อยากจะตั้งกำแพงโอส หมู่บ้านน้ำนี้เนะ ให้เป็นมรดกโลกก็ยังไม่
ได้ ที่อยากอธิบายก็คือว่า ถึงเรายังไม่เป็นภาคีหน้าทีของคนเชียงใหม่ก็ต้องบำรุงรักษาสมบัติวัฒนธรรมที่มี
อยู่อยู่แล้ว เพียงแต่ว่าเราไปร่วมกับประชาคมโลกการไปร่วมกับประชาคมโลกเค้าก็รู้จักประเทศไทยดีขึ้นเค้า
ไม่ได้อะไรจากประเทศไทยแต่ประเทศไทยได้เพื่อนมากขึ้น ได้เป็นที่รู้จักของคนทั้งโลก เชียงใหม่ไม่ต้องการ
มรดกโลกที่จะมาส่งเสริมการท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวของเชียงใหม่เนี่ย ไม่ต้องพึ่งแหล่งมรดกโลกเลย
ก็ลันแล้ว แต่การที่จะได้เป็นมรดกโลกเนี่ย ถ้ามั่นใจว่าคนเชียงใหม่ไม่ภูมิใจหรือ ที่เรารู้ไม่หมดด้วยซ้ำไป แต่
ถ้าเราเขียนออกมาและเผยแพร่ไป คนเชียงใหม่อีกจำนวนไม่น้อยที่จะตกใจว่าเมืองเชียงใหม่ของเรามีตึระดับ
นี้หรือและสู้กับที่อื่นๆในโลกนี้ได้หรือ และที่ผมเรียนตั้งแต่ต้นถ้าอนุสัญญานี้ไม่ดีทำไมทุกประเทศในโลก 192
ประเทศ เป็นภาคี ของอนุสัญญานี้ เค้ามีกฎเกณฑ์หมดนะ มีระวังหมด คนก็สำคัญไม่ใช่วัตถุสำคัญ สถานที่
สำคัญ คนนี้สำคัญ ไม่ใช่จู่ๆก็จะไปไล่คน คือจะต้องให้คนมีส่วนร่วม เค้ามีบอกมาตรา 1,2,3,4,5,6,7.... ให้
ความสำคัญของคนความคิดของคน และยังเอาเมืองเปรียบเทียบกับคนเป็นอแกนิก เมืองก็ยังเป็นอแกนิก
เรียนแบบว่าเมืองมีชีวิต อย่างที่ท่าน ดร.ธเนศวร์ ท่านเป็นห่วงอะไรต่างๆนี้ คือยังงี้ถ้าจะพูดไป ก็เชียงใหม่
เดี๋ยวนี้ไม่ใช่ เมืองที่น่าอยู่หรือ มันก็เป็นเมืองที่น่าอยู่ ผมยังมีบ้านอยู่เชียงใหม่เลย เห็นมั้ยครับมันน่าอยู่อยู่แล้ว
แต่ว่าเราก้ทำให้มันน่าอยู่ไปเรื่อยๆ คือ Sustain ใจ คือทำให้มันอยู่อย่างยั่งยืน เพราะฉะนั้นการจะผิดหรือถูก
Convention เนี่ยเค้าจะมีที่ว่ให้คุณต้องดูแลรักษาด้วยนะ a keep, plan, management ต้องคุ้มครองต่างๆ
เนี่ยเค้าไม่ได้อะไร แต่จริงๆแล้วมันเป็นหน้าที่ของเราอยู่แล้ว แต่เมื่อหลักการของสากลเนี่ย มันตอกย้ำก็เท่า
กับว่าเราก้ทำตามนั้นไปไม่ได้มีบังคับอะไร ไม่ได้ไปสั่งรื้อไม่ได้ ไอ้ที่แล้วก็แล้วกันไป รื้อกำแพงเมื่อปี 2483
มันก็กลับมาไม่ได้ ก็แล้วไป เอาที่มันเหลือที่มันอยู่ ณ ปัจจุบัน และไปนำเสนออย่างน้อยที่สุดมันก็เป็นพัฒนา
การของสังคมอย่างที่ท่าน อ.ธเนศวร์ สนใจ เป็นพัฒนาการของสังคม ไอ้ที่มันแล้วก็แล้วไป แต่ไม่ใช่วันนี้เรา
มีกำแพงอยู่ เราจะไปรื้อมันแล้วพรงนี้สร้างใหม่ให้สวดยกว่าเดิม มันไม่ใช่อย่างนั้น เราก้ต้องให้ความรู้และใน
ขณะเดียวกันก็ต้องบอกเค้าว่ามันไม่ใช่ภูตผี ปีศาจ ไม่ใช่หลังคารั่ว แล้วก็ซ่อมไม่ได้ ไม่ใช่อย่างนั้น แม้กระทั่ง
อาคารเก่าเนี่ยยังสามารถดัดแปลงให้มาใช้ประโยชน์ในปัจจุบันได้ แต่เค้าก็แนะนำว่าถ้าวิธีการที่จะทำนะ ข้าง
ในยังงี้ก็ได้ จะทำเป็นหอพัก จะทำเป็นเกสเฮ้าส์ อะไรก็ได้ แต่ข้างนอกให้ดูแบบนั้นน้อยได้มั้ย และหากเรา
ต้องการความช่วยเหลือนะครับ เค้าก็มีกองทุนมรดกโลก World Heritage fund มีอยู่ประมาณสามล้านเหรียญ

ถ้าเรายากจนจริงๆแต่เราไม่ยากจน เราไม่ต้องไปขอหรือกั ก็มีประเทศที่เค้าไม่มี เช่น ภูฐาน ก็พึ่งเข้า อียิป ก็เคย ความจริงเรื่องอียิปไปชุดคลองสุเอซ และน้ำจะท่วมโบราณสถานหลายแห่ง เค้าย้ายเข้าไปรู้สึกจะเป็นพันล้านเหรียญยังงี้ละ และได้รับการบริจาคจากที่ต่างๆ เพื่อการท่องเที่ยว และอียิปก็ได้อันยิ่งใหญ่จากการท่องเที่ยว มากกว่าค่าธรรมเนียมเรือผ่านรวมกับค่าน้ำมันชะด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นมันได้ความภูมิใจ คนเชียงใหม่ได้ความภูมิใจ คนในประเทศไทยก็ได้ความภูมิใจด้วย นั่นประโยชน์ทางสังคม ประโยชน์ทางเศรษฐกิจไม่ต้องพูดถึงเลย เป็นน้ำซึมบ่อทราย เราไม่ต้องเอาโบราณวัตถุไปขาย เราไม่ต้องเอาอะไรต่ออะไรไปขาย แต่คนก็จะมาดูโบราณวัตถุอยู่กับเรา วัตถุอารามอยู่กับเรา ไม่ต้องเอาไปขายเค้า ข้อสามก็คือว่าการศึกษาเป็นองค์ความรู้ ว่าเชียงใหม่จริงๆเป็นอะไร และมีการที่จะทำให้ต่อยอดความรู้ไปเรื่อยๆ ความรู้ ณ วันที่ที่มีอยู่ยังไม่จบยังไม่หมด และความรู้บางอย่างเนี่ยถ้าเราดูในบริบทโลกเราจะยิ่งเห็นความสำคัญ ของสิ่งที่เชียงใหม่มี สมบัติวัฒนธรรมที่เชียงใหม่มี ผมได้ฟังเรื่องภาษาล้านนา และเมื่อเข้านี้พูดไปหน่อยนึงละ ภาษาในโลกนี้ เหลือเพียง 6,912 ภาษาเท่านั้น แล้วที่ยังมีตัวหนังสืออยู่ที่ยังใช้อยู่มี ไม่ถึง 100 ภาษา ซึ่งภาษาล้านนาเป็นหนึ่งในไม่ถึง 100 ภาษาเนี่ย เราอาจจะบอกว่าเราปรับมาจากภาษามอญ ตัวหนังสือมอญ So what กรีกเอามาจากไหน กรีกเอามาจากฟินิเซีย ฟินิเซียมีแต่ตัวหนังสือไม่มีสระ กรีกมาจากฟินิเซีย โรมันเอามาจากกรีก ทุกวันนี้ภาษาอังกฤษมีตัวอักษรวิปล่าวครับ ไม่มีนะครับ ภาษาฝรั่งเศสมีตัวอักษรมัย ไม่มีนะครับ ใช้ตัวโรมัน แต่ล้านนามีตัวอักษรของตัวเอง ถึงจะ 700 กว่าปี หรืออะไรก็แล้วแต่ แต่อย่างน้อยที่สุดก็มี เวียดนามก็ใช้ภาษาจีน ญี่ปุ่นก็ใช้ตัวหนังสือจีน เกาหลีก็ใช้ตัวหนังสือจีนและมาดัดแปลง เดียวนี้ใช้ตัวโรมัน มาเลเซียก็ใช้ตัวโรมัน เวียดนามก็ใช้ตัวโรมัน อินโดนีเซียก็ใช้ตัวโรมัน แต่ประเทศไทยก็ยังใช้ภาษาไทย แต่เราก็เรียนภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เดียวนี้ก็เรียนภาษาญี่ปุ่น ภาษาต่างๆ ฉะนั้นถ้าเรามองไปถึงบริบทโลกจะรู้ว่าเชียงใหม่ยิ่งใหญ่กว่าที่เราจะมาพูดกัน ณ วันนี้มากมายนัก ผมขออนุญาตเล่าให้ฟังเท่านี้ก่อนนะครับ ขอบพระคุณมากครับ

อ.ชัยวิช เสาพนธ์

อย่างที่ท่าน ดร.พิสิฐ ว่ามันเป็นความภูมิใจครับ ถ้าเราได้รับการยกย่องว่าวัฒนธรรมเราเป็นมรดกโลก มองไปข้างหน้า 15 ปี นะครับ มั่นทะเลย์เป็นแน่นอนครับ พுகามผมคิดว่าน่าจะเป็นนะครับ พม่าจะต้องมีหลายเมืองนะครับที่ได้มรดกโลก ลาวนี้อาจจะมีเพิ่ม เวียดนาม และเจียงใหม่เป็นบ่ได้หรือครับ อันนี้มันเป็นศักดิ์ศรีอย่างที่ท่าน อ.พิสิฐ ว่า ตอนแรกบ่อยากจะอู้ คืออันนี้มันเป็นศักดิ์ศรีของจังหวัดเจียงใหม่ วัฒนธรรมเราสูงส่ง ผมในฐานะคนเจียงใหม่ขออู้แค่นี้ครับ ขอบคุณครับ

คุณอนันต์ ลีตระกูล

ผมเริ่มงานมรดกโลกมา 3 ปี แล้ว 2 ปีแรกไปทำสัมมนา มีเรื่องราวมากมาย และเราได้เชิญเจ้าหลวงพระบางที่ได้เป็นเมืองมรดกโลกมาพูดถึงเชียงใหม่และลำพูน และพาคนเชียงใหม่ไปสัมมนาที่หลวงพระบาง ซึ่งผมได้ไปหลวงพระบางตั้งแต่ยังไม่ได้เป็นเมืองมรดกโลก จนกระทั่งเป็นเมืองมรดกโลก และฝรั่งเศสมาดูแล มันไม่ได้หนักหนาขนาดนี้ มรดกโลกเราสามารถเลือกได้ สถานที่กินเหล้าเราไม่เอายกได้ เอาวัดไปรวมเรา

เรายกได้ ไม่จำเป็นต้องเอาทั้งหมดในสมัยก่อนนั้น แม่น้ำแม่ข่านั้นสะอาดมาก อาบได้ แต่เดี๋ยวนี้ถ้าตกลงไป อาจเสียชีวิตได้ เพราะถ้าวันนี้เราเหลือเชียงใหม่ขนาดนี้ ถ้าเราไม่ทำอะไรเลย แล้วอีก 50 ปี จะเหลืออะไร เชียงใหม่ยังน่าอยู่ แต่เราจะรักษาความน่าอยู่ไว้ได้อย่างไร ช่วยกัน ไม่ใช่ของของใครคนใดคนหนึ่งเรียกว่า เป็นงานกลืนรวมเป็นงานสามัคคี เราต้องช่วยกัน ขอขอบคุณครับ

แสดงความคิดเห็นจากผู้ร่วมสัมมนา

- 1.ประเด็นในการนำเสนอมรดกโลก เราควรโฟกัสจุดเด่นจุดใดจุดหนึ่งที่เสนอแล้วใช้ได้ เช่น เรื่องภาษา
- 2.การส่งเสริมการใช้ภาษาพื้นเมือง แต่อาจมีข้อจำกัดในเรื่องคนที่อยู่ในเชียงใหม่ ที่เป็นคนเมืองในปัจจุบันมีแค่นั้น และคนที่มาจากที่อื่นมีแค่นั้น
- 3.การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งในปัจจุบันทำได้ไม่เหมือนเดิม อะไรต่างๆล้วนสำเร็จรูป ไม่ว่าจะเป็นพิธีต่างๆ เดี่ยวนี้จ้างทุกอย่างสำเร็จรูป จะเอาอะไรได้หมด ซึ่งหากจากจะเอาจากคนทางเหนือที่ปฏิบัติจริงๆ เดี่ยวนี้ก็น้อยลงๆ จะแก้ปัญหาเหล่านี้ยังไง เนื่องจากทุกอย่างสำเร็จรูป เพราะฉะนั้นคนที่สืบทอดก็คือคนที่รับจ้าง ส่วนคนทั่วไปกลับลืมและไม่รู้แล้ว ควรให้การสนับสนุนแก่ชุมชนด้วย
- 4.การรณรงค์และอนุรักษ์วัฒนธรรมเรา สุ่มรดกโลก มีผู้ที่มารณรงค์เรื่องมรดกโลกก็หน่วยงาน นอกจากสำนักงานพัฒนาพิงคนคร ควรให้ความร่วมมือกันทุกภาคส่วน
- 5.ควรมีการสนับสนุนจากภาคเอกชนมาสนับสนุนด้วยในการผลักดันเข้าสู่เมืองมรดกโลก
- 6.ควรมีป้ายต่างๆที่เป็นตัวเมืองให้เห็น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เมื่อเราเห็นเราจะเรียนรู้เอง เพราะถ้าผู้ที่เรียนแล้ว แต่ไม่มีภาษาเมืองให้อ่าน ก็จะได้เอามาใช้
- 7.อยากให้ทำสิ่งที่ยากอย่างประวัติศาสตร์ให้คนรุ่นใหม่ รู้สึกว่าง่ายๆ เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ ขอทำเป็นแผนภูมิให้เข้าใจง่าย เป็นงานกราฟฟิก ให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์รวมของประวัติศาสตร์ ให้สื่อสารได้ง่ายและเข้าใจ อาจเป็นผัง หรือการ์ตูน โดยเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยวต่างๆ เช่น เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี พิชสวนโลก วัดต่างๆ เป็นต้น
- 8.ขอฝากหน่วยงานทุกหน่วยงานช่วยกันในเรื่องการอนุรักษ์และสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณี เช่น การกิน การพูด การแต่งกาย การนุ่งซิ่น กินอาหารพื้นเมือง ให้ยังคงความเป็นพื้นเมือง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่เมืองมรดกโลก

รายละเอียดการเสวนา

กิจกรรม : โครงการสัมมนาระดมความคิดเห็นมองเชียงใหม่ 720 ปี อดีต ปัจจุบัน อนาคต : สู่เมืองมรดกโลก

หลักการและเหตุผล

สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ พังคนครครอบคลุม 8 จังหวัดภาคเหนือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา โดยในปี ๒๕๕๙ เป็นปีที่จังหวัดเชียงใหม่จะจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองครบรอบ 720 ปี การสถาปนาเมืองเชียงใหม่ ซึ่งจะเป็นการจัดกิจกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นปีแห่งการครบรอบ 720 ปี นับจากการก่อตั้งเมืองเชียงใหม่ของพญามังราย ตลอดทั้งปี 2559 สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) เล็งเห็นความสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลทางประวัติของเมืองเชียงใหม่จากอดีตถึงปัจจุบัน สู่อนาคตอันไกล อันจะเป็นประโยชน์ต่อเมืองเชียงใหม่ และชนรุ่นหลังต่อไป รวมทั้งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าสำหรับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ และประเทศชาติต่อไป

สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) ได้จัดทำโครงการเสวนา"มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่ เมืองมรดกโลก" สำหรับเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าสำหรับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่
2. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่การพัฒนาพิงคนคร
3. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงานพัฒนาพิงคนคร

เป้าหมายของโครงการ

เป้าหมายการดำเนินงาน

- (1) จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 200 คน
- (2) หน่วยงานร่วมดำเนินการ สำนักงานพัฒนาพิงคนคร
- (3) ระยะเวลาดำเนินโครงการ ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2559 ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. 2559
- (4) สถานที่ดำเนินโครงการ สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)

กิจกรรม/เนื้อหาที่จะดำเนินการ

การจัดกิจกรรมสัมมนาวิชาการ เรื่อง มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่ เมืองมรดกโลกเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเชิงประวัติศาสตร์ และการรับรู้แนวทางการพัฒนาเมืองเชียงใหม่สู่เมืองมรดกแห่งการท่องเที่ยว

ผลผลิต (Output)

1. การเป็นแหล่งศึกษาข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่
2. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่ และการเป็นเมืองมรดกโลกอย่างมีคุณค่า

ผลลัพธ์ (Outcome)

1. การรู้จัก เรียนรู้ เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่
2. เกิดการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เกิดความรู้ความเข้าใจ การเป็นเมืองมรดกโลกอย่างมีคุณค่า

ตัวชี้วัดความสำเร็จโครงการ (KPI)

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมของสำนักงานพัฒนาพิงคนคร จำนวน 200 คน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

ประชาชนทั่วไปมีการรับรู้ เกิดการประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในพื้นที่การพัฒนาพิงคนครซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม มีความจำเป็นต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และการบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่การพัฒนาพิงคนครของสำนักงานพัฒนาพิงคนครและเกิดความรู้ความเข้าใจ การเป็นเมืองมรดกโลกอย่างมีคุณค่า

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การรับรู้ เกิดการประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่การพัฒนาพิงคนคร ซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม มีความจำเป็นต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และการบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวในพื้นที่การพัฒนาพิงคนครของสำนักงานพัฒนาพิงคนคร และเกิดความรู้ความเข้าใจ การเป็นเมืองมรดกโลกอย่างมีคุณค่า

ระยะเวลา : วันที่ 23 กันยายน 2559 เวลา 8.30 -16.00 น.

สถานที่ : โถงท่าแพ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติเฉลิมพระเกียรติ 7 รอบ
พระชนมพรรษา จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารประกอบการเสวนา

ดร.ฟิลิซ เจริญวงศ์

ความรู้เรื่องแหล่งมรดกโลก

ฟิลิซ เจริญวงศ์

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ

Convention concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage

เรียกสั้นๆว่า “อนุสัญญามรดกโลก”

“World Heritage Convention”

การตัดคำ “การคุ้มครอง” (protection) ออก

ทำให้เข้าใจผิดกันทั้งโลก

เป็นหน้าที่/ความรับผิดชอบต่อภาระนั้น

ไม่ใช่ตักตวงผลประโยชน์อย่างที่เข้าใจกัน

และทำกันดังปัจจุบัน

อนุสัญญามีเงื่อนไขอะไรบ้างที่ประเทศภาคีควรรับไปปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมของประชากรทุกภาคส่วน

- อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนใน Article 27 และ 28 ดังนี้
- ประเทศที่เข้าร่วมอนุสัญญาจะต้องพยายามส่งเสริมให้ประชาชนของตนชื่นชมและเคารพแหล่งมรดกโลกโดยวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะการให้ความรู้และการศึกษา
- แต่ละประเทศต้องแจ้งให้ประชาชนทราบถึงภัยที่คุกคามแหล่งมรดกโลกและกิจกรรมต่างๆที่ประเทศสมาชิกได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก
- ประเทศสมาชิกต้องแจ้งให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญของแหล่งมรดกโลก และความช่วยเหลือเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกที่ประเทศสมาชิกได้รับจากนานาชาติ ฯลฯ

Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention

UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANISATION

INTERGOVERNMENTAL COMMITTEE

FOR THE PROTECTION OF THE

WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE

WORLD HERITAGE CENTRE

ใน “แนวทางปฏิบัติ...Operational Guidelines...ก็ระบุไว้ในข้อ 64 ว่า ในการเตรียมรายชื่อชั่วคราว ของแหล่งที่จะเสนอขอให้ประเทศภาคีสถาบันนี้ดำเนินการร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนด้วย ไม่ว่าจะเป็น ผู้จัดการแหล่ง หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น และภูมิภาค ชุมชนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชน และกลุ่มและองค์กรที่สนใจ

64. States Parties are encouraged to prepare their Tentative Lists with the participation of a wide variety of stakeholders, including site managers, local and regional governments, local communities, NGOs and other interested parties and partners.

และในข้อ 123 ซึ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการเสนอขอ ก็ระบุเตือนไว้อีกว่า การให้คนท้องถิ่นเข้าร่วมดำเนินการด้วย เป็นเรื่องจำเป็นยิ่งที่จะทำให้เขาสามารถช่วยรับผิดชอบร่วมกับประเทศ(ภาคี) เรื่องการทำนุบำรุงดูแลได้ เขาสนับสนุนให้รัฐเตรียมการร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเช่นกัน ตั้งแต่ผู้จัดการแหล่ง หน่วยงานปกครองท้องถิ่นและภูมิภาค ชุมชนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชนและกลุ่มผู้สนใจอื่นๆ

123. Participation of local people in the nomination process is essential to enable them to have a shared responsibility with the State Party in the maintenance of the property. States Parties are encouraged to prepare nominations with the participation of a wide variety of stakeholders, including site managers, local and regional governments, local communities, NGOs and other interested parties.

ความหมาย “มรดกโลก”

มรดกโลก

1. มรดกทางวัฒนธรรม

2. มรดกทางธรรมชาติ

ในโลกที่มีคุณค่าสูงยิ่งต่อมนุษยชาติ

“...cultural and natural heritage around the world (which are) considered to be of outstanding value to humanity.”

- ยูเนสโก (องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ) UNESCO

(United Nations on Education, Science, and Culture Organization)

- อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (ค.ศ. 1972)

Convention concerning the protection of world cultural and natural heritage

ประเภทของมรดกโลก

1. มรดกวัฒนธรรม หมายถึง

อนุสาวรีย์ กลุ่มอาคารสิ่งปลูกสร้าง และสมบัติที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ โบราณคดี วิทยาศาสตร์ชาติพันธุ์วิทยา หรือมานุษยวิทยา

Cultural heritage refers to monuments, groups of buildings and properties with historical, aesthetic, archaeological, scientific, ethnological or anthropological value.

Denition of “Cultural Heritage”

- monuments: architectural works, works of monumental sculpture and painting, elements or structures of an archaeological nature, inscriptions, cave dwellings and combinations of features, which are of outstanding universal value from the point of view of history, art or science;
- groups of buildings: groups of separate or connected buildings which, because of their architecture, their homogeneity or their place in the landscape, are of outstanding universal value from the point of view of history, art or science;
- sites: works of man or the combined works of nature and man, and areas including archaeological sites which are of outstanding universal value from the historical, aesthetic, ethnological or anthropological point of view.

คำจำกัดความของ “มรดกวัฒนธรรม”

- อนุสาวรีย์: งานสถาปัตยกรรม งานจิตรกรรมและประติมากรรมอันยิ่งใหญ่ ส่วนหรือโครงสร้างทางโบราณคดี จารึก การอยู่อาศัยในถ้ำ และสิ่งสำคัญอื่น ๆ ที่รวมกันแล้วเป็นสิ่งมีคุณค่าในระดับสากลสูงยิ่ง โดยนัยทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์
- กลุ่มอาคาร: กลุ่มอาคารที่สร้างติดต่อกันหรือแยกออกจากกันที่มี ลักษณะสถาปัตยกรรมเหมือนหรือคล้ายกัน หรือตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในภูมิทัศน์ที่มีคุณค่าสากลสูงยิ่ง โดยนัยทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์
- แหล่งต่างๆ: ผลงานทั้งหลายของมนุษย์หรือผลงานของธรรมชาติรวมกับของมนุษย์ และบริเวณทั้งหลายรวมถึงแหล่งโบราณคดีที่มีคุณค่าสากลสูงยิ่ง โดยนัย ทางประวัติศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ชาติวงศ์วิทยา หรือมานุษยวิทยา

2. มรดกธรรมชาติ

แหล่งที่มีความโดดเด่นด้านกายภาพ ชีวภาพ และการก่อเกิดทางธรณีวิทยา ภูมิสำเนาของสัตว์และพืชพันธุ์ที่ถูกคุกคาม และบริเวณที่มีคุณค่าด้านวิทยาศาสตร์ การอนุรักษ์ และสุนทรียศาสตร์

Natural heritage refers to outstanding physical, biological and geological formations, habitats of threatened species of animals and plants and areas with scientific, conservation or aesthetic value.

Denition of "Natural Heritage"

- natural features consisting of physical and biological formations or groups of such formations, which are of outstanding universal value from the aesthetic or scientic point of view;
- geological and physiographical formations and precisely delineated areas which constitute the habitat of threatened species of animals and plants of outstanding universal value from the point of view of science or conservation;
- natural sites or precisely delineated natural areas of outstanding universal value from the point of view of science, conservation or natural beauty

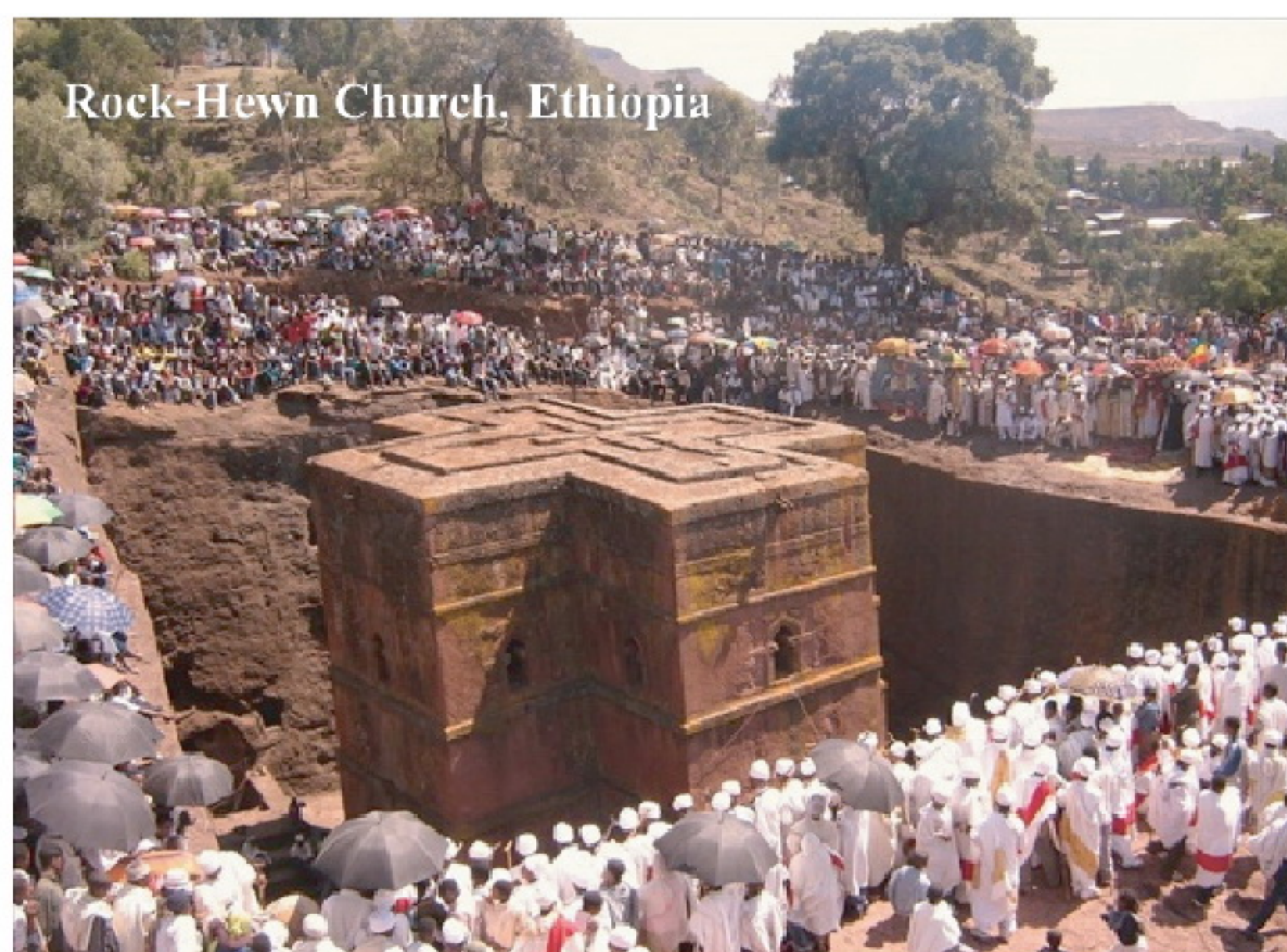
คำจำกัดความของมรดกธรรมชาติ

- ลักษณะเด่นทางธรรมชาติประกอบด้วยการก่อเกิดทางกายภาพและชีวภาพหรือกลุ่มของการก่อเกิดอย่างนั้น ที่มีคุณค่าในระดับสากลสูงยิ่ง โดยนัยทางสุนทรียภาพหรือวิทยาศาสตร์
- การก่อเกิดทางธรณีวิทยาและภูมิลักษณะและบริเวณเฉพาะที่เป็นภูมิลำเนาของสัตว์และพืชที่ถูกคุกคาม ที่มีคุณค่าสากลสูงยิ่ง โดยนัยทางวิทยาศาสตร์หรือการอนุรักษ์
- แหล่งธรรมชาติและบริเวณเฉพาะทางธรรมชาติที่มีคุณค่าสากลสูงยิ่ง โดยนัยทางวิทยาศาสตร์หรือการอนุรักษ์ หรือ ความงามทางธรรมชาติ

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรม และธรรมชาติ

Convention concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage

ได้รับการรับรองในการประชุมยูเนสโกที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ปี พ.ศ. 2515

- มีการขึ้นทะเบียนมรดกโลกเป็นครั้งแรกเมื่อ 2521 โดยมีแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม 8 แห่ง แหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ 4 แห่ง
- ปีที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลกมากที่สุดคือ 2543 จำนวน 61 แห่ง
- ปีที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลกน้อยที่สุด คือ 2532 จำนวน 7 แห่ง

ในปี 2558 มีแหล่งมรดกโลกทั่วโลก

แหล่งทางวัฒนธรรม
802 แหล่ง

แหล่งทางธรรมชาติ
197 แหล่ง

แหล่งผสม
32 แหล่ง

แหล่งข้ามพรมแดน 31
แหล่ง

แหล่งที่ถูกถอดถอน 2
แหล่ง

แหล่งที่อยู่ในภาวะ
อันตราย 18 แหล่ง

ในปี 2558 มีแหล่งมรดกประเทศจำนวน 163 ประเทศเป็นภาคีอนุสัญญามรดกโลก (มิถุนายน 2553)

ประเทศไทยมีแหล่งมรดก 5 แหล่ง ประกอบด้วย

แหล่งทางวัฒนธรรม 3 แหล่ง คือ

1. เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองที่เกี่ยวข้อง (ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร)
(Historic Town of Sukhothai and Associated Historic Towns)
2. นครประวัติศาสตร์อโยธยาและเมืองที่เกี่ยวข้อง (Historic City of Ayutthaya and Associated Historic Towns)
3. แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จ.อุดรธานี (Ban Chiang Archaeological Site)

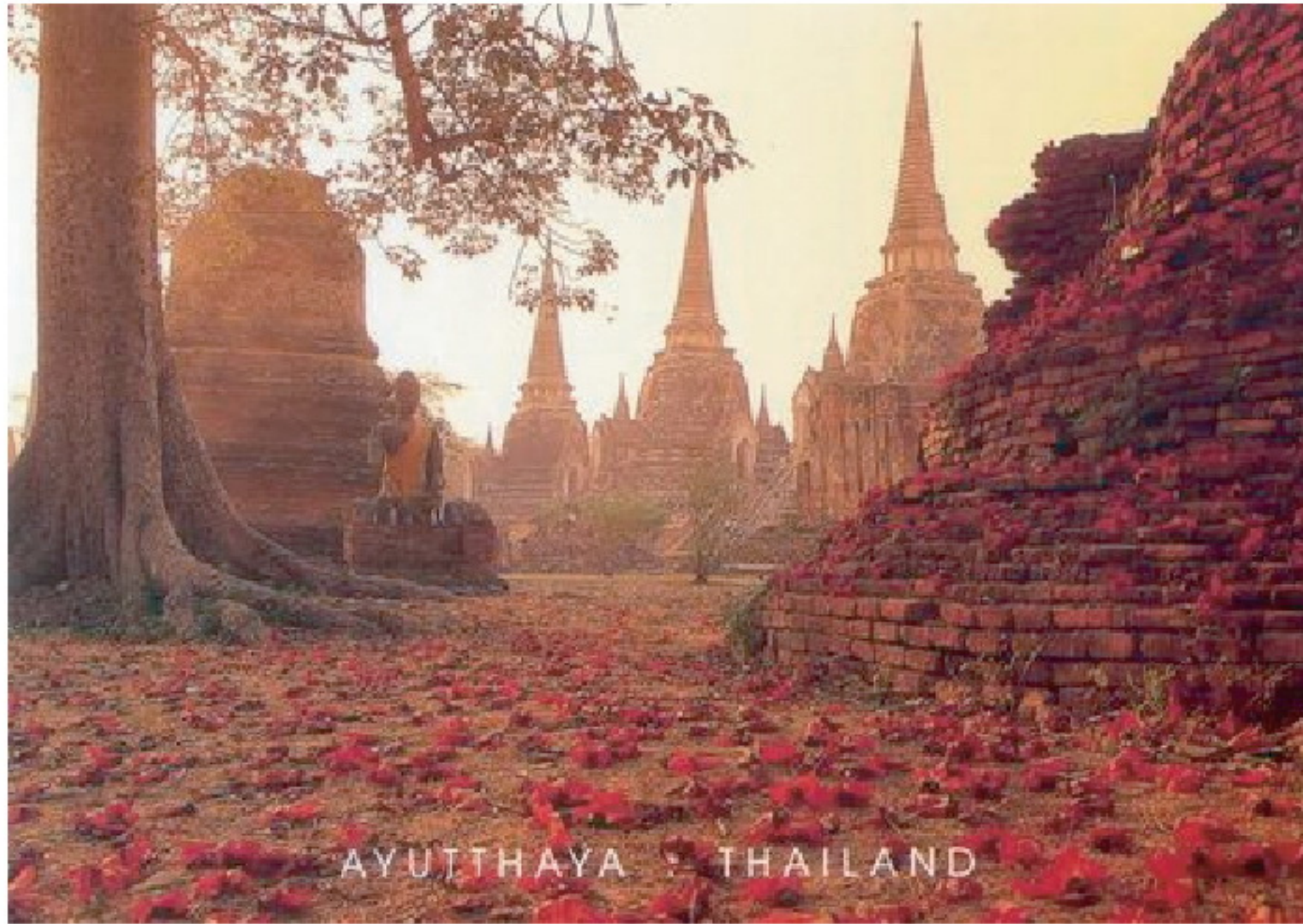
แหล่งทางธรรมชาติ 2 แหล่ง คือ

4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง จ.อุทัยธานี (Thungyai-Huay Kha Khaeng Wildlife Sanctuaries)
5. ป่าเขาใหญ่-ดงพญาเย็น (Dong Phrayayen-Khao Yai Forest Complex)

เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
(ศรีสัชนาลัย พิษณุโลก กำแพงเพชร) Historic Town of
Sukhothai and Associated Historic Towns ขึ้นทะเบียน
เป็นแหล่งมรดกโลกในปี พ.ศ. 2534 ตามหลักเกณฑ์ข้อที่ I และ III
เป็นเมืองหลวงแห่งแรกของสยามระหว่าง ศ.ต.ที่ 13-14
ประกอบด้วยโบราณสถานอันสวยงามซึ่งแสดงถึงจุดเริ่มต้น
ของสถาปัตยกรรมไทย อารยธรรมยิ่งใหญ่ที่เกิดขึ้นในอาณาจักร
สุโขทัยได้รับอิทธิพลที่หลากหลายรวมถึงประเพณีโบราณของท้องถิ่น
องค์ประกอบต่างๆนี้รวมกันเป็นรูปแบบ ศิลปะแบบสุโขทัย

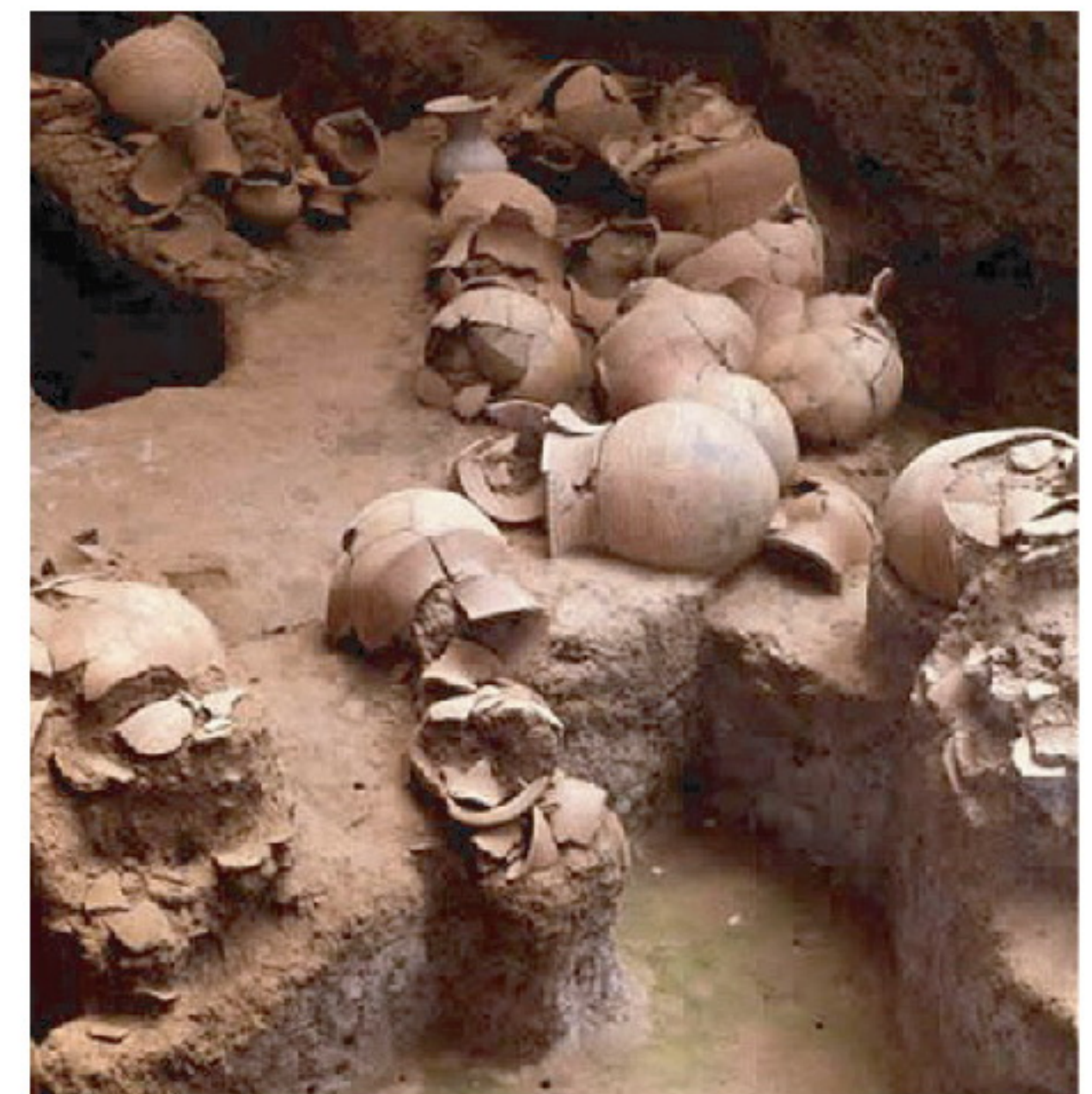
นครประวัติศาสตร์อยุธยา

- Historic City of Ayutthaya and Associated Historic Towns ขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกในปี พ.ศ. 2534
- ตามหลักเกณฑ์ข้อที่ III อยุธยาก่อตั้งขึ้นเมื่อพ.ศ.1893 และเป็นเมืองหลวงของสยามแห่งที่สองต่อจากสุโขทัย อยุธยาถูกทำลายโดยพม่าในพุทธศตวรรษที่ 24 หลักฐานที่คงเหลืออยู่ได้แก่ปราสาทและวัดวาอารามต่างๆซึ่งแสดงให้เห็นความเจริญรุ่งเรืองของอยุธยาในอดีต

แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จ.อุดรธานี Banchiang Archaeological Site

- ขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกในปี พ.ศ. 2535 ตามหลักเกณฑ์ข้อที่ III
- บ้านเชียงจัดว่าเป็นแหล่งอยู่อาศัยสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เท่าที่มีการค้นพบกันมา แสดงถึงพัฒนาการที่สำคัญด้านวัฒนธรรม สังคม และเทคโนโลยี บ้านเชียงยังแสดงถึงหลักฐานด้านการปลูกข้าวที่เก่าแก่ที่สุดในภูมิภาครวมถึงการผลิตและการใช้เหล็ก

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จ.อุทัยธานี Thung Yai-Huay Kha Khaeng Wildlife Sanctuary

- ขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกในปี พ.ศ. 2534
- ตามหลักเกณฑ์ข้อที่ II, III, IV
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้งมีเนื้อที่มากถึง 600,000 เฮกตาร์ตามแนวชายแดนไทยพม่า เป็นแหล่งที่ประกอบด้วยป่าทุกประเภทที่มีในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แผ่นดินใหญ่และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาพันธุ์ ได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ 77% นกขนาดใหญ่ 50% และสัตว์บกมีกระดูกสันหลัง 33% ของทั้งหมดที่พบในภูมิภาคนี้

ป่าเขาใหญ่-ดงพญาเย็น (ในเขตจังหวัดสระบุรี ปราจีนบุรี นครนายก นครราชสีมา สระแก้ว บุรีรัมย์)

- The Dong Phrayayen-Khao Yai Forest Complex
- ขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก ปี 2548
- ตามหลักเกณฑ์ข้อที่ X
- เป็นที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ใกล้สูญพันธุ์จำนวนมากที่มีความสำคัญระดับสากล (มีสัตว์อาศัยอยู่ถึง 800 พันธุ์)
- เป็นพื้นที่สำคัญของโลกในการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ใกล้สูญพันธุ์
- เป็นผืนป่าขนาดใหญ่ผืนสุดท้ายของเขตป่ามรสุมประเทศไทยและมีความสำคัญต่อระบบนิเวศของป่าเขตร้อนของโลก

ซึ่งมีผลต่อการอยู่รอดของสัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ของโลกหลายชนิดและเป็นพื้นที่สำคัญในการอพยพของสัตว์ใกล้สูญพันธุ์หลายชนิด

เกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งมรดกโลกประเภทต่างๆ

ปรับปรุงตาม Operational Guidelines ปี 2005 มี 10 ข้อ ดังนี้

พื้นที่ที่ได้รับการเสนอชื่อควรจะคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นผลงานแสดงอัจฉริยภาพในทางสร้างสรรค์ของมนุษยชาติ หรือ
2. แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนค่านิยมของมนุษย์ระหว่างกันในช่วงเวลาหนึ่งหรือภายในเขตวัฒนธรรมของโลก
แสดงพัฒนาการทางสถาปัตยกรรมหรือเทคโนโลยี ศิลปกรรมอันยิ่งใหญ่ การวางผังเมือง และการออกแบบภูมิทัศน์ หรือ
3. มีความเป็นหนึ่งเดียวหรืออย่างน้อยก็เป็นพยานหลักฐานสำคัญยิ่งต่อขนบธรรมเนียมทางวัฒนธรรมหรืออารยธรรมที่ยังดำรงอยู่ หรืออาจสูญหายไปแล้วก็ได้

Criteria for the Selection

Each property nominated should:

- I. represent a masterpiece of human creative genius; or
- II. exhibit an important interchange of human values over a span of time or within a cultural area of the world, on developments in architecture or technology, monumental arts, town-planning or landscape design; or
- III. bear a unique or at least exceptional testimony to a cultural tradition or to a civilization which is living or which has disappeared ; or

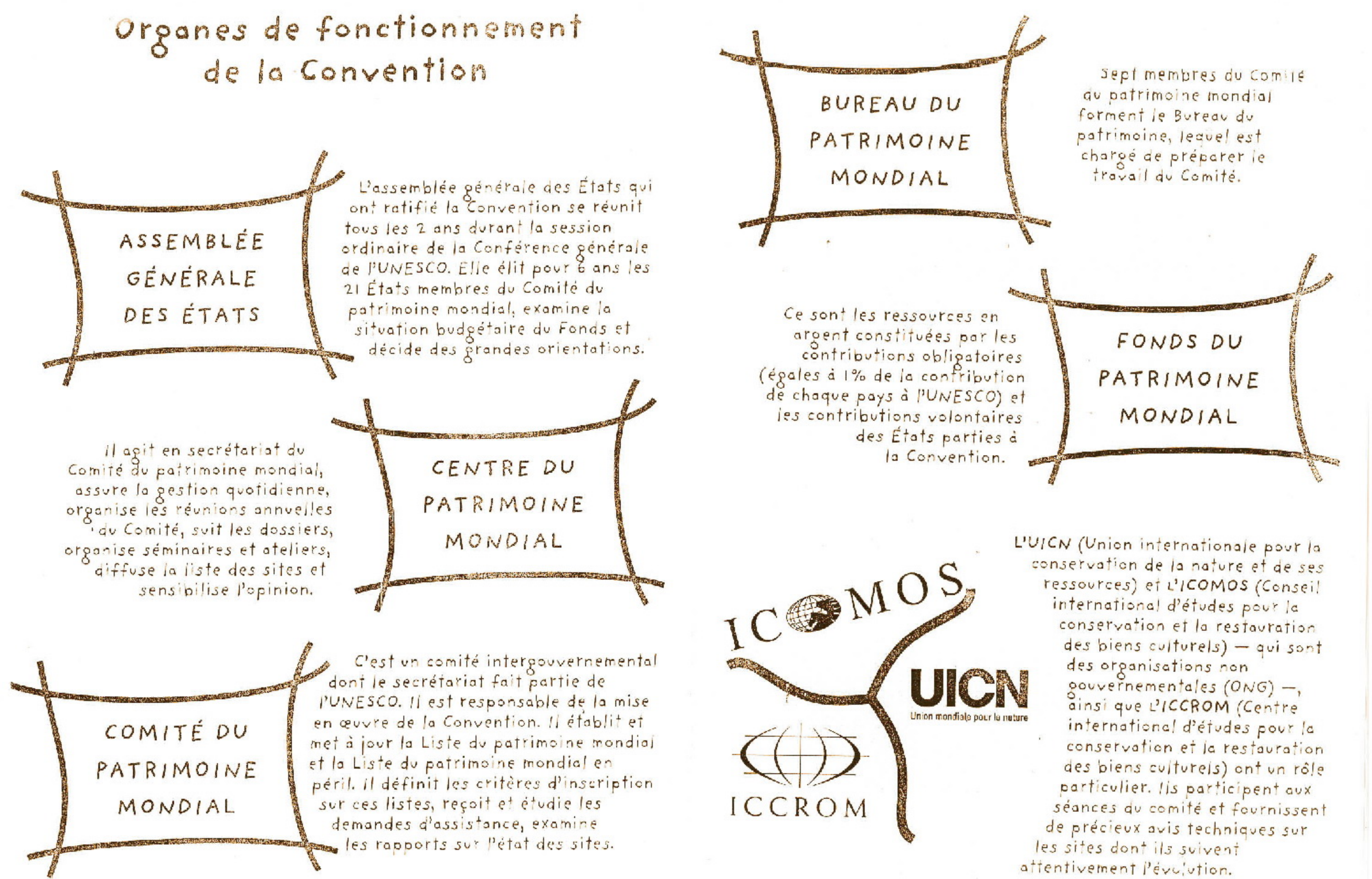
เกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งมรดกโลกประเภทต่างๆ

4. เป็นตัวอย่างโดดเด่นด้านแผนการก่อสร้างหรือสถาปัตยกรรม หรือเทคโนโลยีที่ลงตัว หรือภูมิทัศน์ ซึ่งแสดงยุคสมัยต่างๆ ที่สำคัญ ในประวัติศาสตร์ของมนุษย์
 5. เป็นตัวอย่างการตั้งถิ่นฐานหรือการใช้ประโยชน์ที่ดินตามครรลองที่ปฏิบัติกันมาของมนุษย์แสดงถึงวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสถานภาพถูกทำให้เสียหายง่าย ภายใต้ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่กลับไปสู่สภาพเดิมไม่ได้
 6. มีความเกี่ยวข้องโดยตรงหรือสัมผัสได้กับเหตุการณ์ หรือจารีตที่ยังสืบต่อกันมากับความคิด หรือความเชื่อ ถิ่นงานศิลปะ และวรรณกรรมที่มีความโดดเด่นเป็นเลิศระดับโลก
- IV. be an outstanding example of a type of building or architectural or technological ensemble or landscape which illustrates (a) significant stage(s) in human history; or
- V. be an outstanding example of a traditional human settlement or land-use which is representative of a culture (or cultures), especially when it has become vulnerable under the impact of irreversible change; or
- VI. be directly or tangibly associated with events or living traditions, with ideas, or with beliefs, with artistic and literary works of outstanding universal significance
7. มีปรากฏการณ์ หรือบริเวณที่มีความงามทางธรรมชาติหรือความสำคัญทางสุนทรียภาพอย่างยิ่งยวด
8. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นแสดงประวัติโลกในยุคสมัยใหญ่ๆ ซึ่งรวมเรื่องราวของชีวิต กระบวนการทางธรณีวิทยาซึ่งกำลังเกิดขึ้น ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของธรณีสัณฐานในการพัฒนารูปแบบของแผ่นดินหรือลักษณะทางธรณีและภูมิประเทศที่มีความสำคัญ
9. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นแสดงกระบวนการสำคัญทางชีววิทยาและนิเวศวิทยาที่กำลังดำเนินอยู่ในวิวัฒนาการของระบบนิเวศของแผ่นดิน น้ำจืด ชายฝั่งและทะเล และชุมชนของพืชและสัตว์ หรือ
- VII. contain superlative natural phenomena or areas of exceptional natural beauty and aesthetic importance; or
- VIII. be outstanding examples representing major stages of earth's history, including the record of life, significant on-going geological processes in the development of landforms, or significant geomorphic or physiographic features; or
- IX. be outstanding examples representing significant on-going ecological and biological processes in the evolution and development of terrestrial, fresh water, coastal and marine ecosystems and communities of plants and animals; or
10. มีถิ่นที่อยู่อาศัยทางธรรมชาติที่สำคัญที่สุดเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีววิทยา ณ แหล่งนั้นรวมถึงแหล่งรวมพันธุ์พืชและสัตว์ที่มีความสำคัญและมีคุณค่าโดดเด่นทางวิทยาศาสตร์ หรือการอนุรักษ์ ที่กำลังถูกคุกคาม
- X. contain the most important and significant natural habitats for in-situ conservation of biological diversity, including those containing threatened species of outstanding universal value from the point of view of science or conservation

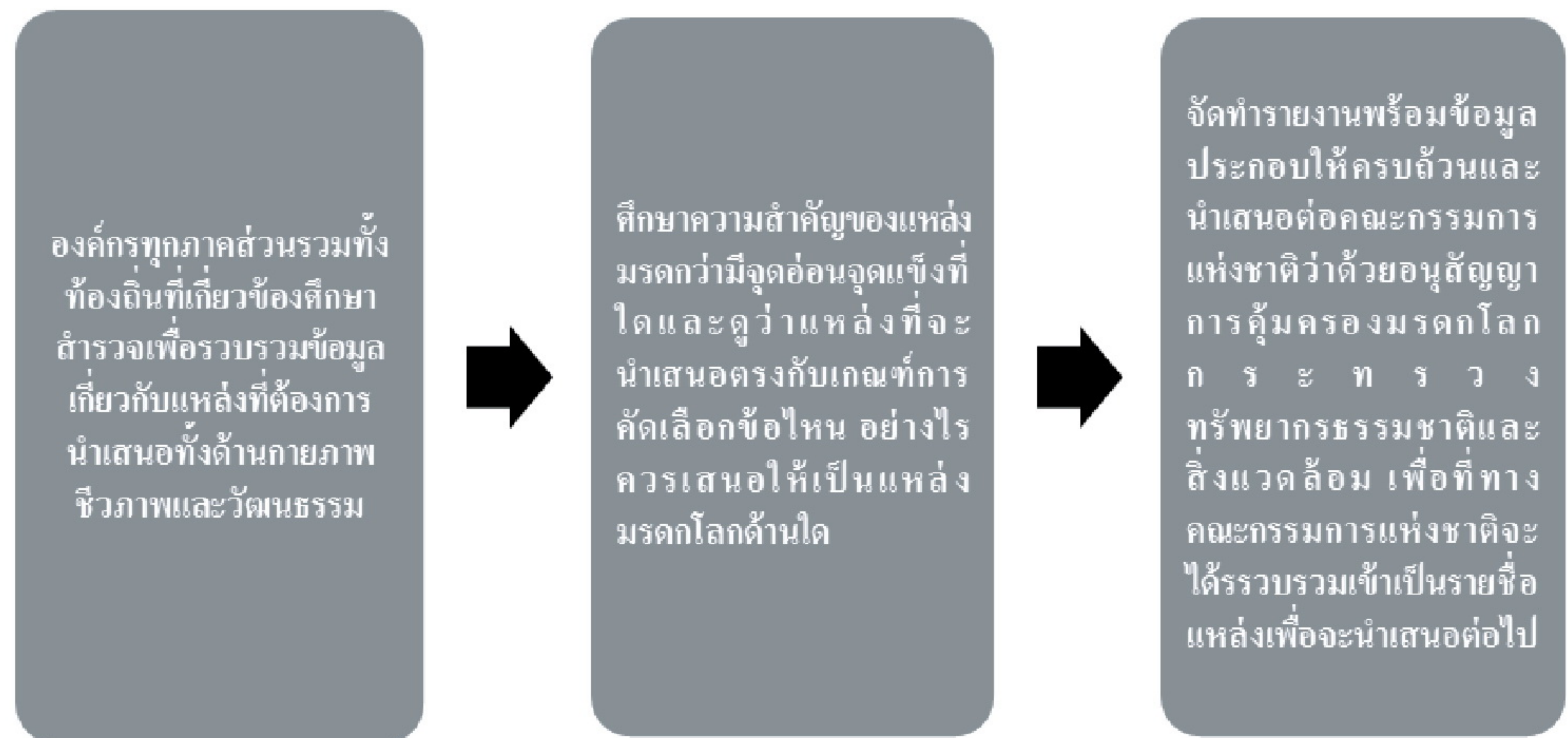
พื้นที่ที่แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติรวมเรียกว่า “ภูมิทัศน์วัฒนธรรม” หรือ Cultural Landscapes

การคุ้มครอง การจัดการแหล่ง รวมถึงความเป็นของแท้ดั้งเดิมของพื้นที่ถือเป็นประเด็นสำคัญในการพิจารณาการเป็นมรดกโลกเช่นกัน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานเสนอให้พิจารณาเป็นแหล่งมรดกโลก

ประเทศเจ้าของแหล่ง (โดยคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก) นำบัญชีรายชื่อชั่วคราวของแหล่งในประเทศเพื่อการพิจารณาเป็นมรดกโลก (Tentative List) เสนอต่อคณะกรรมการมรดกโลก แต่แต่ละประเทศควรปรับปรุงรายการแหล่งเพื่อนำเสนออย่างน้อยทุกๆสิบปี

คณะกรรมการมรดกโลกส่งให้องค์กรที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบและประเมินผลองค์กรที่ปรึกษามีสามองค์กร คือ ICOMOS (สภาระหว่างประเทศว่าด้วยอนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณคดี), ICCROM (ศูนย์นานาชาติเพื่อศึกษาการสงวนรักษาและบูรณะสมบัติวัฒนธรรม), และ IUCN (สหภาพการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลก)

คณะกรรมการมรดกโลกประชุมปีละครั้งเพื่อพิจารณาขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกโลกหากผ่านการคัดเลือกจะได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก

ตามหลักการแล้ว คณะกรรมการมรดกโลกจะตรวจสอบสภาพการอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกทุกปี หากพบว่าดำเนินการไม่เหมาะสมอาจถูกถอดจากการเป็นมรดกโลกได้

ประเทศไทย

มีแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม 3 แห่ง แหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ 2 แห่ง ได้แก่

- เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองที่เกี่ยวข้อง ปี 1991(Historic Town of Sukhothai and Associated Historic Towns)
- นครประวัติศาสตร์อโยธยา (Historic City of Ayutthaya) ปี 1991
- แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง (Ban Chiang Archaeological Site) ปี 1992
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง จ.อุทัยธานี ปี 1991(Thung Yai-Huay Kha Khaeng Wildlife Sanctuaries)
- ป่าเขาใหญ่-ดงพญาเย็น (Dong Phrayayen-Khao Yai Forest Complex) ปี 2005

ประเทศเวียดนาม

มีแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม 4 แห่ง แหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ 2 แห่ง ได้แก่

- กลุ่มโบราณสถานแห่งเมืองเว้ (Complex of Hue Monuments) ปี 1993
- เมืองโบราณไห่อัน (Hoi An Ancient Town) ปี 1999
- กลุ่มโบราณสถานมีเซิน (My Son Sanctuary) ปี 1999
- อ่าวฮาลอง (Ha Long Bay) ปี 1994 และ 2000* (ได้ต่างประเภทกันสองครั้ง)
- อุทยานแห่งชาติฟงญาเกบัง (Phong Nha-Ke Bang National Park) ปี 2003
- ป้อมค่ายนครธาง – ลอง, ฮานอย (Central Sector of the Imperial Citadel of Thang Long - Hanoi)
- ป้อมค่ายของราชวงศ์โฮ (Citadel of the Ho Dynasty)
- ภูมิทัศน์ตรัง อัน (Trang An Landscape Complex)

ในโลก

- แหล่งมรดกที่ตกอยู่ในอันตรายกว่า 30 แห่ง
- แหล่งมรดกที่มีพื้นที่ครอบคลุมหลายประเทศ 21 แห่ง
- และมีแหล่งมรดกโลกที่ถูกถอดถอนเป็นครั้งแรกตั้งแต่มีการขึ้นทะเบียนมรดกโลก 2 แห่ง

มรดกโลกที่ตกอยู่ในอันตราย (World Heritage in Danger)

- หมายถึงแหล่งมรดกโลกที่ต้องเผชิญกับภัยทางธรรมชาติและภัยจากมนุษย์ เช่น มลภาวะ การเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศ แผ่นดินไหว สงคราม การขยายตัวของเมือง การเติบโตของการท่องเที่ยว เป็นต้น
- แบ่งเป็นภัยโดยตรง (ascertained threats) และภัยคุกคาม (potential threats)
- เมื่อแหล่งมรดกโลกใดๆถูกจัดว่าเป็นแหล่งมรดกโลกที่ตกอยู่ในอันตรายประเทศเจ้าภาพจำเป็นต้องร่วมมือกับยูเนสโกหา มาตรการลดผลกระทบและวางแผนจัดการแหล่งให้เหมาะสม มิฉะนั้นอาจถูกถอดถอนจากการเป็นแหล่งมรดกโลก
- ปัจจุบันมีแหล่งมรดกโลกที่ตกอยู่ในอันตรายจำนวน 30 แห่ง เป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม 17 แห่ง และ แหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ 13 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศที่ไม่มีความมั่นคงทางการเมือง เช่น อัฟกานิสถาน อาเซอร์ไบจาน คองโก อิรัก เยรูซาเลม ปากีสถาน เซอร์เบีย

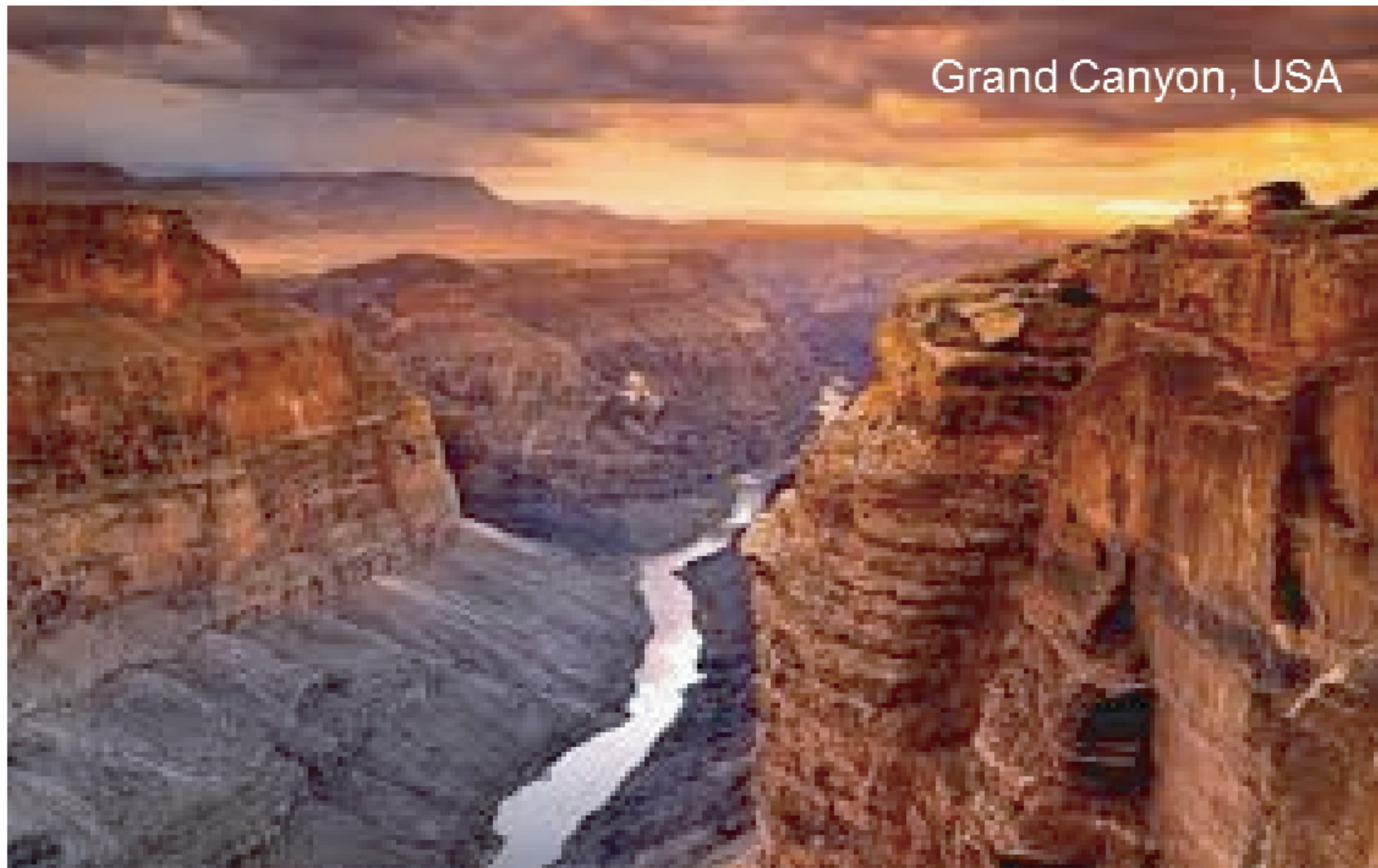
แหล่งมรดกทางธรรมชาติที่ถูกถอดถอน

- แหล่งอาศัยของโอริกซ์สายพันธุ์ อาระเบีย ประเทศโอมาน
- ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก พ.ศ. 2537 และถูกถอดถอน พ.ศ. 2550
- เนื่องจากประเทศโอมานมีนโยบายลดบริเวณเขตสงวน ซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของตัวโอริกซ์สายพันธุ์อาระเบียลงถึง 90 เปอร์เซ็นต์
- ปัจจุบันโอริกซ์ - สัตว์ใกล้สูญพันธุ์คล้ายกวางและมีเขายาว- ลดจำนวนลง จาก 450 ตัวเหลือเพียง 65 ตัว)

ประเทศที่มีแหล่งมรดกโลกมากที่สุดคือ ประเทศอิตาลี (52 แห่ง)

ประเทศที่มีแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติมากที่สุดคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา (12 แห่ง)

แหล่งมรดกโลกที่ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด

สตรูเว่ จีโอเดติก อาร์ค (Struve Geodetic Arc) ซึ่งเป็นหลักที่ใช้ในโครงการสำรวจเส้นเมริเดียนเพื่อวัดขนาด และสัณฐานของโลก โดยนักดาราศาสตร์ชื่อ ฟรีดริค จอร์จ วิลเลม สตรูเว่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2359- 2398 รวมมีระยะทางยาวทั้งสิ้น 2,820 ก.ม. ครอบคลุมพื้นที่ 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศเบลารุส ประเทศเอสโตเนีย ประเทศฟินแลนด์ ประเทศลัตเวีย ประเทศลิทัวเนีย ประเทศนอร์เวย์ ประเทศมอลโดวา ประเทศรัสเซีย ประเทศสวีเดน และประเทศยูเครน

แหล่งมรดกที่มีพื้นที่ครอบคลุมหลายประเทศ (ทางธรรมชาติ)

แองกูฟส์ นูร์ ประเทศรัสเซีย และ ประเทศมองโกเลีย มีพื้นที่กว่าหนึ่งหมื่นตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นเขตอนุรักษ์ถึง 12 เขต มีทะเลสาบน้ำเค็มขนาดใหญ่ที่เป็นแหล่งอาศัยของนกนานาชนิด บริเวณทะเลทรายและภูเขาเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ใกล้สูญพันธุ์หลายชนิดเช่น เลือดดาวหิมะ และ นกเงือก

แหล่งมรดกที่มีพื้นที่ครอบคลุมหลายประเทศ (ทางธรรมชาติ)

- เบโลเวสท์สกาย่า ปูซซา หรือ ปาเบียโลวิเอซ่า ประเทศเบลารุส และ ประเทศโปแลนด์
- เกาะควาเคน หรือ ไฮโคสต์ ประเทศฟินแลนด์ และประเทศสวีเดน
- ถ้ำแห่งอัครเทเล็ก คาร์สท์ และสโลว์ก คาร์สท์ ประเทศฮังการี และประเทศสโลวาเกีย
- ป่าบีชแห่งคาร์ปาร์เรียน ประเทศสโลวาเกียและประเทศยูเครน

แหล่งมรดกที่มีพื้นที่ครอบคลุมหลายประเทศ (ทางวัฒนธรรม)

อนุสรณ์แห่งเผยแพร่ศาสนาของนักบวชเยซุอิตแห่งกัวรานี - ซาน อิกนาซิโอ มินิ/ ซานตาแอนนา/ นูเอสตรา ซิญญูรา เดอ ลอเรโต และ ซานตา มาเรีย มายอร์ หรือ ซากโบราณสถานแห่งเซามิเกล ดาส มิโซเอส ประเทศอาร์เจนตินา และ ประเทศบราซิล

JOINT NOMINATION OF WORLD HERITAGE SITES **การนำเสนอแหล่งมรดกโลกร่วมกัน**

แหล่งมรดกวัฒนธรรม

Belarus, Estonia, Finland, Latvia, Lithuania, Norway, Moldova, Russia, Sweden, Ukraine (2005) Struve Geodetic Arc

The Struve Arc is a chain of survey triangulations stretching from Hammerfest in Norway to the Black Sea, through 10 countries and over 2,820 km. These are points of a survey, carried out between 1816 and 1855 by the astronomer Friedrich Georg Wilhelm Struve, which represented the first accurate measuring of a long segment of a meridian.

Gambia + Senegal Stone Circles of Senegambia (2006)

The site consists of four large groups of stone circles that represent an extraordinary concentration of over 1,000 monuments in a band 100 km wide along some 350 km of the River Gambia. The four groups cover 93 stone circles and numerous tumuli, burial mounds, some of which have been excavated to reveal material that suggest dates between 3rd century BC and 16th century AD. Together the stone circles of laterite pillars and their associated burial mounds present a vast sacred landscape created over more than 1,500 years. It reflects a prosperous, highly organized and lasting society.

Italy + Switzerland Rhaetian Railway in the Albula / Bernina Landscapes

Opened in 1904, the Albula line in the north western part of the property is 67 km long. It features an impressive set of structures including 42 tunnels and covered galleries and 144 viaducts and bridges.

The 61 km Bernina pass line features 13 tunnels and galleries and 52 viaducts and bridges. The property is exemplary of the use of the railway to overcome the isolation of settlements in the Central Alps early in the 20th century, with a major and lasting socio-economic impact on life in the mountains. It constitutes an outstanding technical, architectural and environmental ensemble and embodies architectural and civil engineering achievements, in harmony with the landscapes through which they pass.

Rhaetian Railway

แหล่งมรดกธรรมชาติ

Canada + USA Waterton Glacier International Peace Park (1995)

In 1932 Waterton Lakes National Park (Alberta, Canada) was combined with the Glacier National Park (Montana, United States) to form the world's first International Peace Park. Situated on the border between the two countries and offering outstanding scenery, the park is exceptionally rich in plant and mammal species as well as prairie, forest, and alpine and glacial features.

Waterton Glacier International Peace Park

Germany + Poland Muskauer Park / Park Muzakowski (2004)

A landscaped park of 559.9 ha astride the Neisse River and the border between Poland and Germany, it was created by Prince Hermann von Puckler-Muskau from 1815 to 1844. Blending seamlessly with the surrounding farmed landscape, the park pioneered new approaches to landscape design and influenced the development of landscape architecture in Europe and America.

Lithuania + Russia Curonian Spit (2000)

Human habitation of this elongated sand dune peninsula, 98 km long and 0.4-4 km wide, dates back to prehistoric times. Throughout this period it has been threatened by the natural forces of wind and waves. Its survival to the present day has been made possible only as a result of ceaseless human efforts to combat the erosion of the Spit, dramatically illustrated by continuing stabilization and reforestation projects.

Mongolia + Russia Uvs Nuur Basin (2003)

The Uvs Nuur Basin (1,068,853 ha), is the northernmost of the enclosed basins of Central Asia. It takes its name from Uvs Nuur Lake,. The site is made up of twelve protected areas representing the major biomes of eastern Eurasia. The steppe ecosystem supports a rich diversity of birds and the desert is home to a number of rare gerbil, jerboas and the marbled polecat. The mountains are an important refuge for the globally endangered snow leopard, mountain sheep (argali) and the Asiatic ibex.

Slovakia + Ukraine Primeval Beech Forests of the Carpathians (2007)

- The Primeval Beech Forests of the Carpathian, an outstanding example of undisturbed, complex temperate forests, constitute a transnational serial property of ten separate components along a 185 km axis from the Rakhiv Mountains and the Chornohirskyi Range in Ukraine, west along the Polonynian Ridge, to the Bukovsk Vrchy and Vihorlat Mountains in Slovakia.

Zambia + Zimbabwe Mosi-oa-Tunya / Victoria Falls (1989)

- These are among the most spectacular waterfalls in the world. The Zambezi River, which is more than 2 km wide at this point, plunges noisily down a series of basalt gorges and raises an iridescent mist that can be seen more than 20 km away.

ผังเมืองเชียงใหม่ : แนวคิด และภูมิปัญญา

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ สรัสวดี อ๋อสกุล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เสนอในงานสัมมนาระดมความคิด

เรื่อง มองเชียงใหม่ 720 ปี : อดีต ปัจจุบัน อนาคต

จัดโดย สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)

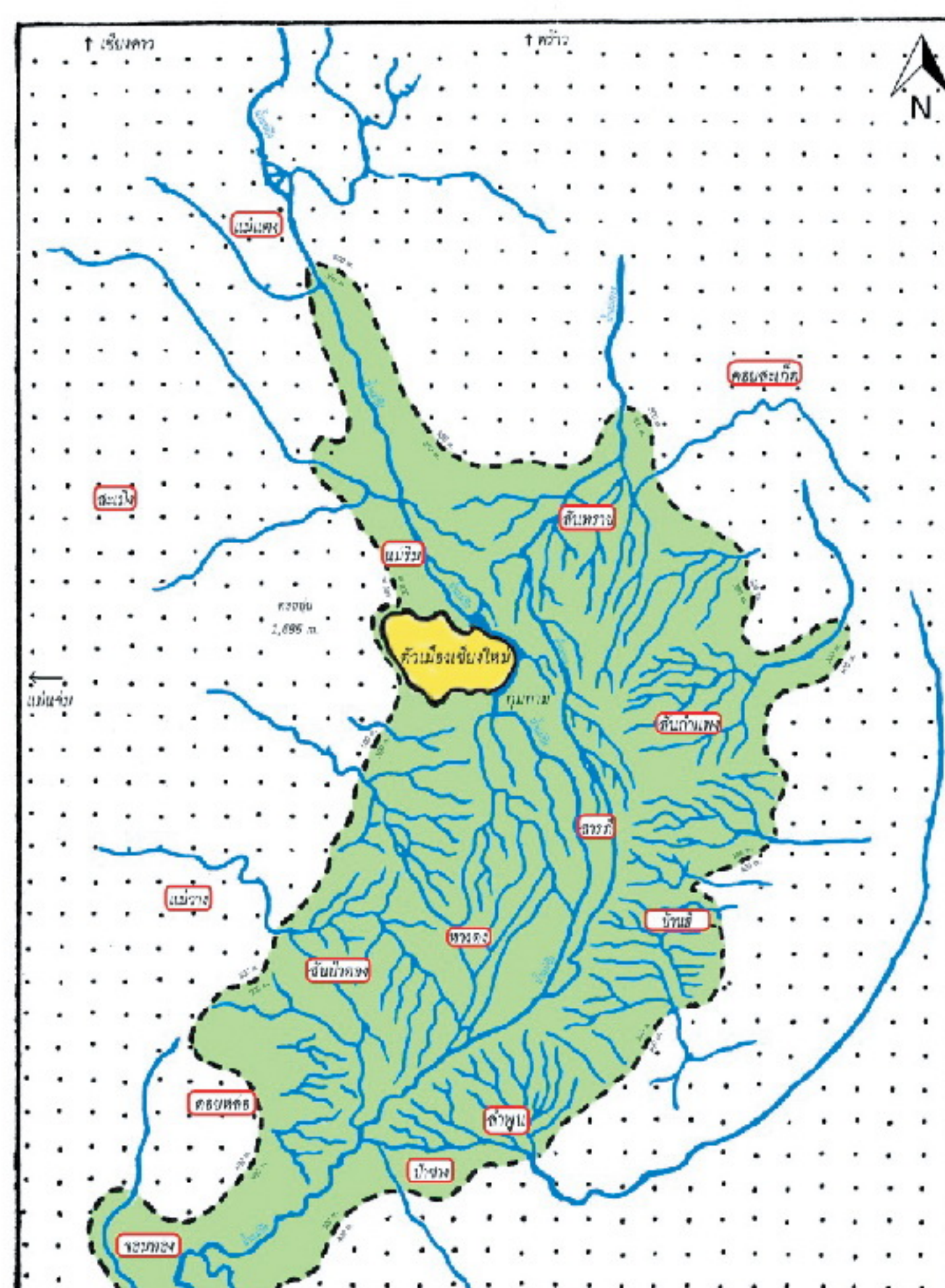
ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ

เฉลิมพระเกียรติ 7 รอบ พระชนมพรรษา 23 กันยายน 2559

ผังเมืองเชียงใหม่ : แนวคิด และภูมิปัญญา

เสนอ 3 ประเด็น

1. ภูมิปัญญาการจัดการน้ำ : แหล่งน้ำ และระบบน้ำ เมืองเชียงใหม่
2. หนึ่งเดียวในล้านนา : ความโดดเด่นของผังเมืองเชียงใหม่
3. คติของการสร้างเมืองเชียงใหม่ : 3 คติซ้อนทับ

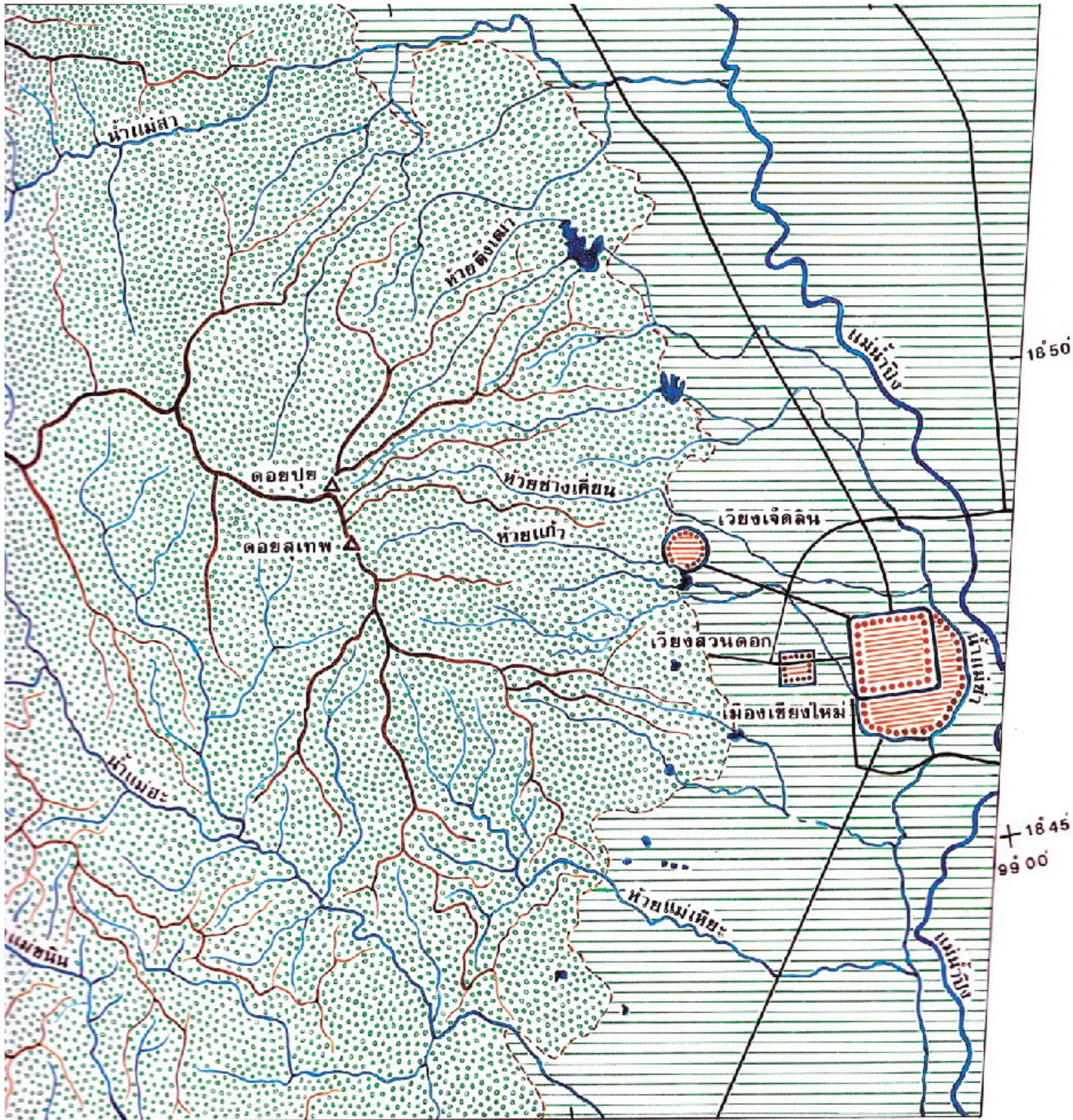
ภูมิปัญญาการจัดการน้ำ : แหล่งน้ำ และระบบน้ำ เมืองเชียงใหม่

ที่ตั้งของเมืองเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน ค่อนไปทางตอนเหนือ

พื้นที่โดยรอบเป็นที่สูง ตรงกลางแอ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำปิง มีแม่น้ำสาขากระจายตัว

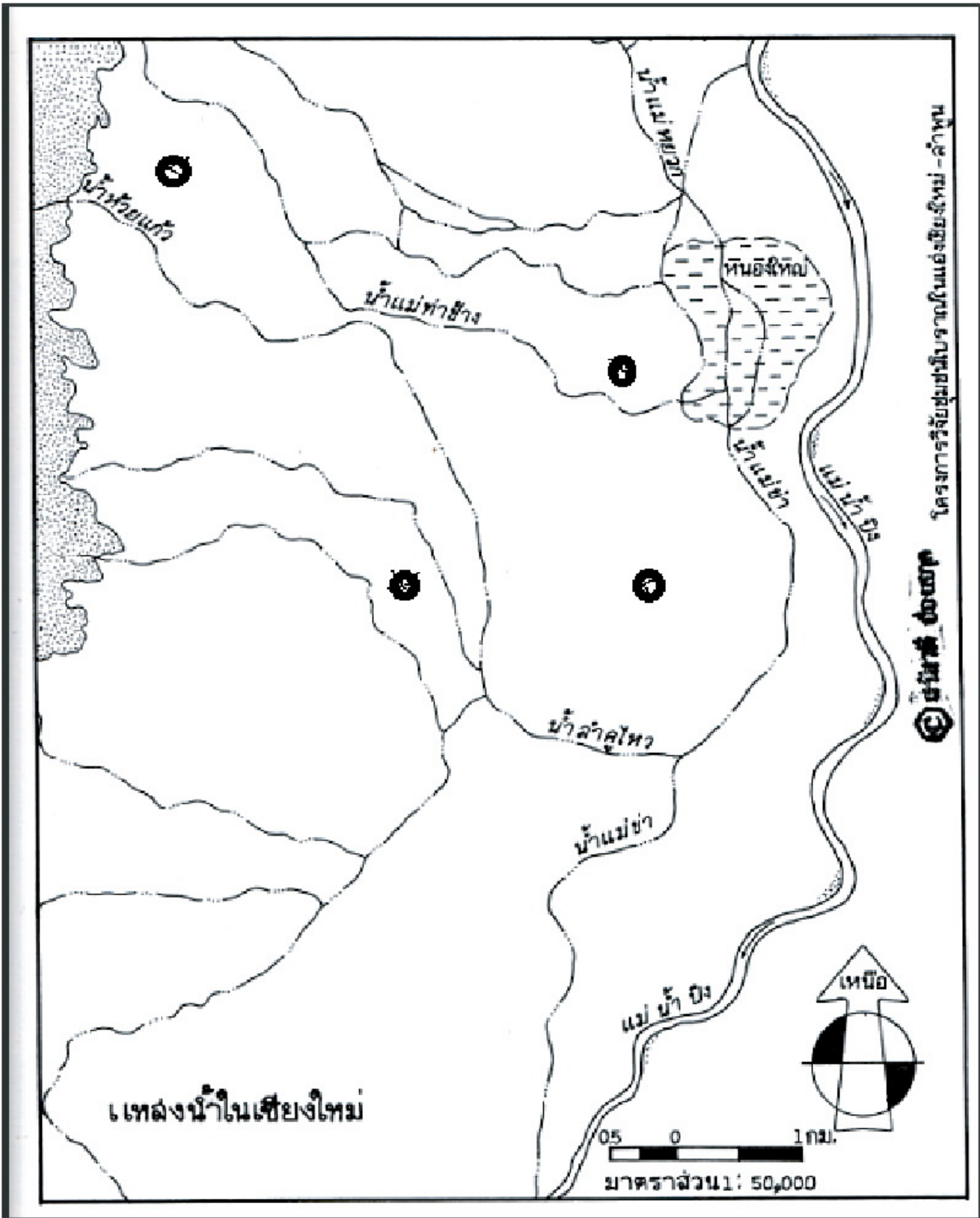
ตัวเมืองเชียงใหม่ตั้งอยู่ระหว่าง เืองดอยและแม่น้ำปิง

น้ำจากดอยสุเทพและดอยปุย ลงสู่เมืองเชียงใหม่

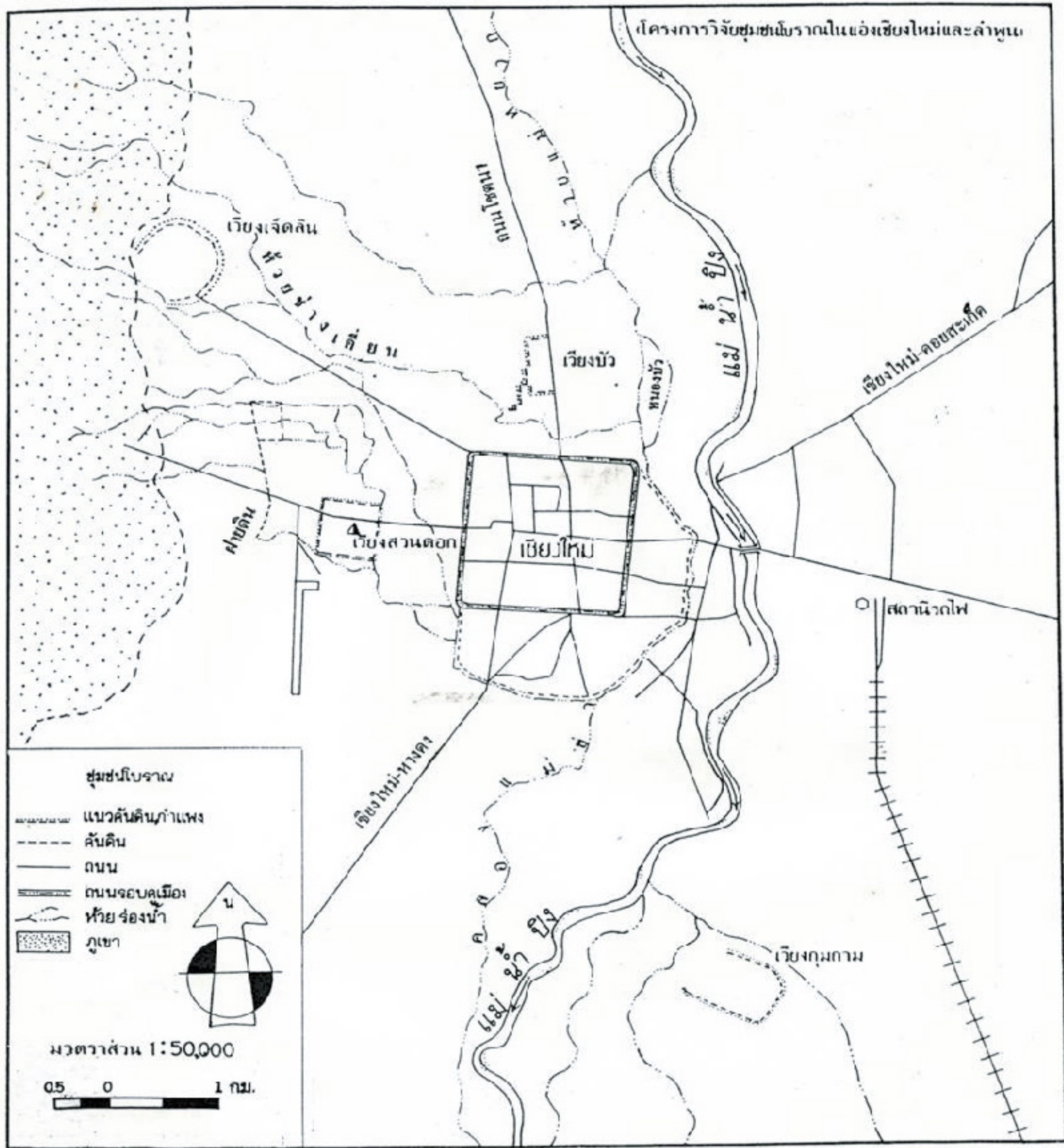
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ

- ชัยภูมิเมืองเชียงใหม่ มีโครงข่ายน้ำอุดมสมบูรณ์
- ดอยสุเทพ
- น้ำแม่ข่า
- หนองบัว/หนองใหญ่
- น้ำแม่ปิง

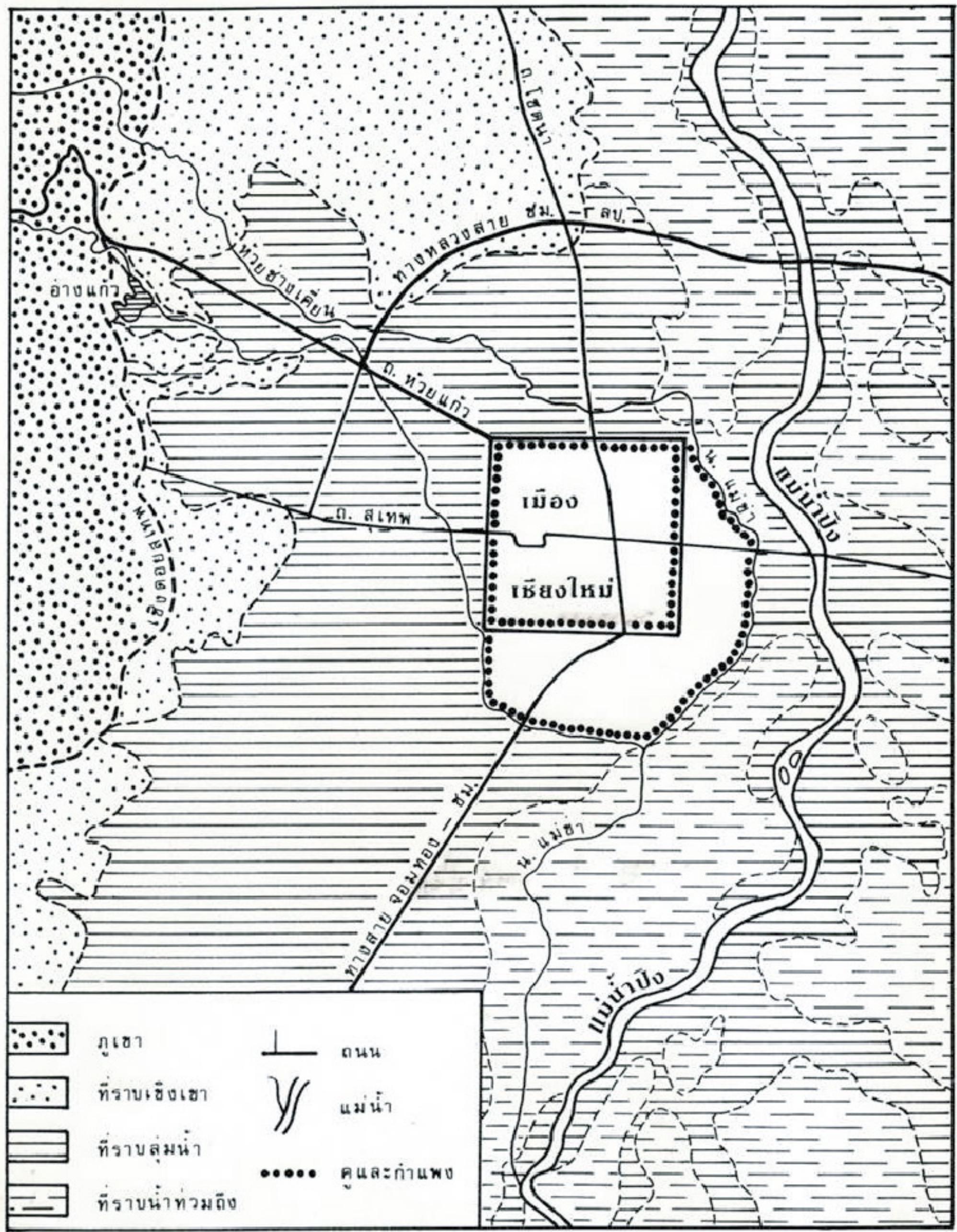

กลุ่มเมืองโบราณในเชียงใหม่ ตั้งอยู่บนพื้นที่ว่างระหว่างสายน้ำ

- เวียงเจ็ดลิน
- อ่างน้ำโบราณและฝายดิน
- เวียงสวนดอก
- เวียงเชียงใหม่
- เวียงบัว

ภูมิปัญญาการจัดการระบบน้ำ

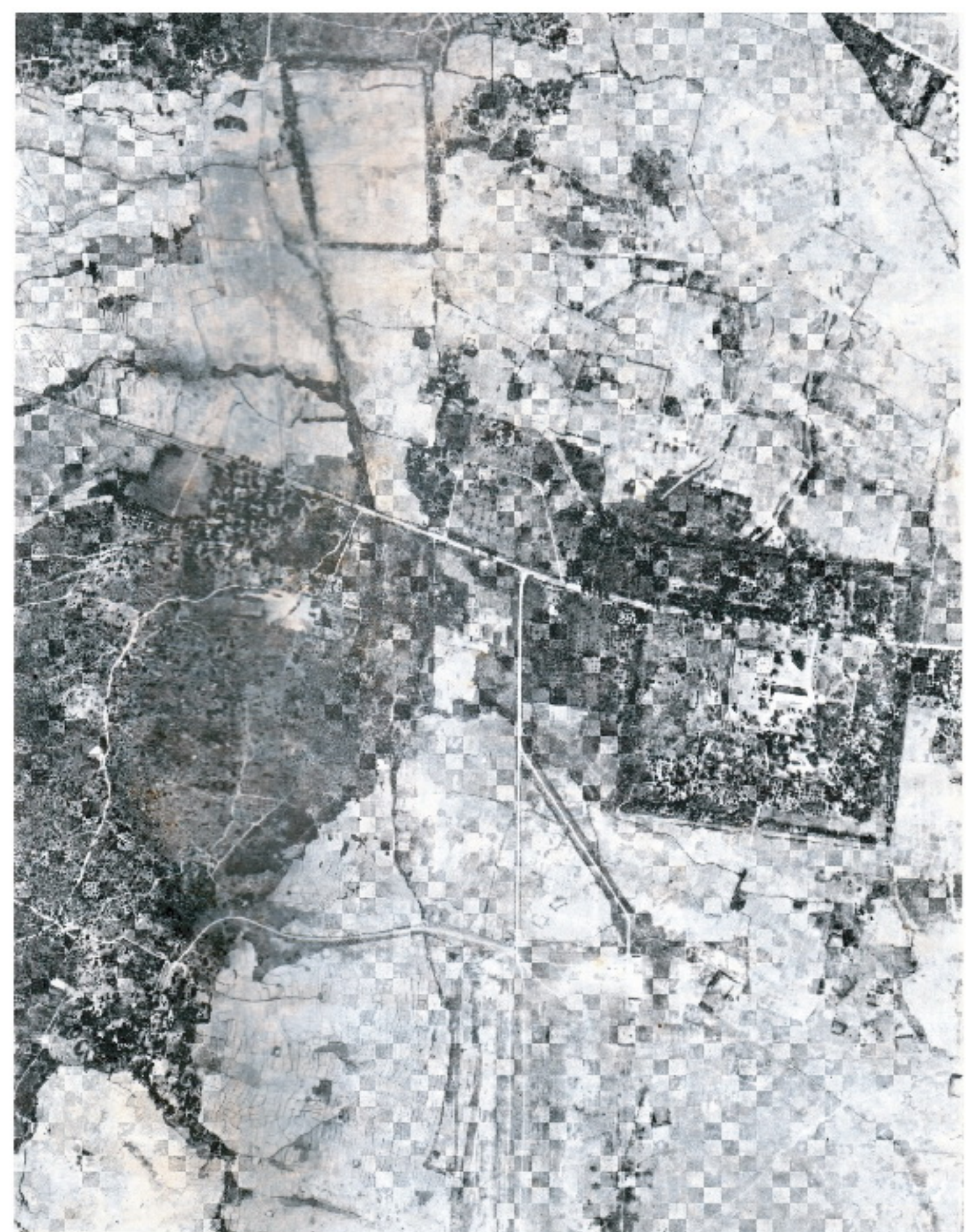

เวียงเชียงใหม่ : ระบบน้ำในคู และระบบลำเหมืองในเวียง

ลักษณะพื้นที่ลาดเท จากตอยสุเทพ สู่แม่น้ำปิง
แนวทางการไหลของน้ำ จากทิศตะวันตกเฉียงเหนือ สู่ตะวันออกเฉียงใต้
เวียงตั้งอยู่ตามแนวทางการไหลของน้ำ ไหลตามโครงข่าย ลื่นสุดแม่น้ำปิง

ภูมิปัญญาการจัดการระบบน้ำ

เวียงเจ็ดลิน

อ่างน้ำโบราณและฝายดิน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : กักเก็บน้ำและกั้นน้ำไม่ให้ท่วมเมือง

เวียงสวนดอก : รับน้ำจากอ่างน้ำโบราณ/ส่งน้ำให้เวียงเชียงใหม่

หนองบัว : แก้มลิงเชียงใหม่

2. หนึ่งเดียวในล้านนา : ความโดดเด่นของผังเมืองเชียงใหม่

ตำแหน่งที่ตั้งอยู่ระหว่างดอยสุเทพและแม่น้ำปิง

ผังเมืองรูปเรขาคณิต สี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมฉาก

แนวกำแพงเมือง : แนวเหนือ-ใต้ และออก-ตก 2 คู่ขนานกัน

แนวเหนือ-ใต้ ขนานกับเส้นเมริเดียน meridian

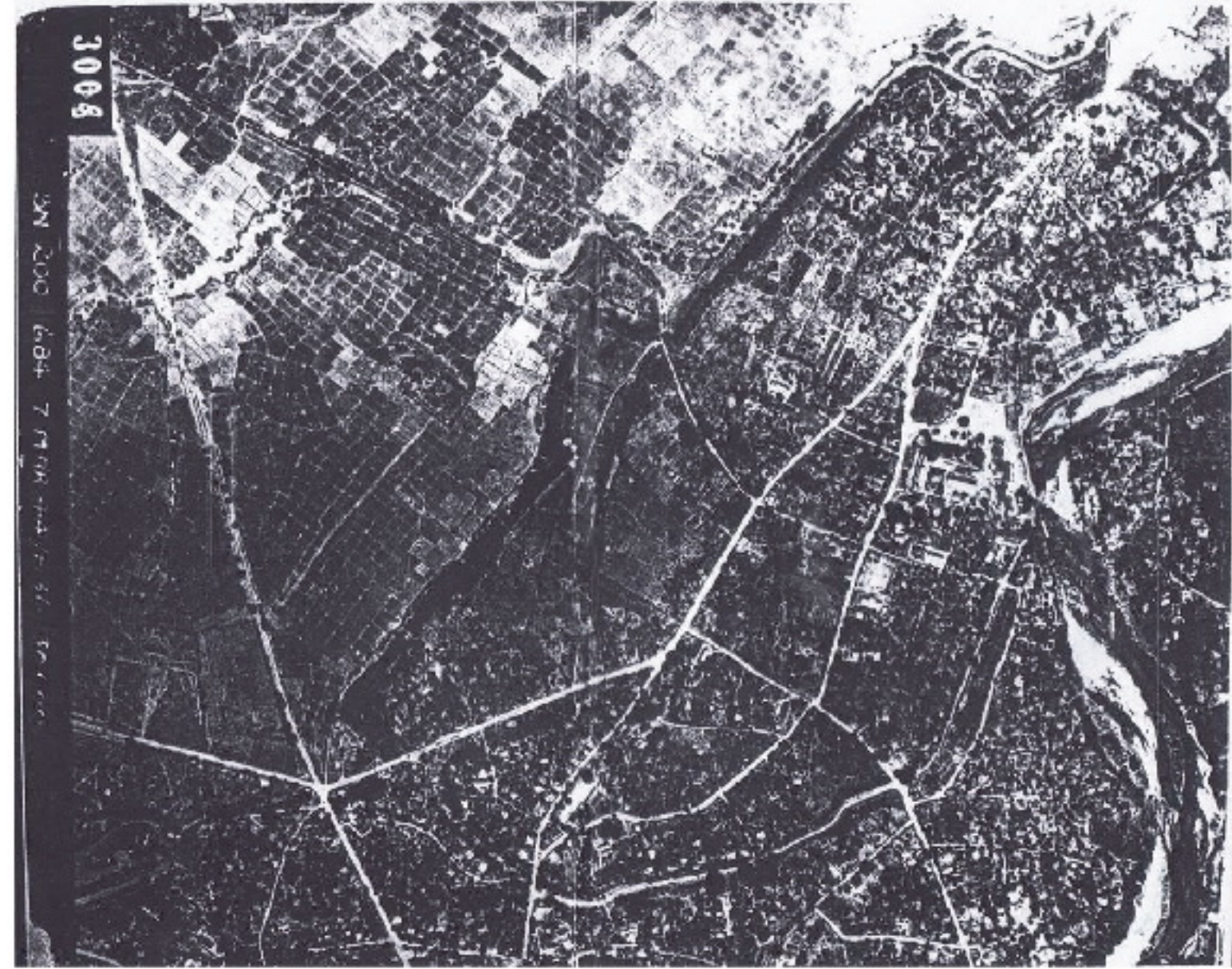
เวียงเชียงใหม่ และเวียงสวนดอก : สองสี่เหลี่ยมจัตุรัส (อาณาจักรทางโลก:อาณาจักรทางธรรม)

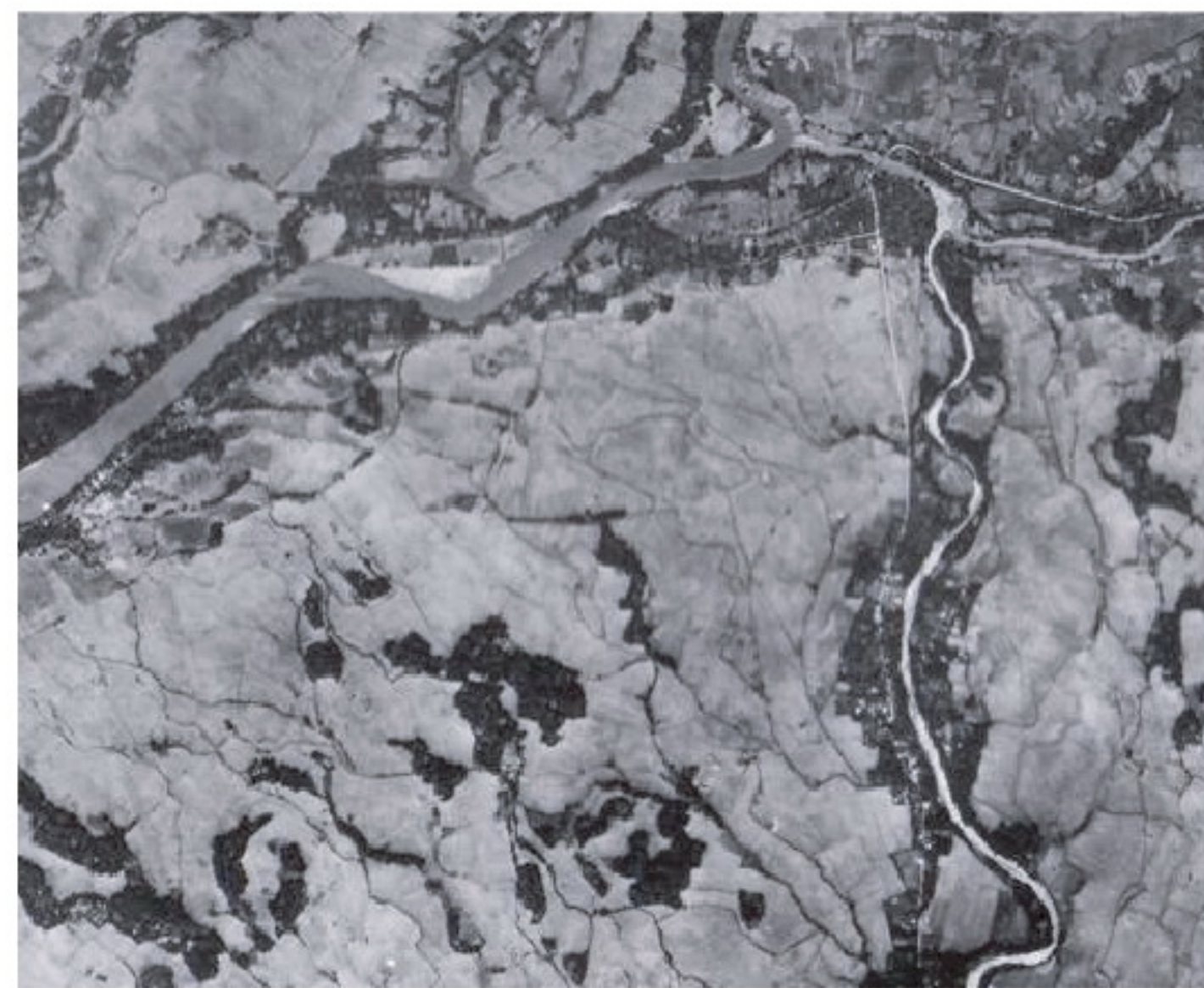
ผังเมือง สมัยก่อน และหลังสร้างเมืองเชียงใหม่

เวียงในเขตล้านนานิยมสร้างง่ายตามภูมิประเทศ
ไม่มีรูปทรงแน่นอน ไม่เป็นทรงเรขาคณิต (สร้างยาก)

ยุคแรก : เวียงหอยสังข์ ทริภุญไชย เขลางค์นคร แพร์

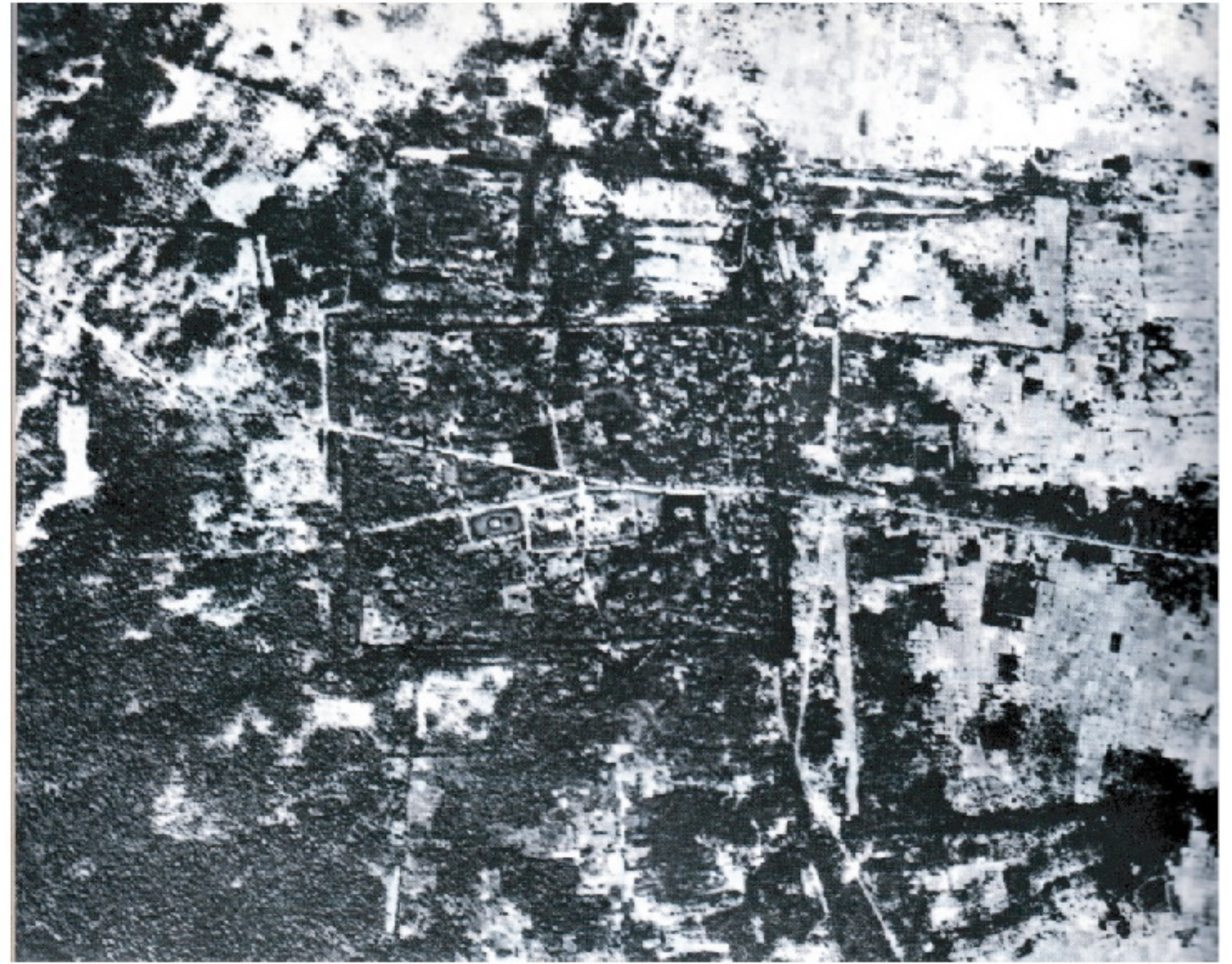
ยุคหลัง : เวียงเชียงใหม่ เวียงป่าซาง ฯลฯ

ผังเมืองแบบเรขาคณิตรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส/พื้นผ้า :
ในวัฒนธรรมกัมพูชา ผังเมืองรูปแบบชัดเจน

นครวัด

สุโขทัย

เมืองพิมาย

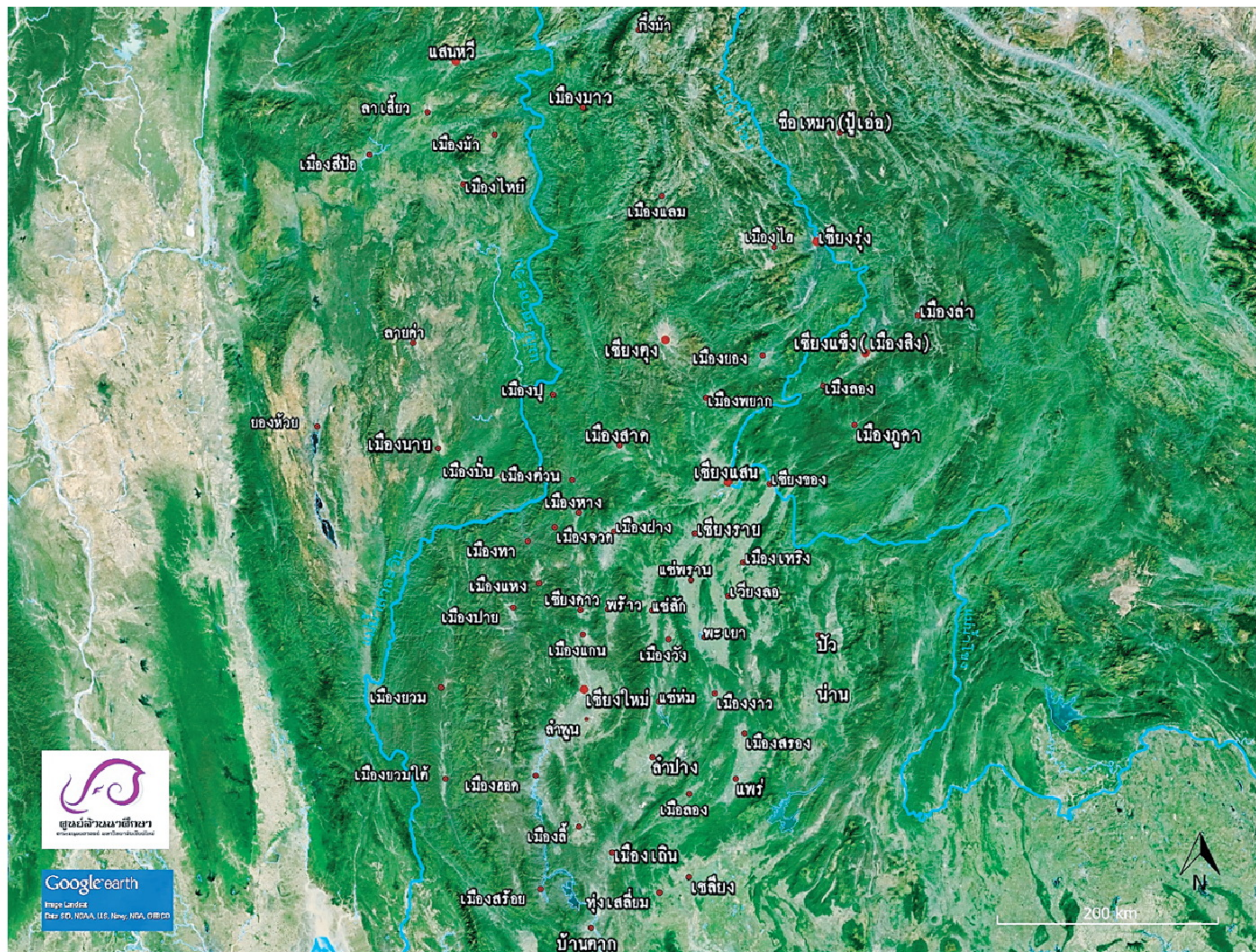

เมืองหนองหารหลวง/สกลนคร

ผังเมืองเชียงใหม่

ความพิเศษของผังเมือง : เมืองใหญ่เหนือเมืองอื่นใดในล้านนา
ศักดิ์เมืองสูงสุดใน “ล้านนา 57เมือง”
เมืองราชธานี ที่ประทับของกษัตริย์ล้านนา
เมืองเชียงใหม่ เป็น “สถาบันทางการเมือง”

ดินแดนล้านนา 57 เมือง

กายภาพ: ที่มาของแนวคิดผังเมือง

พื้นที่มีศักดิ์ต่างกัน : ที่เนิน ที่ลุ่มต่ำ (เด่น-ด้อย)

ทิศเหนือ : ที่เนินมีน้ำไหลผ่าน มีชุมชนดั้งเดิม (เมืองแม่ระมิงค์)

ทิศตะวันตก : ที่สูง แหล่งน้ำ เขตป่า/วัดอรัญญิก ทิศแห่งความตาย

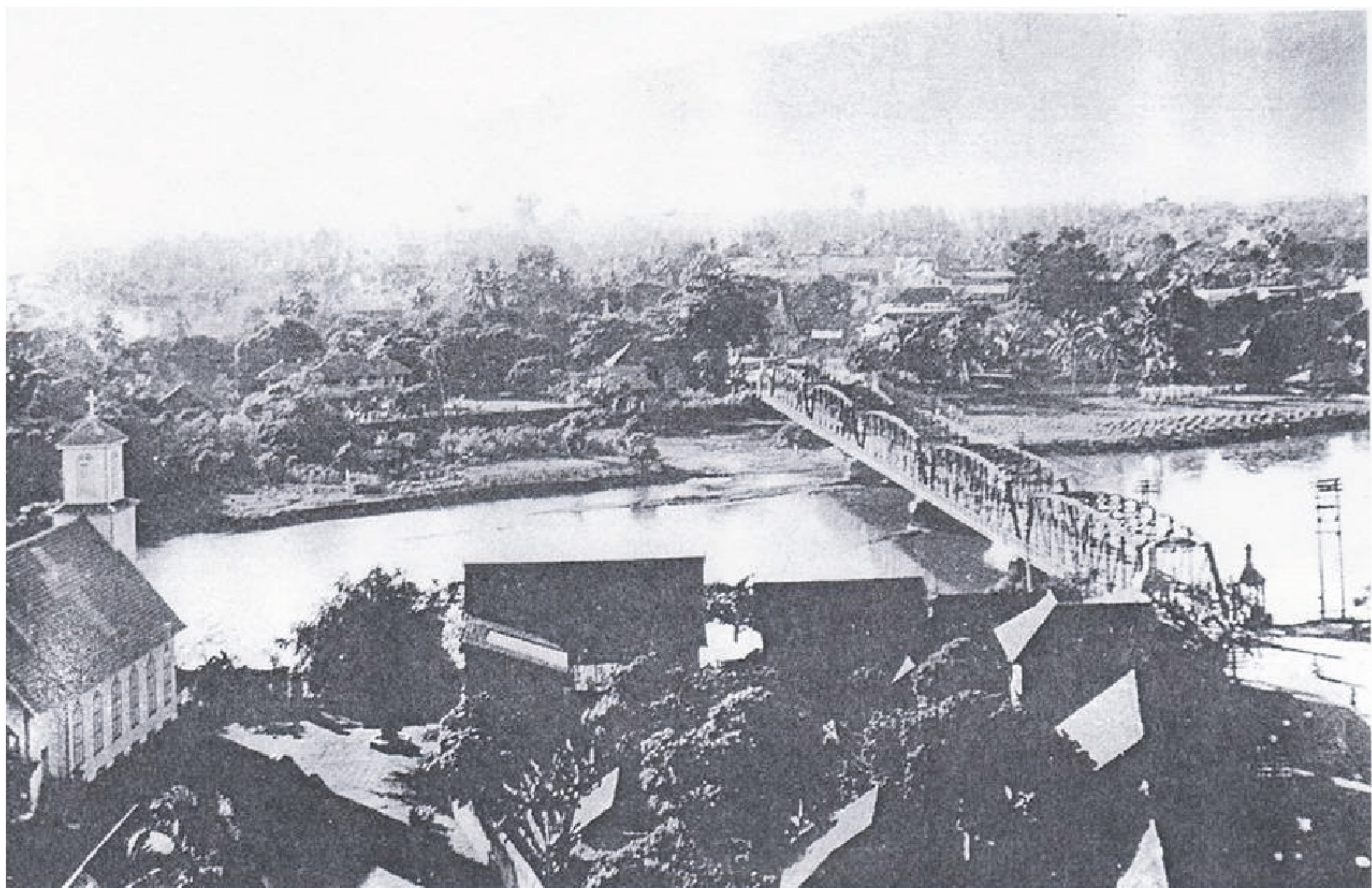

ทิศตะวันออก : หน้าเมืองริมน้ำ/คมนาคม/การค้า

ทิศใต้ : ที่ลุ่มต่ำ ไม่เหมาะกับการตั้งถิ่นฐาน

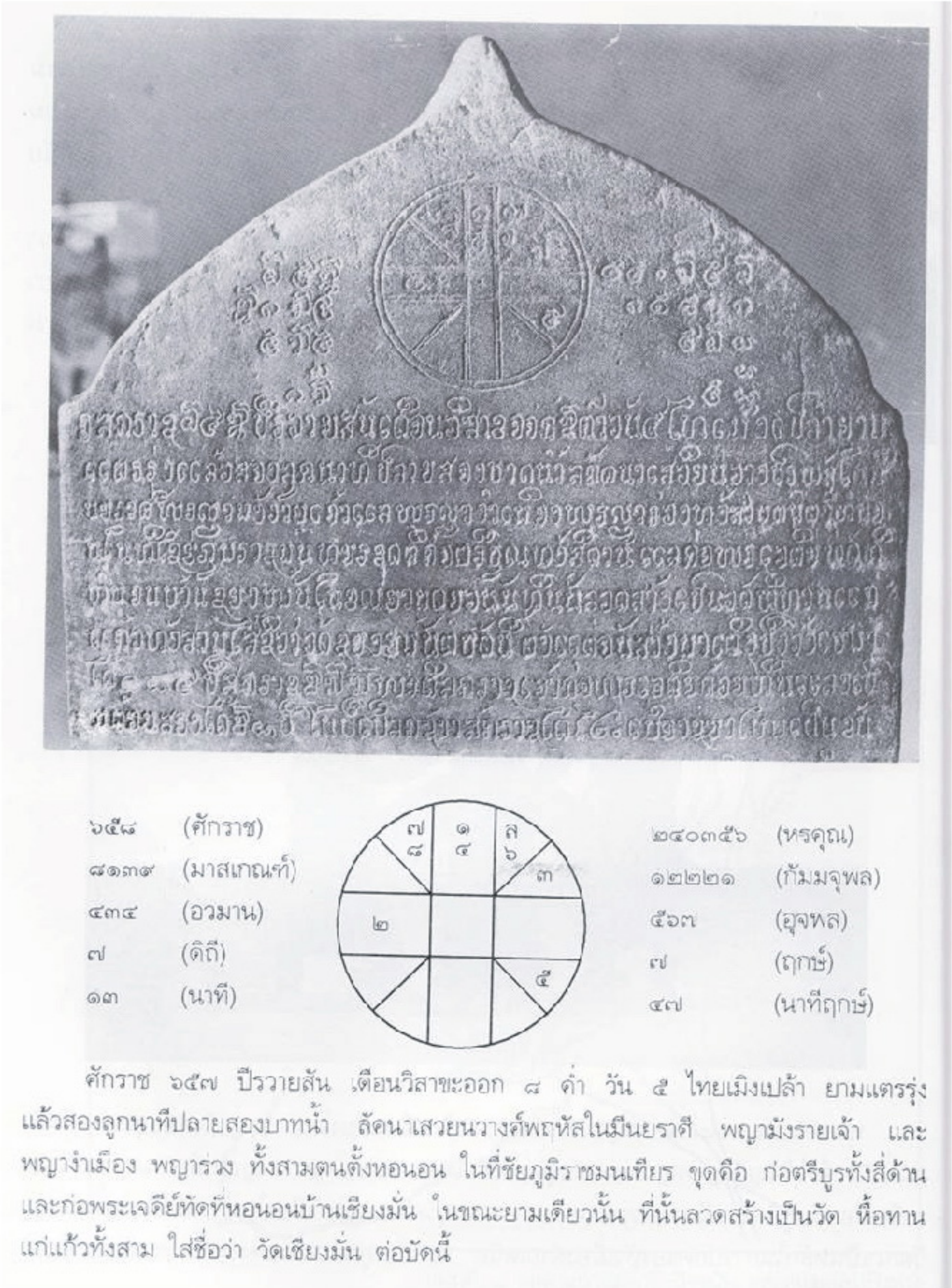
- เมืองเชียงใหม่ : แบ่ง 2 เขต

เขตป่า – เขตเมือง : ความสมดุลย์

วิธีวางผังเมือง

- เลือกที่เนินหลังเต่า/น้ำไม่ท่วม
- สำรวจพื้นที่ กำหนดวันสร้าง
- รับฟังความเห็นจากพ่อขุนรามคำแหง และพญาจำเมือง
- เลือกวางผังเมืองแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส
- กำหนดจุดสายตือเมือง /กลางเวียง-
- การวัดแนวกำแพงเมือง/ปรับพื้นที่
- จุดเริ่มต้น จอบแรก ศรีภูมิ เลือกวันพฤหัสบดี

3.คติของการสร้างเมืองเชียงใหม่ : 3 คติ

- คติทั้งสามซ้อนทับสัมพันธ์กัน : ความพิเศษของผังเมืองเชียงใหม่
- คติความมีตัวตนของเมือง
- คติทักษะเมือง
- คติจักรวาลวิทยา

3.1 คติความมีตัวตนของเมือง

เมืองมีร่างกาย “องคาพยพ” Body

มีชีวิต มีดวงชาตากำเนิด

ชีวิตย่อมมีทั้งความรุ่งเรืองและความเสื่อม (พิธีสืบชะตาเมือง)

หัว (หัวเวียง)
สะดือ (คิงเวียง/ตัว/กลางเวียง)
ตีน (ท้ายเวียง/หางเวียง)

คติความมีตัวตนของเมือง

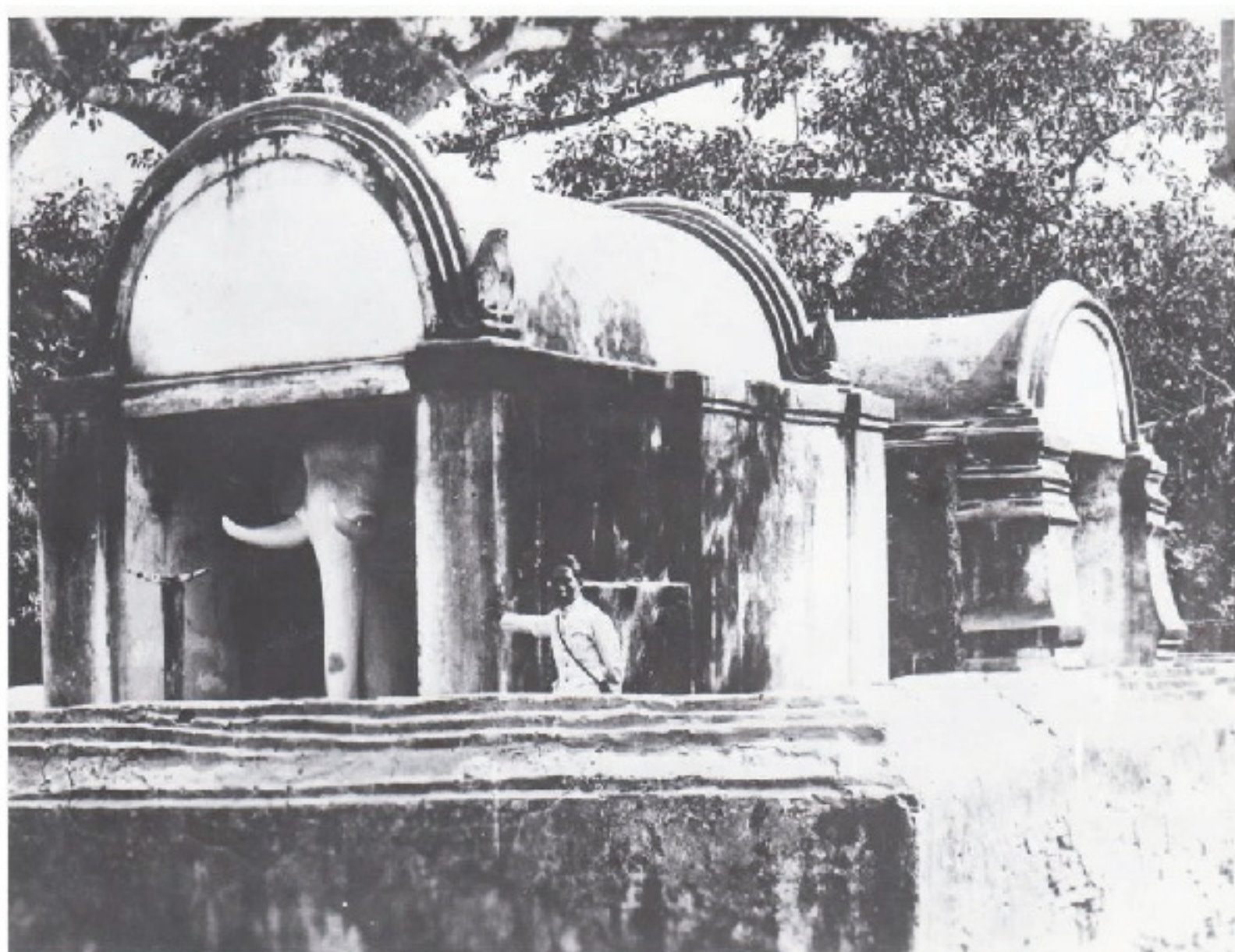
หัวเวียง : เดชเมือง ทิศเหนือ สิริมงคล

คติหัวเวียง อยู่ด้านเหนือ

(มีชุมชนเดิม/พื้นที่เนิน)

มีรูปเคารพ ช้าง (อนุสาวรีย์ช้างเผือก)

มีข่วงสิงห์หัวเวียง

สะดือ (สายตือเมือง/คิงเวียง/กลางเวียง)

ตีน (ท้ายเวียง/หล้าเวียง/หางเมือง)

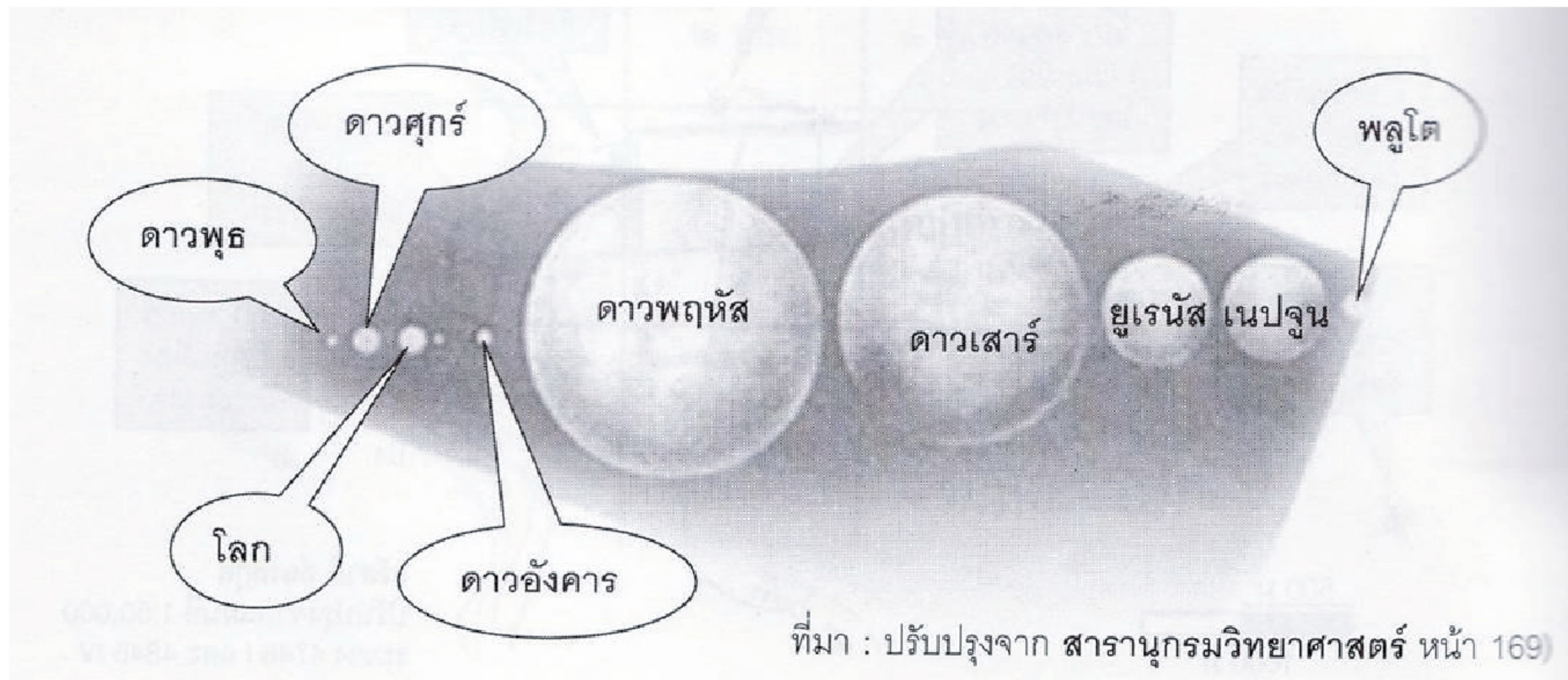
3.2 แนวคิดทักษามือง

ทักษา : ศาสตร์โบราณ กำหนดให้ผู้เกิดวันพฤหัสบดี

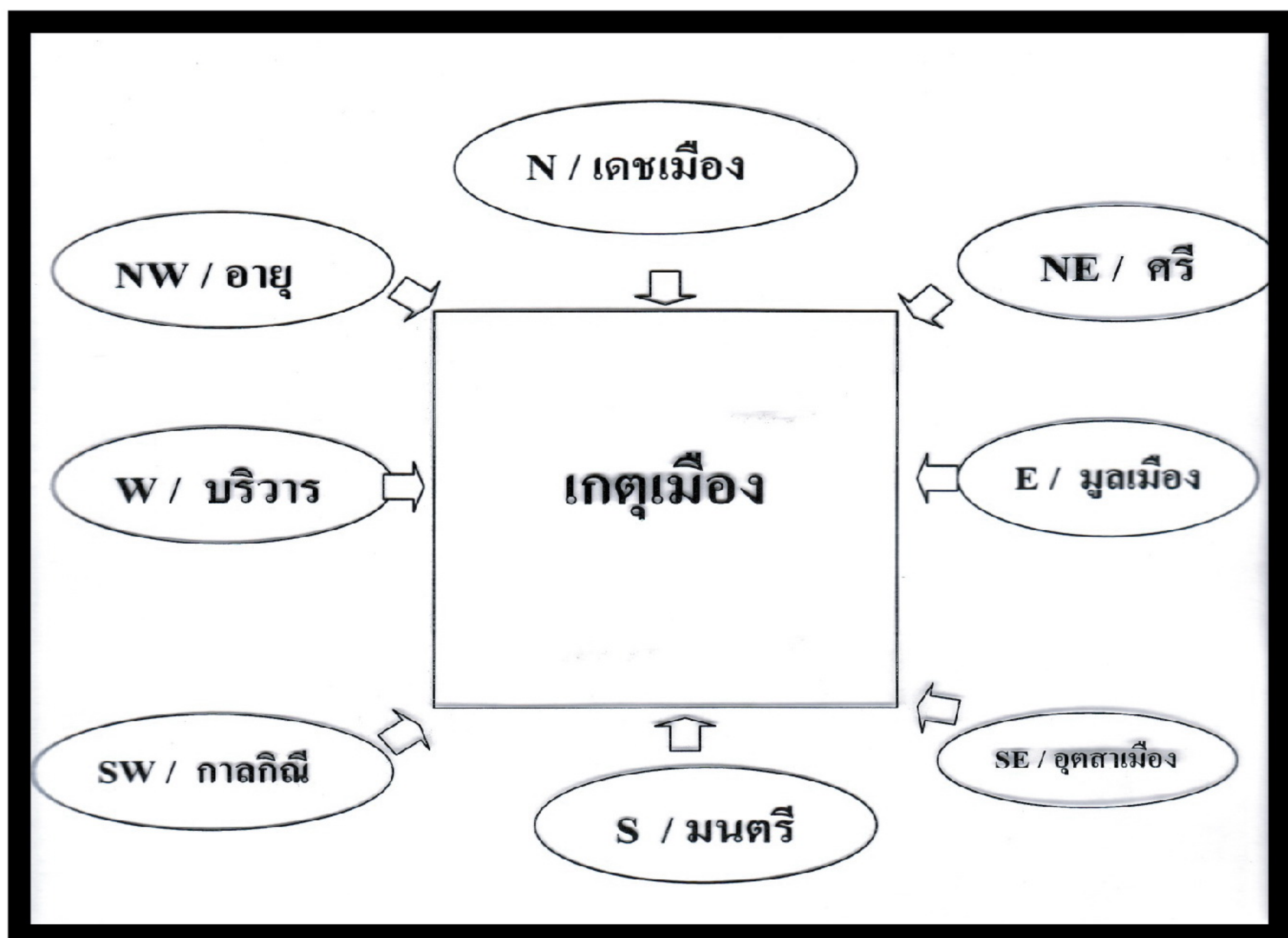
มีบริวารอยู่ทิศตะวันตก

เมืองเชียงใหม่ เกิดวันพฤหัสบดี

ดาวพฤหัสบดี ดาวนพเคราะห์ที่ใหญ่สุด

แนวคิดทักษามือง (ทิศหลัก 4+ทิศรอง4+ศูนย์กลาง 1=9)

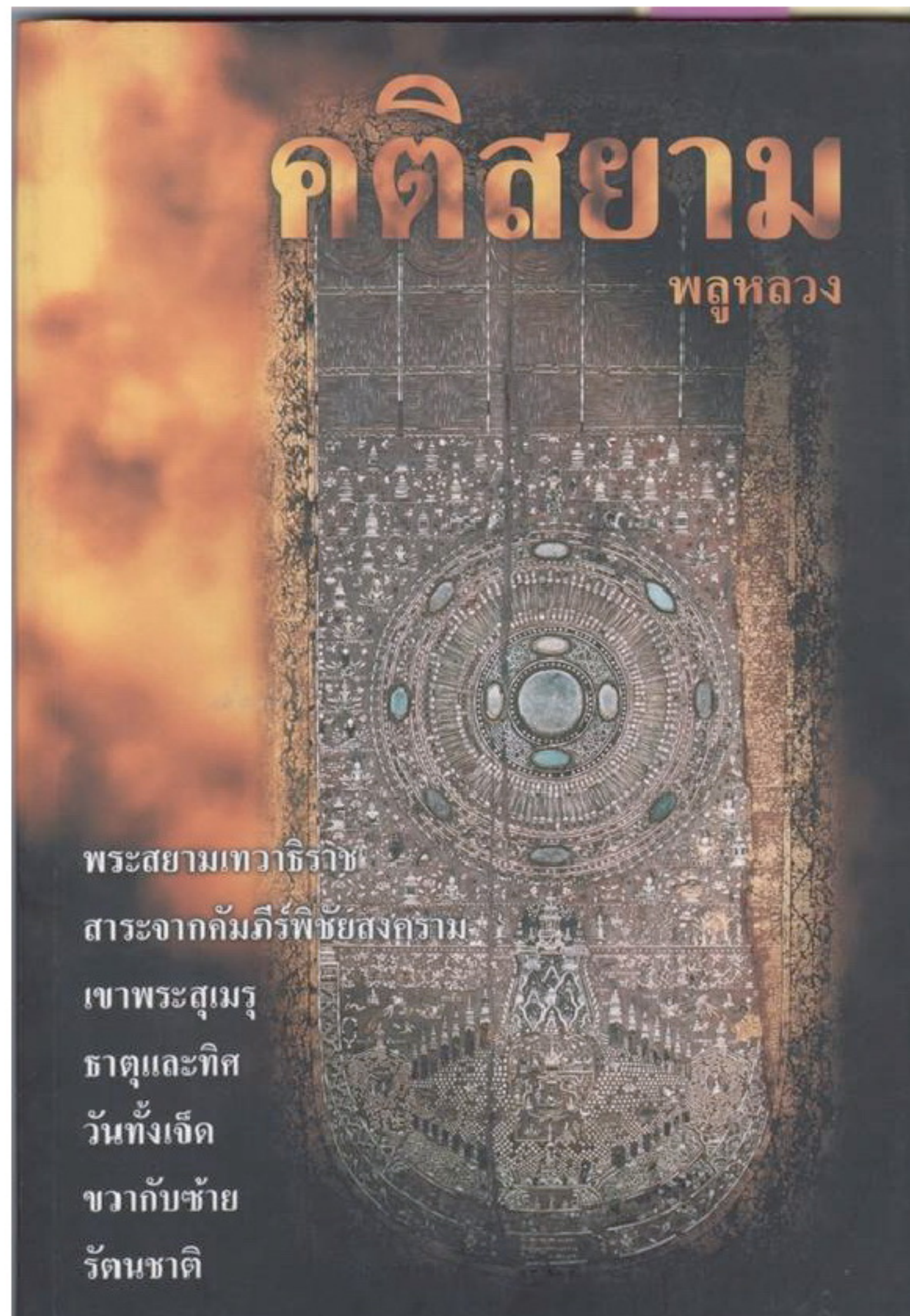

3.3 คติจักรวาลวิทยา

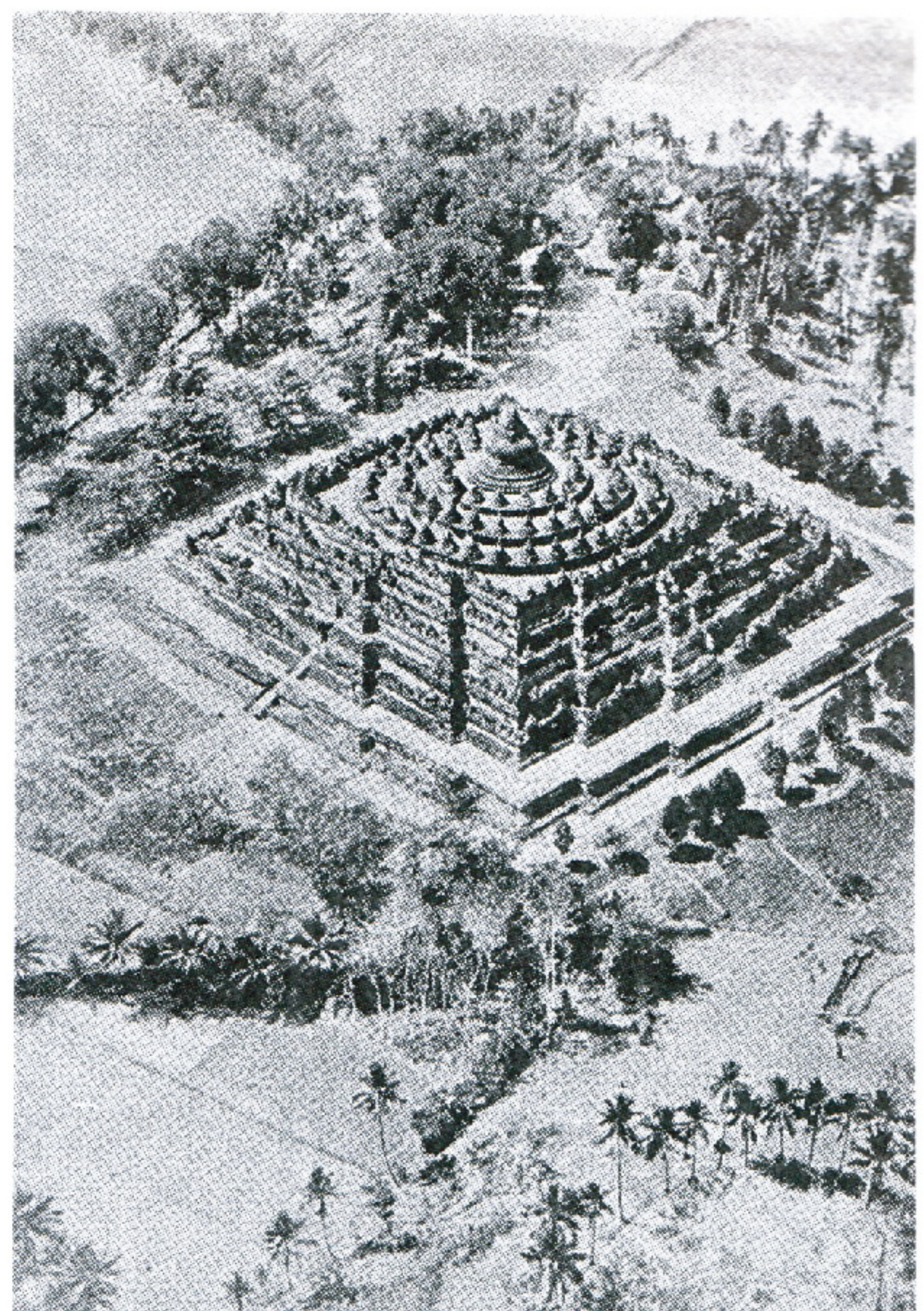
คติจักรวาลวิทยา ในความคิดของชนชาติต่างๆ

แสดงออกในรูปของ ผังเมือง งานศิลปะ สถาปัตยกรรม วรรณกรรม

รูปสัญลักษณ์จักรวาล วงกลม หรือ สี่เหลี่ยม

พม่า

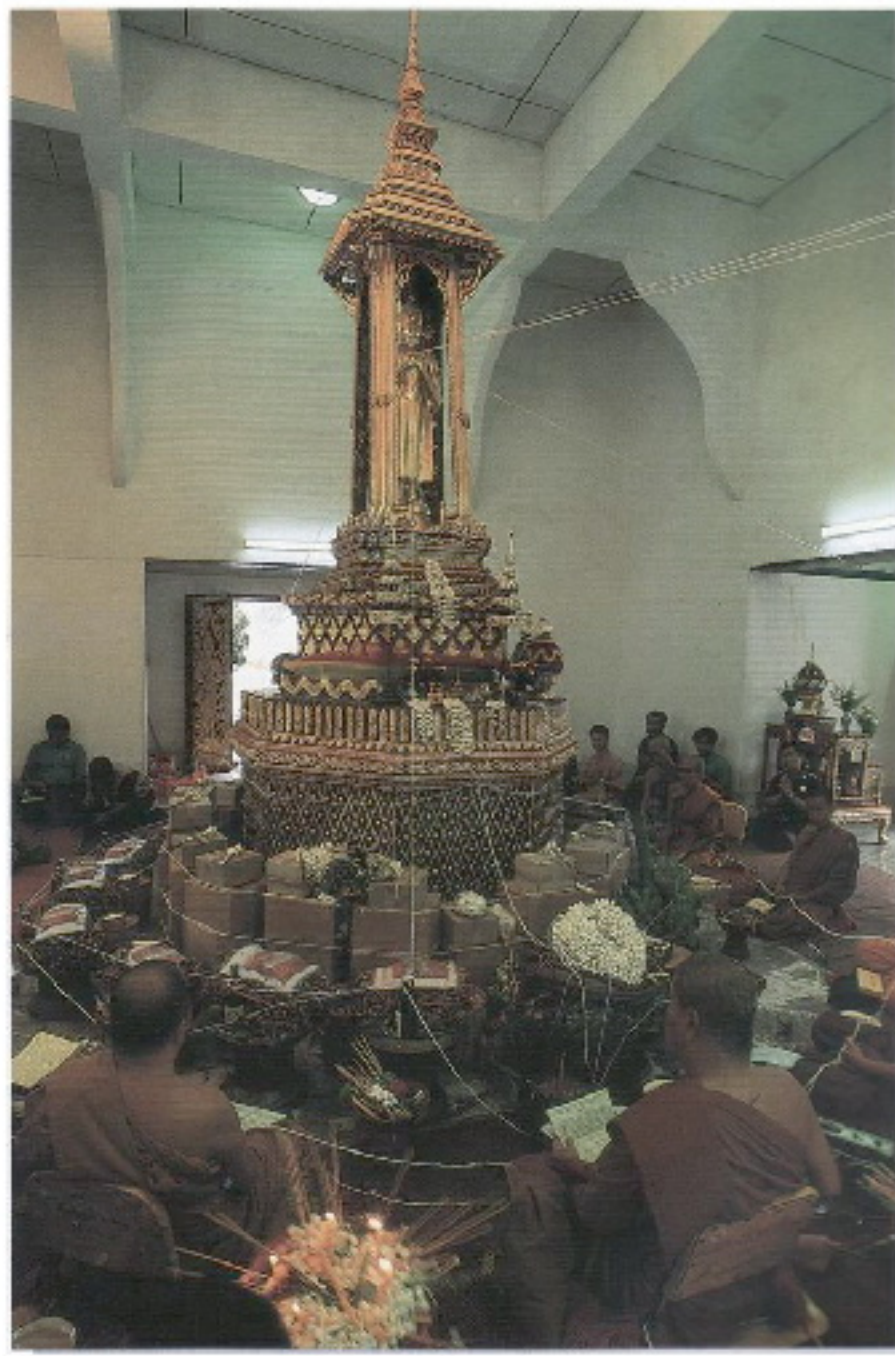
อินโดนีเซีย

สัญลักษณ์ของจักรวาลวิทยา

ผังเมืองเชียงใหม่ ตำแหน่งตรงกลางเวียง

ที่ตั้งของ “อินทขิล” เสาหลักเมือง ตรงกับตำแหน่ง สะดือเมือง ตามคติความมีตัวตนของเมือง

และตามคัมภีร์มหาทักษาเมืองตรงกับเกตุเมือง รวมทั้งคติจักรวาลวิทยาซึ่งหมายถึงอินทขิลเป็นศูนย์กลางของจักรวาล มีคติทั้งสามซ้อนทับสัมพันธ์กันอยู่

อินทขิล

เสาอินทขิล ความเชื่อดั้งเดิม ประสานแนวคิดจักรวาลวิทยา เทววิทยา และวิญญานนิยม เป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

พื้นที่แห่งนั้นประกอบด้วย เสาอินทขิล กุมภภัณฑ์ พระฤๅษี ต้นไม้ยาง และจิตวิญญานบรรพชน เสาอินทขิล

เป็นเสือเมืองเชียงใหม่ มีประวัติความเป็นมาเก่าแก่คู่บ้านเมือง มีประเพณีบูชาอินทขิล

เจดีย์หลวง สัญลักษณ์เขาสีเนรุ ศูนย์กลางจักรวาล

คติการสร้างสถูป/เจดีย์ ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนจักรวาล ในพุทธศาสนา

วัดเจดีย์หลวง สร้างในสมัยพระญาแสนเมืองมา สำเร็จในสมัยสามฝั่งแกน
ซ่อมสร้างใหม่ ในสมัยพระเจ้าติโลกราช และโปรดให้ย้ายอินทขิล มาไว้บริเวณเดียวกับเจดีย์หลวง
ทั้งอินทขิลและเจดีย์หลวงเป็นแกนกลางจักรวาลเช่นกัน

สมัยพระเจ้าติโลกราช คติพระธาตุแพร่หลายในล้านนา ได้บรรจุพระธาตุในพระเจดีย์หลวง
ทำให้ชื่อ กู่หลวง เปลี่ยนเป็นพระธาตุเจดีย์หลวง

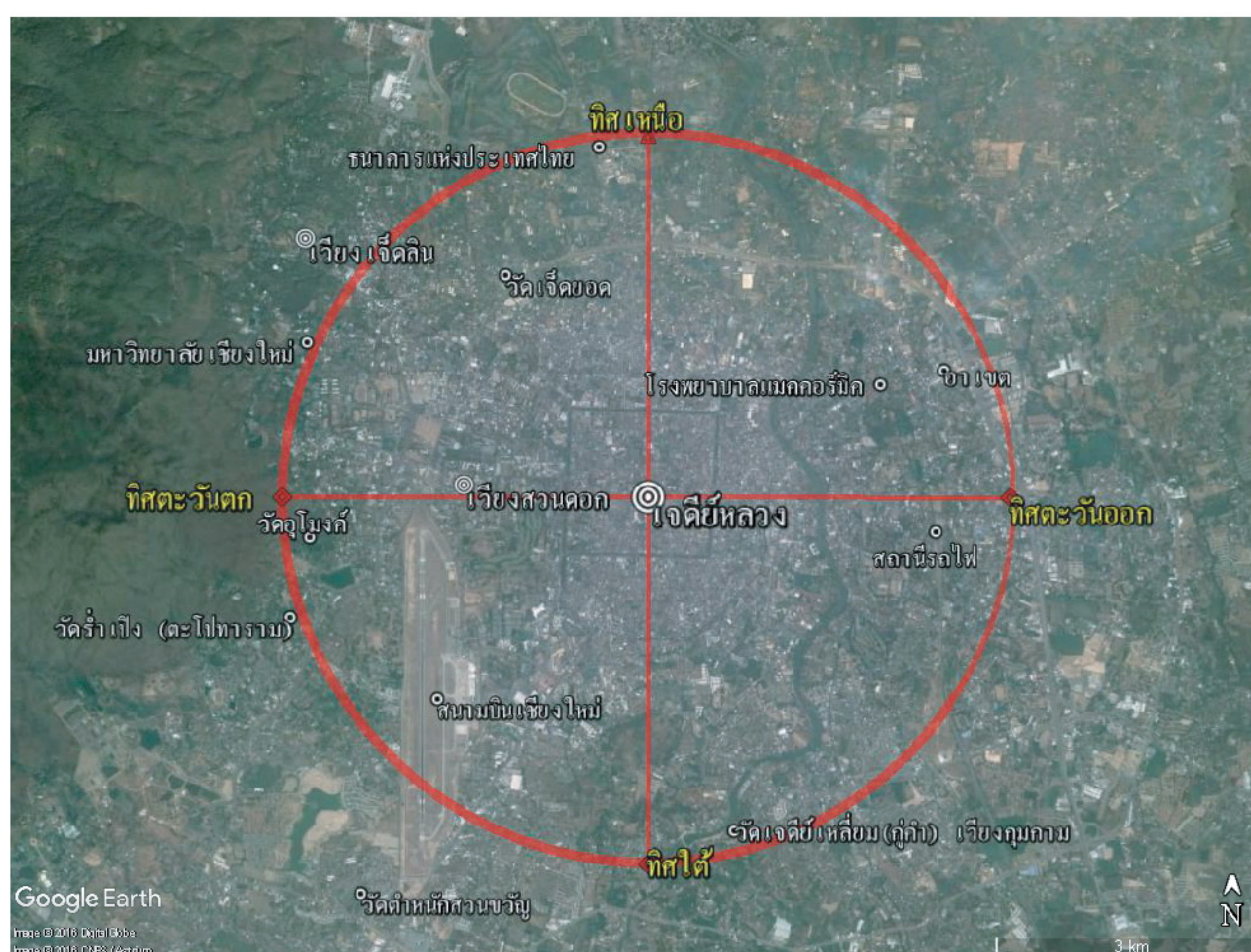
เจตีย์หลวง สัญลักษณ์เขาสีเนอร์ แกนกลางจักรวาลของชาวเชียงใหม่

ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ กล่าวว่า

“เจ้าแสนเมืองมา หื้อล้างเจตียะยังท่ากลางเวียงหลังนี้สูงพอดคนอยู่ไกลสองพันวาพ่อหัน”

รัศมีที่ชาวเชียงใหม่จะมองเห็นเจดีย์หลวงราว 4 กิโลเมตร

ไม่มีพระเจดีย์องค์ใด ในล้านนา ทัดเทียมเจดีย์หลวงเชียงใหม่

สรุป

ผังเมืองเชียงใหม่ มีลักษณะพิเศษโดดเด่นและแตกต่างกับเมืองอื่นในล้านนา ด้วยแนวความคิดเบื้องหลังที่มีความซับซ้อนหลายมิติ อย่างมีปัญญา

การเสนอกลุ่มอนุสรณ์สถาน แหล่งต่าง ๆ และภูมิทัศน์วัฒนธรรมของเชียงใหม่ อันเป็นนครหลวงของล้านนา เพื่อขอขึ้นบัญชีชั่วคราว

ความมีคุณค่าอันโดดเด่นเป็นสากล (OUV)

คุณค่าอันโดดเด่นเป็นสากลนี้เป็นหลักการสำคัญ ที่คณะกรรมการมรดกโลกจะใช้ในการพิจารณาขึ้นบัญชีมรดกโลกในขั้นสุดท้ายสำหรับประเทศต่างๆทั่วโลก โดยประเทศผู้เสนอจะต้องชี้แจงเหตุผลให้ชัดเจนว่ามรดกที่เสนอไปขอขึ้นบัญชีมรดกโลกนั้นจะใช้หลักเกณฑ์ข้อใดมาพิสูจน์ความมีคุณค่าอันโดดเด่นเป็นสากล (OUV)

มรดกวัฒนธรรมของเชียงใหม่ที่เสนอ รวม 6 กลุ่ม มีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มภูมิทัศน์วัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่

- 1.1 อุทยานดอยสุเทพ-ปุย
- 1.2 แม่น้ำแม่ปิง
- 1.3 แม่ข่า

2. กลุ่มอนุสรณ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์กลุ่มแหล่งโบราณ และภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่ประกอบกันเป็นระบบป้องกันเมืองชั้นในของเมืองเก่าเชียงใหม่

- 2.1 กำแพงเมืองชั้นในทั้ง 4 ด้าน
- 2.2 คูเมืองชั้นในทั้ง 4 ด้าน
- 2.3 ประตูเมืองทั้ง 5 ประตู
- 2.4 แจ่งเมือง

3. กลุ่มอนุสรณ์สถาน แหล่งโบราณ และภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่ประกอบกันเป็นระบบป้องกันเมืองชั้นนอก

- 3.1 กำแพงชั้นนอกซึ่งปัจจุบันเรียกว่าแนวกำแพงดิน ทั้งทางตะวันออกและด้านใต้
- 3.2 ประตูกำแพงด้านนอกทั้ง 4 ประตู (อาจจะเหลืออยู่ 2-3 ประตู)
- 3.3 คูเมืองชั้นนอก ที่โค้งตามแนวกำแพงชั้นนอก

4. กลุ่มอนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณที่ตั้งอยู่ภายในกำแพงเมือง

- 4.1 อนุสรณ์สถานทางทิศเหนือ ประมาณ 8 แห่ง วัดเชียงมั่น วัดหัวข่วง-แสนเมืองมา
- 4.2 อนุสรณ์สถานในบริเวณกลางเมือง ประมาณ 7 แห่ง วัดเจดีย์หลวง วัดอินทขิล หรือวัดสะดือเมือง
- 4.3 อนุสรณ์สถานในด้านตะวันตก มีประมาณ 7 แห่ง
- 4.4 อนุสรณ์สถานในด้านใต้ มีประมาณ 10 แห่ง
- 4.5 อนุสรณ์สถานในด้านตะวันออก

5. กลุ่มอนุสรณ์สถานและแหล่งสำคัญทางประวัติศาสตร์

- 5.ก. ซึ่งเป็นอนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงรอบๆเมืองเชียงใหม่ในรัศมีของทิศที่สำคัญทั้ง 4 ทิศ
- 5.ข. ซึ่งเป็นกลุ่มอนุสรณ์สถานและแหล่งที่ตั้งอยู่ในอำเภอรอบนอกทางชายขอบด้านทิศใต้ของเชียงใหม่ ประกอบด้วย เวียงกุมกาม และถนนเก่าเส้นทางจากลำพูนมาเวียงกุมกาม ระยะทาง 10 กิโลเมตร มีต้นไม้เก่าแก่ปลูกสองข้างเกือบ 5,000 ต้นในอดีต

6. กลุ่มอนุสรณ์สถานและแหล่งที่เป็นตัวแทนของการปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่สำคัญและหลากหลายในยุคสมัยใหม่

- โบสถ์คริสต์แห่งแรกในเชียงใหม่
- อาคารเรียนแห่งแรกในโรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย และอาคารแรกในโรงเรียนดาราวิทยาลัย
- อาคารโรงพยาบาลแห่งแรกในเชียงใหม่ โรงพยาบาลแมคคอร์มิค
- วัดจีนแห่งแรก
- วัดศาสนาซิกข์แห่งแรก
- แหล่งชุมชนมุสลิมและสุเหร่าแห่งแรก

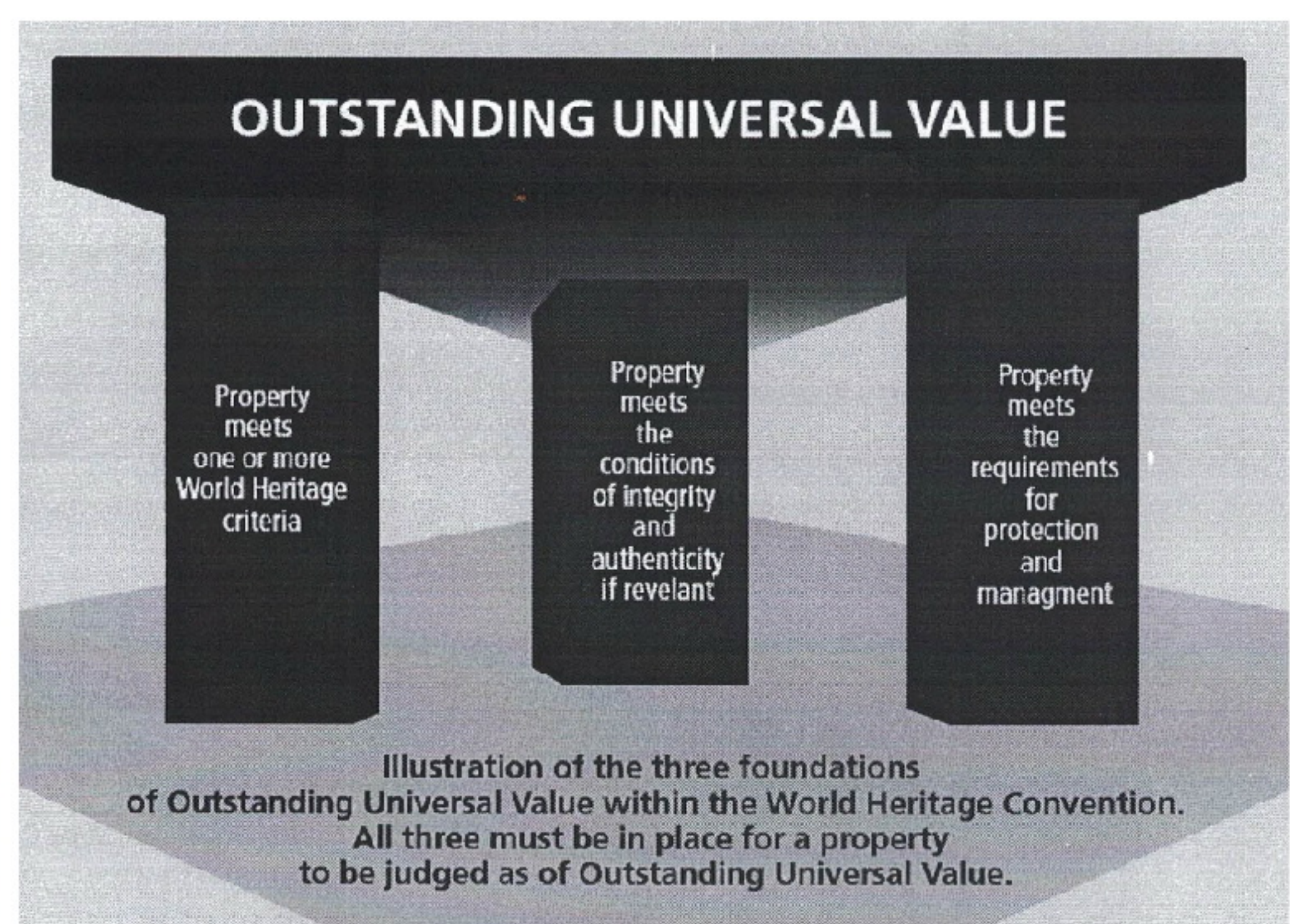
ในการเสนอขึ้นบัญชีชั่วคราวเมืองเชียงใหม่ครั้งนี้ ได้ใช้เกณฑ์ทางด้านวัฒนธรรมเพื่อพิจารณารวม 4 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ที่ 1,2,3 และ 6 ซึ่งเป็นเกณฑ์ด้านวัฒนธรรมทั้งหมด ด้วยเหตุผลที่ว่า การเสนอกลุ่มมรดกวัฒนธรรมในลักษณะเป็นชุด (Serial Nomination) รวมทั้งสิ้นรวม 6 กลุ่มนั้น เมื่อพิจารณาทั้ง 6 กลุ่มรวมกันเข้าเป็นภาพโดยรวม ก็จะมีคุณค่าโดดเด่นเป็นสากลตามเกณฑ์ที่ 1,2,3 และ 6 (ซึ่งมีภูมิทัศน์วัฒนธรรมรวมอยู่ในเกณฑ์ดังกล่าวด้วย)

- ก) หลักเกณฑ์ข้อที่ 1 : เป็นผลงานชิ้นเอกแห่งการสร้างสรรค์อันเป็นอัจฉริยะของมนุษย์
- ข) หลักเกณฑ์ข้อที่ 2 : เป็นตัวแทนของอารยธรรมโบราณของล้านนา ที่ได้สืบทอดพัฒนาสืบทอดกันมาหลายยุคหลายสมัย เป็นเวลาถึง 700 ปี และในปัจจุบันนี้ ก็ยังเป็นอารยธรรมที่ยังมีชีวิตอยู่และเจริญพัฒนามากอยู่
- ค) หลักเกณฑ์ข้อที่ 3 : เป็นประจักษ์พยานของการแลกเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ของคุณค่าของมนุษย์ในยุคต่างๆในประวัติศาสตร์ และในภูมิภาคทางวัฒนธรรมที่เป็นที่รู้จักเรียกขานกันว่า “ดินแดนล้านนา” มาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 12-13
- ง) หลักเกณฑ์ข้อที่ 6 : เป็นมรดกที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ประเพณีที่ยังสืบทอดปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน หรือ ความคิดความเชื่อ หรืองานทางวรรณกรรมหรือศิลปะที่มีคุณค่าโดดเด่นเป็นสากล (เกณฑ์ ควรจะใช้ประกอบกับเกณฑ์อื่นๆ) หมายเหตุ รายการอนุสรณ์สถานและแหล่งที่จะนำเสนอจริง ใน Nomination Dossier จะต้องหารือกับชุมชนเชียงใหม่ อีกครั้งหนึ่ง

Presentation of nomination dossier

The nomination needs to :

- Clearly define the proposed boundaries of the property
- Describe the property
- Outline its history
- Demonstrate its significance and why it is thought to demonstrate potential Outstanding Universal Value
- Show how it can satisfy one or more criteria
- Explain its state of conservation and how it is documented and monitored
- Set out how in the long term its potential Outstanding Universal Value will be sustained through legal protection and management of attributes that convey its value, and who will be involved in that process; and
- How its value will be presented or interpreted to visitors and other

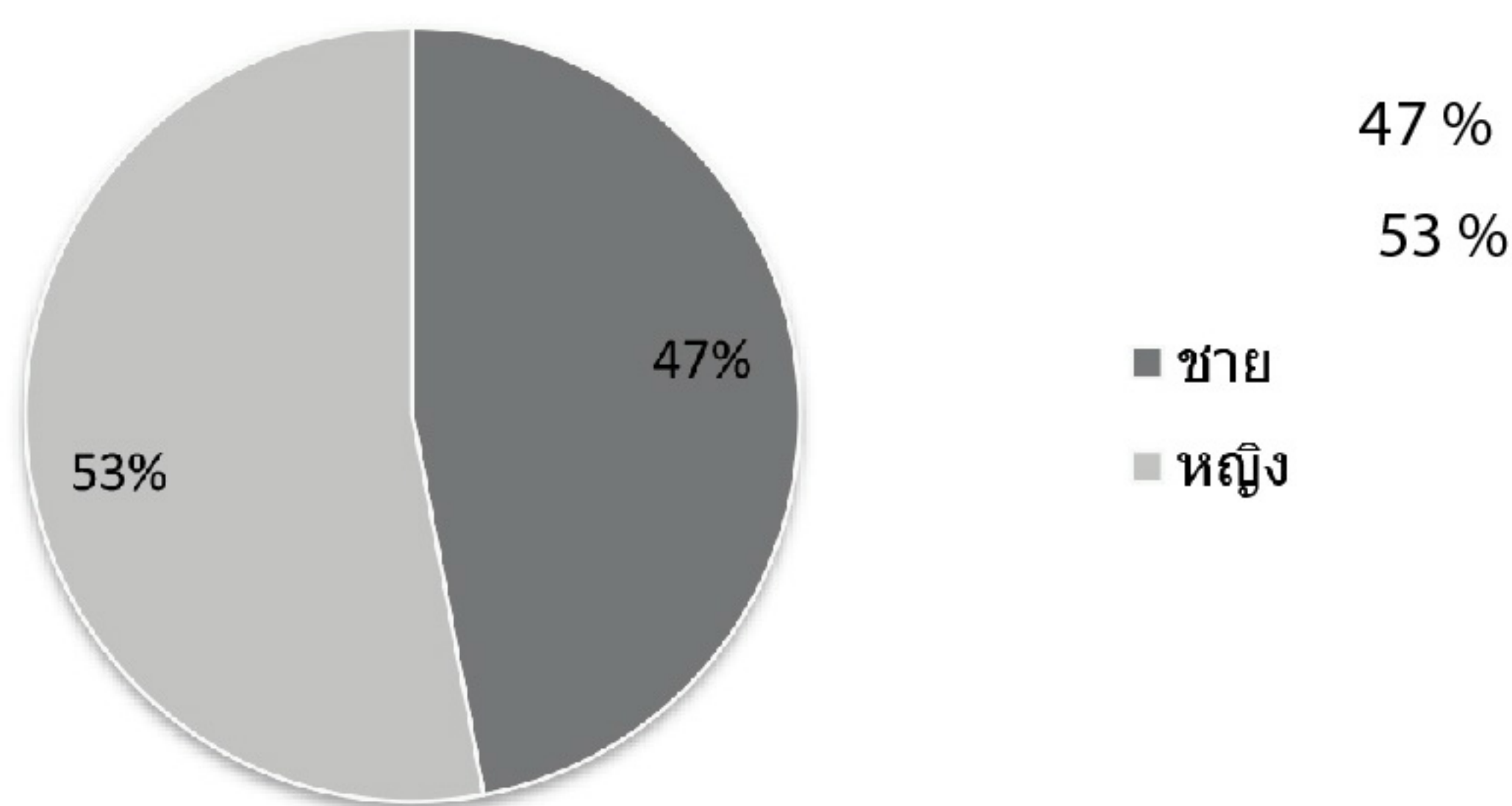

แบบสอบถาม

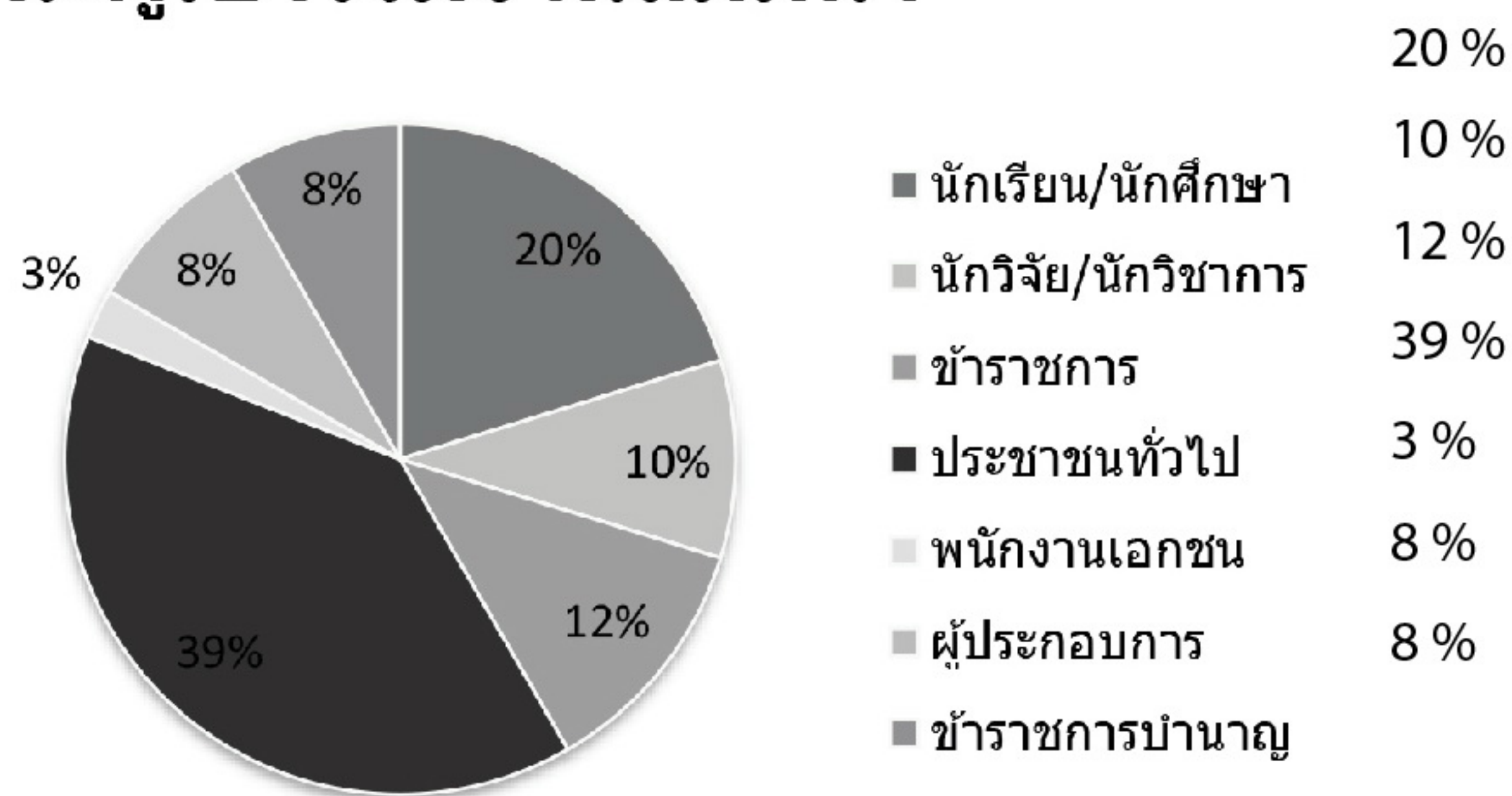
สรุปแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

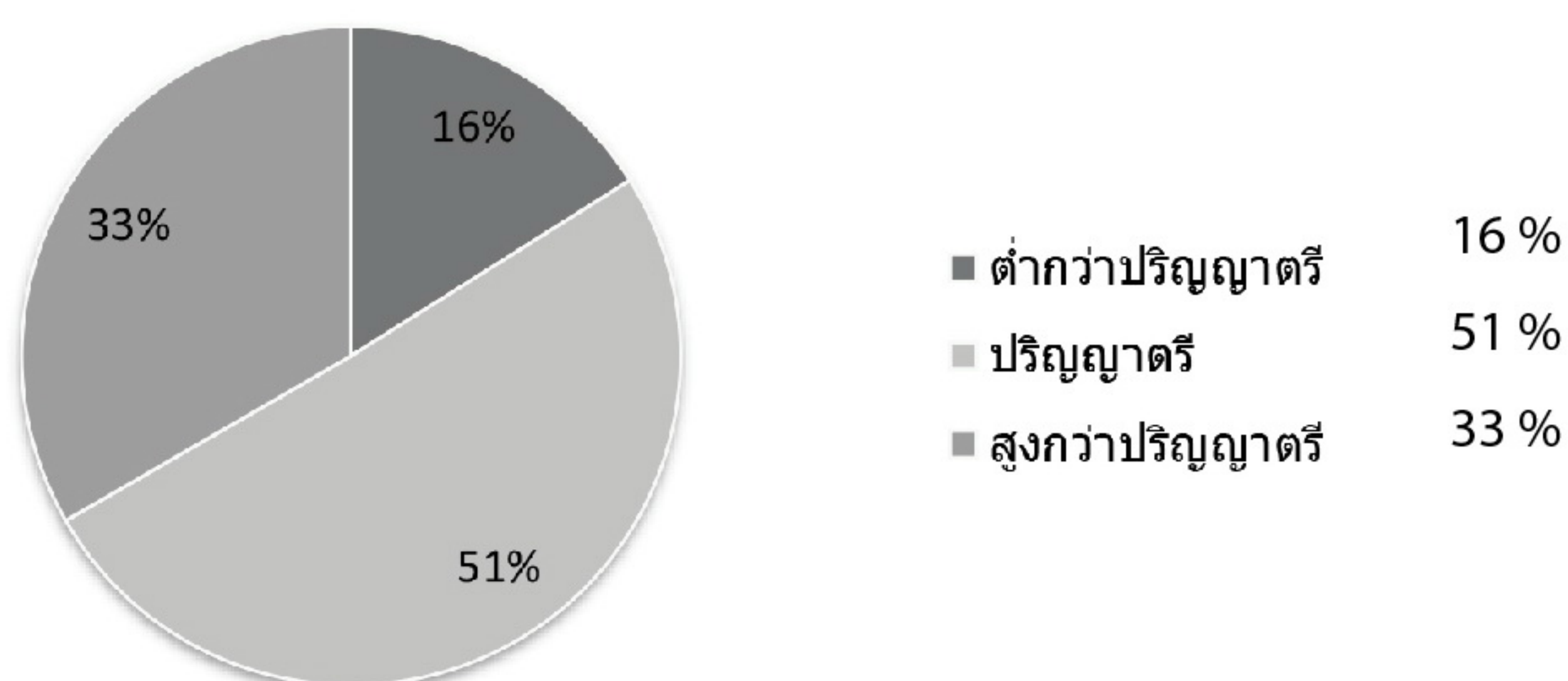
จำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนา

สถานะผู้เข้าร่วมงานสัมมนา

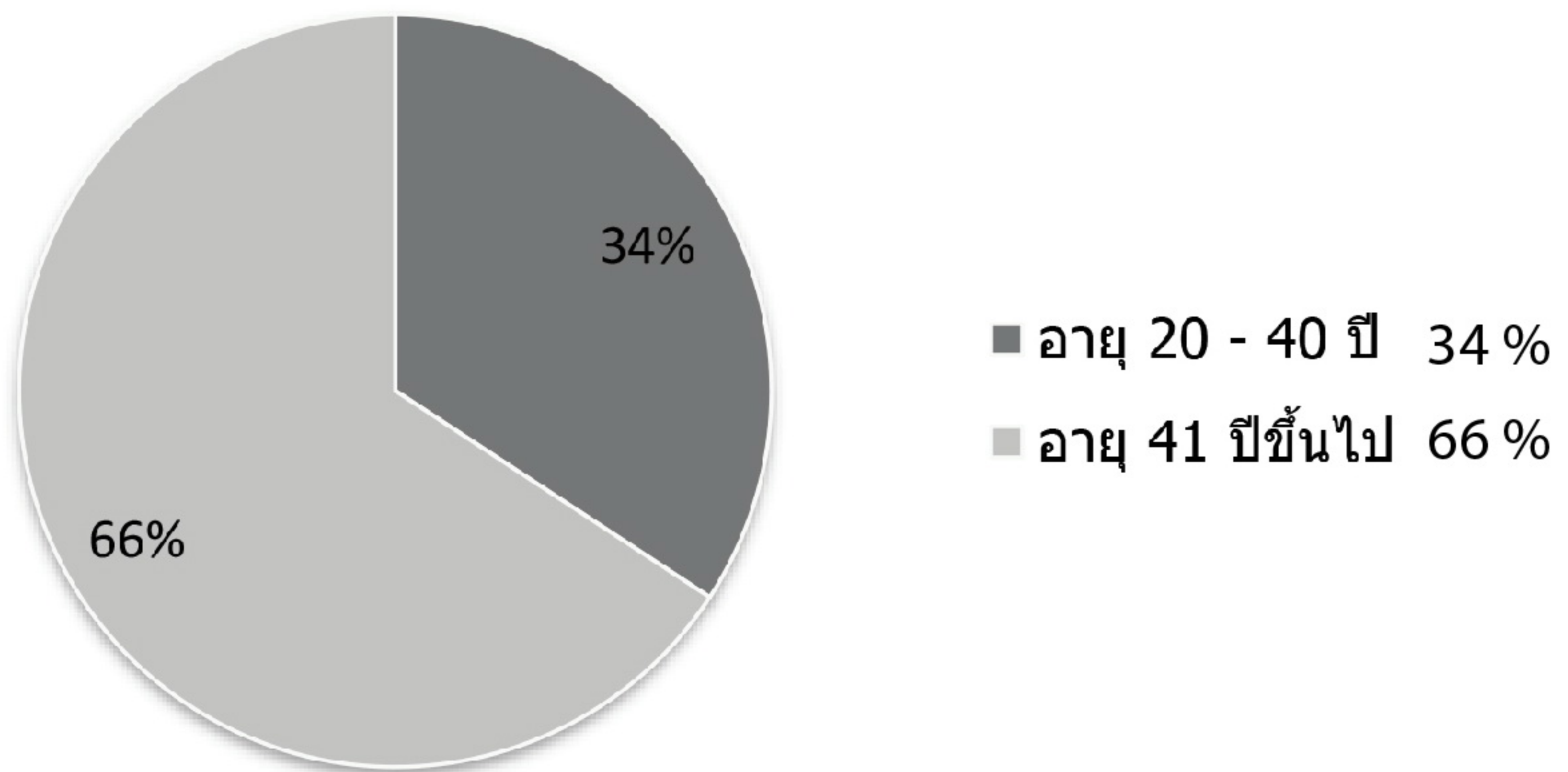

วุฒิการศึกษาของผู้เข้าร่วมงานสัมมนา

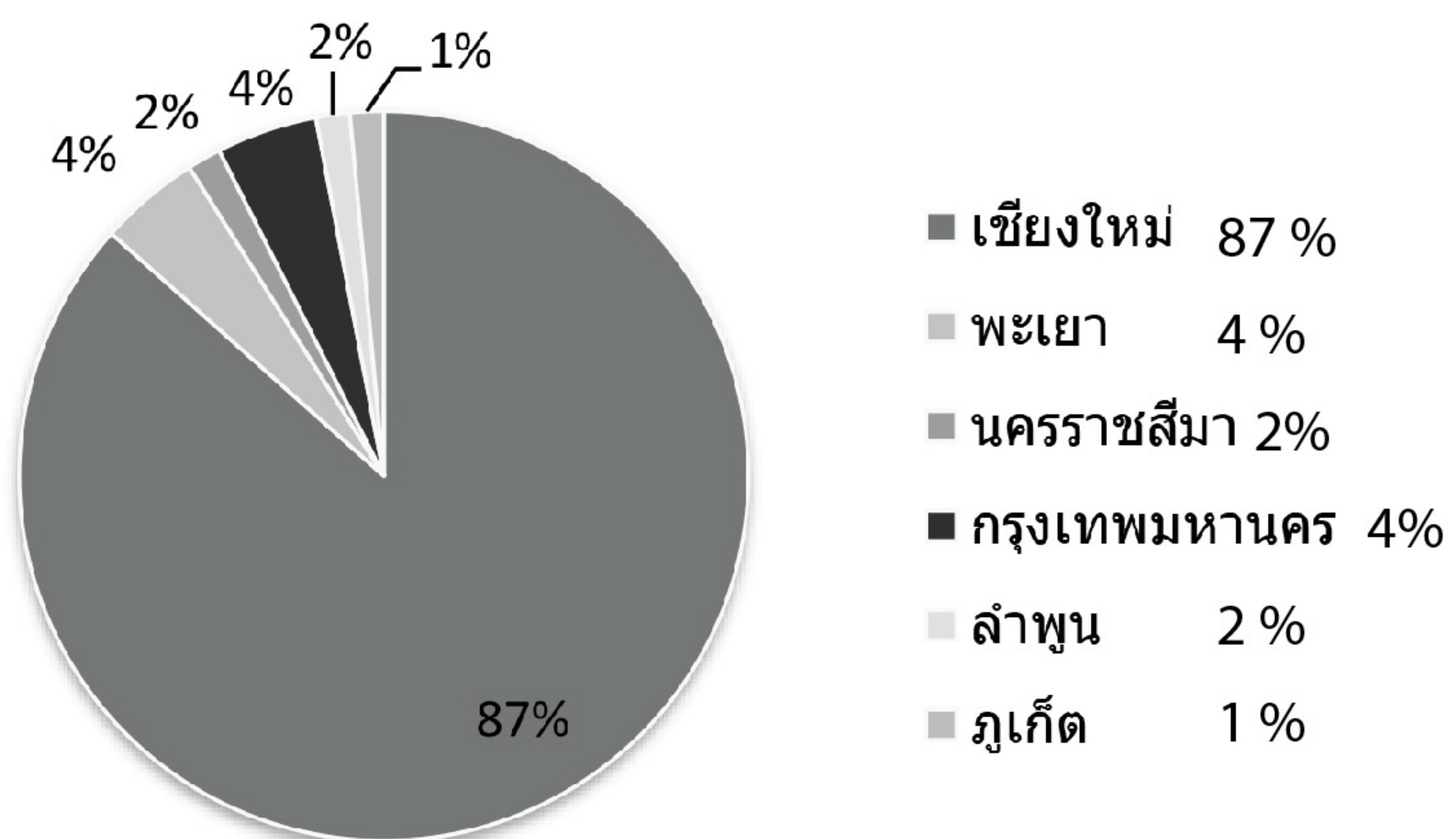

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุผู้เข้าร่วมงานสัมมนา

ภูมิลำเนาผู้เข้าร่วมงานสัมมนา

ความพึงพอใจต่อโครงการ

รายละเอียด	ผลรวม
1. การบริหารการสัมมนา	
1.1 การรับรู้การประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ ล่วงหน้า	3.84
1.2 ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดสัมมนา	4.40
1.3 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดสัมมนา	4.28
1.4 ความเหมาะสมของโสตทัศนูปกรณ์และเอกสารประกอบการสัมมนา	3.95
1.5 ความเหมาะสมของอาหารและเครื่องดื่ม	4.33
1.6 เจ้าหน้าที่สนับสนุนบริการด้วยความสุภาพ และด้วยไมตรีจิต กระตือรือร้น รวดเร็ว ฉับไว	4.39
รวม	4.20
2. รูปแบบการจัดสัมมนา	
2.1 การจัด แบ่งกลุ่ม หัวข้อ การสัมมนา	4.08
2.2 การจัดลำดับเนื้อหา การสัมมนา	4.22
2.3 ความเหมาะสมของวิทยากร ในภาพรวม การแต่งกาย/ บุคลิก/ ท่าทาง	4.08
2.4 ความรอบรู้ ในเนื้อหาและการตอบคำถามของวิทยากร	4.49
2.5 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้รับฟังเกิดความเข้าใจในเนื้อหา	3.80
รวม	4.13
3. คุณภาพและความพึงพอใจของการให้จัดสัมมนา	
3.1 ได้รับความรู้ แนวคิด จากเนื้อหาที่สัมมนามากขึ้น	4.34
3.2 สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการสัมมนาไปใช้ได้อย่างแท้จริง	4.16
3.3 สิ่งที่ได้รับจากการสัมมนาครั้งนี้ตรงตามความคาดหวัง	4.19
รวม	4.23
4. ปัจจัยที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้าร่วมการเสวนา	
4.1 ประเด็นหัวข้อในการจัดเสวนา	4.42
4.2 การได้รับหนังสือ เชิญใหม่ 60 รอบนักซ์ตร: อดีต ปัจจุบัน และอนาคต	4.43
4.3 เพื่อหาความรู้และแนวคิดเพิ่มเติม	4.45
รวม	4.43
ผลรวมความพึงพอใจ	4.25

หมายเหตุ 5 = มากที่สุด

2 = น้อย

4 = มาก

1 = น้อยที่สุด

3 = ปานกลาง

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสัมมนา

1. สิ่งที่ท่านพึงพอใจในการสัมมนาครั้งนี้

- ได้ทราบถึงเชียงใหม่ในอดีต ความเป็นมา ผังเมืองเชียงใหม่ และการแสดงแบบล้านนา
- ได้รับความรู้ในการเตรียมตัวที่จะเป็นเมืองมรดกโลกในหลายๆ มิติ และได้รับรู้ถึงอดีตที่งดงามและคุณค่าทางภูมิปัญญาของบรรพชนล้านนา
- มีความเป็นท้องถิ่น และผู้ที่มาเข้าร่วมสัมมนาหลากหลายกลุ่ม
- จัดได้เหมาะสมและมีการประชาสัมพันธ์เปิดให้ผู้สนใจเข้าร่วมฟังและเสวนาได้เป็นอย่างดี
- หนังสือเชียงใหม่ 60 รอบนักษัตร : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต น่าสนใจ มีประโยชน์และคุณค่ามาก
- วิทยากรที่ให้ความรู้ มีความรู้เกี่ยวกับเชียงใหม่ดีมาก ๆ ได้รับความรู้เยอะ
- เนื้อหาน่าสนใจ ตรงกับความต้องการของผู้เข้าร่วมงาน เป็นการรวมพลังขับเคลื่อน
- ชื่นชอบหัวข้อ “การพยายามผลักดันให้เชียงใหม่เป็นมรดกโลก”
- ได้รับความรู้จากวิทยากรที่ได้รับเชิญมาบรรยาย ตลอดจนการบริการทางด้านอาหาร อร่อย
- เป็นจุดเริ่มต้นในการทำให้เชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องทำงานเป็นทีม ยอมรับข้อเท็จจริงที่ควรปฏิบัติ ลงมือทำจริงจัง แก้ไขข้อบกพร่อง
- เวลาการเสวนาของวิทยากรพอดี ไม่นานเกินไป
- เข้าใจสิ่งที่สื่อได้ดีมาก และรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนา
- สถานที่จัดงานดี เหมาะสม สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการดีเยี่ยม เอาใจใส่ผู้เข้าร่วมสัมมนา
- การให้การสนับสนุนและการบริการของเจ้าหน้าที่

2. สิ่งที่คุณเสนอแนะไปพัฒนาการสัมมนาในโอกาสต่อไป

- ควรมีการเผยแพร่ผลการสัมมนาและต่อเนื่องให้เข้าถึงประชาชน สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของเชียงใหม่และภาคเหนือ
- ควรประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปให้แพร่หลายยิ่งขึ้น
- ควรมีการจัดสัมมนาลักษณะสัญจร
- ระบบเสียงไม่ดี ไม่ชัด เสียงก้อง ฟังไม่รู้เรื่อง สำคัญมากต่อการสื่อสาร
- ไม่ควรใช้ภาษาคำเมืองเยอะ บางคนฟังไม่ออก ไม่เข้าใจ
- ควรจะมีโต๊ะสำหรับจด/เขียน แก้วน้ำเย็นกันมากจนเกินไป มองผู้วิทยากรไม่เห็นเพราะเวทีต่ำเกินไป
- โปรเจคเตอร์เล็กเกินไป และควรมีสัก 2 - 3 ตัว
- ควรเลือกห้องสัมมนาใหม่ เพราะเสียงในห้องนี้ฟังไม่ชัด เนื่องจากห้องกว้างเกินไป
- อยากให้จัดกิจกรรมแบบนี้อีก และเชิญวิทยากรที่มีความรู้เรื่องล้านนามาบรรยายหลายๆ ท่าน
- เอกสารมีน้อยทำให้ไม่เพียงพอต่อผู้ที่มาร่วมงาน, เอกสารควรเป็นภาษาไทย, เอกสารควรมีความเกี่ยวข้องกับหัวข้อ, เอกสารอดีตมี แต่ปัจจุบันไม่มีเอกสารเลย ภาพในอนาคตก็ไม่มีเอกสารประกอบ
- มุมมองในการรื้อฟื้นและพัฒนาการรักษาประเพณีวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและกำลังสูญหายอย่างเป็นระบบ และควรเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ชุมชนมีบทบาทมากขึ้นเกี่ยวกับเรื่องนี้

- วันที่จัดควรเป็นวันหยุด (เสาร์ – อาทิตย์) จะทำให้มีมุมมองที่หลากหลายจากกลุ่มคนวัยทำงานเพิ่มมากขึ้น
- อยากให้นำเนื้อหาสาระของ PowerPoint ลงหน้าเว็บไซต์ฟิงคนครด้วย
- เนื้อหาสาระดีแต่กว้างไปหน่อย อยากให้เสนอเชียงใหม่ 720 ปี ให้ชัดเจน
- อยากให้มีวิทยากรจากชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรม ได้มีส่วนร่วมในการทำให้เชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก
- ควรจัดให้เป็นตามลำดับขั้นตอน จัดให้ตรงเวลา และจำกัดด้วยเวลาในการนำเสนอ

3. ท่านมีหัวข้อแนะนำการจัดเสวนาเรื่องใด หากสำนักงานพัฒนาฟิงคนครได้มีการจัดเสวนาในครั้งต่อไป

- การส่งเสริมภาษาคำเมืองให้มีการสืบทอดแพร่หลาย และพัฒนาให้ใช้ในครอบครัว, เพลงร่วมสมัย, วรรณกรรม ตำนาน เล่าเรื่อง และทำแบบเรียนพื้นฐาน – ใช้ในโรงเรียนได้ เช่น หัวข้อ “ชุมชนชีวิตภาษาล้านนาเป็นมรดกสืบทอด”
- มรดกโลกเชียงใหม่ ในมิติด้านวัฒนธรรมประเพณี
- การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (ชุมชน) สู่เชียงใหม่เมืองมรดกโลก
- การจัดรถบริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ (รถเมล์, รถรางลอยฟ้า ฯลฯ)
- เชียงใหม่ในปัจจุบัน
- การแก้ไขปัญหาจราจรในเชียงใหม่
- การปลูกจิตสำนึกคนเชียงใหม่ เพื่อการพัฒนาเมืองเชียงใหม่
- การรับรู้จากการเสวนาในแต่ละเรื่องอย่างชัดเจน และมีหลักฐาน – ภาพประกอบ
- ผลการขุดค้นทางโบราณคดีที่ทัศนสถานหญิงเก่า หรือปัญหากรณีอุทราภัยคำ
- ประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่ที่แผนที่ยังไม่เป็นรูปขวานทอง ตั้งแต่เสียแผ่นดินให้กับประเทศต่างๆ
- เรื่อง สิ่งมีชีวิตในเชียงใหม่
- ระบบขนส่งสาธารณะ
- การจัดการน้ำ, การจัดการจราจร
- เมืองเชียงใหม่ – เมื่อไม่มีนักท่องเที่ยวจีน
- พหุวัฒนธรรม : ชาติพันธุ์ศึกษา
- ประวัติศาสตร์ล้านนา, สถาปัตยกรรมล้านนา
- เยาวชนคนหนุ่มสาวกับประเพณีวัฒนธรรมล้านนา
- เมืองน่าอยู่ – เมืองน่าแอ่ว
- กลุ่มชาติพันธุ์ในล้านนา, ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม, ภูมิวัฒนธรรมเชียงใหม่, การอนุรักษ์อุ้งกาเมือง
- ผังเมือง, การจราจร, การศึกษา
- ชุมชนกับการเป็นมรดกโลก
- 12 นักชัตรในล้านนา
- เชียงใหม่กับการท่องเที่ยว, นักท่องเที่ยวจีนกับจังหวัดเชียงใหม่

ภาพประกอบกิจกรรมและเอกสารประกอบ

โครงการเสวนา “มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน อนาคต”

นายพุมพิงค์ ศิริมาตย์
รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
กล่าวเปิดงาน การเสวนา “มองเชียงใหม่
720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน
อนาคต”

อาจารย์ชัยวัช เสาพนธ์
กรรมการบริหารการพัฒนาพิกคนคร

นายศราวุฒิ ศรีศกุน
รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาพิกคนคร
(องค์การมหาชน) และผู้อำนวยการสำนักงาน
เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี กล่าวรายงาน

การเสวนา “มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน อนาคต”

ลงทะเบียน งานเสวนา “มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน อนาคต”

การแสดงพื้นเมือง

บรรยากาศ งานเสวนา “มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน อนาคต”

บรรยากาศ งานเสวนา “มองเชียงใหม่ 720 ปี สู่เมืองมรดกโลก : อดีต ปัจจุบัน อนาคต”

ดร.พิสิฐ เจริญวงศ์
วิทยากร “แนวทางการเตรียมตัวเข้าสู่เมืองมรดกโลก”
และ “เชียงใหม่ 60 รอบนักษัตร : อดีต ปัจจุบัน อนาคต”

รองศาสตราจารย์สมโชติ อ๋องสกุล
วิทยากร “แนวทางการเตรียมตัวเข้าสู่เมืองมรดกโลก” และ
“เชียงใหม่ 60 รอบนักษัตร : อดีต ปัจจุบัน อนาคต”

ศาสตราจารย์เกียรติคุณสร้อยสวัสดิ์ อ๋องสกุล วิทยากร “ผังเมืองการ
สร้างเมืองเชียงใหม่”และ “คุณค่าความสำคัญของอักษรล้านนา”

นายเจริญ มาลาโรจน์ (มาลา คำจันทร์) ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์
ประจำปี พ.ศ. 2556 วิทยากร “ผังเมืองการสร้างเมืองเชียงใหม่”
และ “คุณค่าความสำคัญของอักษรล้านนา”

เสวนาหัวข้อ “เราจะมีส่วนร่วมทำให้เชียงใหม่เป็นมรดกโลกได้อย่างไร” ผู้ร่วมเสวนา

1. อาจารย์ชัยวัช เสาวพนธ์ กรรมการบริหารการพัฒนาพิงคนคร
2. ดร. บุญทา ชัยเลิศ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเชียงใหม่
3. ศาสตราจารย์.ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง

ผู้ร่วมเสวนา ร่วมแสดงความคิดเห็นเสวนาหัวข้อ
“เราจะมีส่วนร่วมทำให้เชียงใหม่เป็นมรดกโลกได้อย่างไร”

ผู้ร่วมเสวนา ร่วมแสดงความคิดเห็นเสวนาหัวข้อ “เราจะมีส่วนร่วม
ทำให้เชียงใหม่เป็นมรดกโลกได้อย่างไร”

ผู้ร่วมเสวนา ร่วมแสดงความคิดเห็นเสวนาหัวข้อ“เราจะมีส่วนร่วมทำให้เชียงใหม่เป็นมรดกโลกได้อย่างไร”

สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)
456 หมู่ 1 ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50230
โทร. 053 920 000 โทรสาร. 053 920 002
www.pinkanakorn.or.th